לציונות–לסוציאליזם–לאחוות עמים

יום ג', ח' בטבת תשמ"ו, 17 בדצמבר 1985 / שנה מ"ג מס' 12913 / המחיר –.630 שקל כולל מע"מ

תושב מחנה פליטים נרצח ע"י מחבלים

צרור יריות מנשק אוטומאטי נורה אתמול סמוך לשעה 9 בערב לעבר תושב מחנה הפליטים בלאטה סמוך לשכם. הוא נפצע באורח אנוש ומת מפצעיו זמן קצר אחר כך. כוחות הבטחון סבורים, כי האיש נורה בידי חוליית מחבלים, שכנראה חשדה בו בשיתוף פעולה עם שלטונות הבטחון.

כתב עתי"ם ביו"ש מוסר, כי האיש, בעל חנות ירקות במחנה הפליטים, עמד לסגור את חנותו כשמכונית פרטית חלפה ליד החנות, האטה נסיעתה ומתוך הרכב נורה צרור יריות שפגע בו. המכונית נמלטה מהמקום. כוחות המשטרה הקימו מחסומים בכבישי האיזור כדי לאתר את מבצעי הרצח. (עתי"ם)

הפרשה מסתעפת: דקל יוזמן לחקירה נוספת — הוגש כתב אישום נגד עוזרו לשעבר

אבי צור מואשם כי קיבל סכומי כסף גדולים ביותר מיזומים וסוחרי קרקעות שאת חלקם העביר לליכוד ולגופים הקשורים עמו ● נבדקים „הסדרי קרקעות" ביישובים נוספים ● שני עדי תביעה – שמואל עינב ואלי ישראלי – הואשמו במתן שוחד ● נראה שעסקנים בכירים ב„חירות" יוזמנו להעיד ● מפכ"ל המשטרה: הפרשה בראשיתה ועוד נשמע עליה הרבה – טרם הוחלט אם לבקש את הסגרת האחים גינדי

מאת שלי יחימוביץ' כתבת „על המשמר", כתבנו הכלכלי בירושלים וכתב עתי"ם

שר־המשטרה חיים ברלב, אמר אתמול כי גביית העדות מסגן שר־הביטחון, מיכאל דקל, עדיין לא הסתיימה. „זוהי חקירה מסועפת. הוגשו לנו 300 תלונות על עסקות שונות שבוצעו, ולא כל התלונות נבדקו עדיין עד הסוף. ייתכן שסגן השר דקל יוזמן שוב כדי להמשיך בעדותו במשטרה", אמר ברלב, שדיבר אתמול בסיור עתונאים בבאר־שבע.

ברלב הוסיף, כי פרסומים שניתנו לחקירתו של דקל, לרבות, הידיעה ששודרה בטלוויזיה לא הגיעו מן המשטרה.

על שני האחים יגאל ומשה גינדי אמר ברלב, כי אין עדיין כוונה לבקש את הסגרתם מברזיל. מפכ"ל המשטרה רב־ניצב דוד קראוס, אמר בנושא זה: „אם יתגלו האשמות לגבי שני האחים גינדי שיצדיקו בקשת הסגרה מברזיל נפנה ונבקש את הסגרתם. אולם ברגע זה לא נמצאת חקירת המשטרה בשלב שיצדיק בקשת הסגרה.

עוד נשמע הרבה

קראוס אמר כי החקירה בפרשת הקרקעות בשטחים עדיין בראשיתה, „ועוד נשמע עליה הרבה

(סוף בעמוד 16)

במטרה ליצור רגיעה: פרס ושמיר החליטו לשתוק בעניין טאבה

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

ראש הממשלה שמעון פרס וממלא מקומו יצחק שמיר נפגשו אמש, בבית ראש הממשלה בירושלים, כדי לדון על עמדותיהם לקראת הבאת סיכומי המשלחות הישראלית והמצרית להכרעת הקבינט.

עקב רצונו של ראש־הממשלה להבטיח את תמיכת רוב חברי הקבינט בסיכומי המשלחות, הוא נוטה להביא את הנושא לקבינט ביום ד' בעוד שבוע, ולא מחר.

שומרים על שתיקה

בתום הפגישה החליטו פרס ושמיר לא למסור פרטים על תוכנה לכלי־התקשורת. היחסים בין השניים התחדדו מאז התקפתו האישית הקשה של שמיר על פרס שלשום במרכז „חירות". נראה, כי ההחלטה לא להוציא פרטים מן הפגישה נועדה ליצור אווירה של רגיעה לקראת הדיון השקט שמתכונן ראש־הממשלה לערוך בימים הקרובים עם שרי הליכוד החברים בקבינט, כדי להשיג הסכמת חלקם מהן לפחות להימנע בהצבעה על מסירת טאבה לבוררות. זאת כדי שההצעה על מסירת טאבה לבוררות תעבור בקבינט.

נודע לי כי לא חל שינוי בעמדת שמיר והוא מוסיף להתנגד לבוררות של טאבה. זה על פי הסיכומים האחרונים בין משלחות ישראל ומצרים.

אתמול אחר־הצהריים שמע שמיר דיווח מפי נציגי משרד החוץ ומשלחת ישראל לשיחות על הסיכומים שהושגו בשבוע שעבר בהרצליה.

סמוך לחצות נודע כי רה"מ החליט עוד אתמול אחה"צ לא לקיים את ישיבת הקבינט בנושא.

חברי סיעת המערך בוועדת החוץ והבטחון נפגשו אתמול עם מנכ"ל משרד ראש הממשלה א. טמיר, והאזינו לדיווח על שיחותיו במצרים. חברי הסיעה הביעו דעתם, כי פתרון בעית טאבה מהווה שאלה קיומית לקואליציה. וכי עם העברת הנושא לבוררות צפוי שיפור ביחסי ישראל מצרים, לרבות החזרת השגריר המצרי לת"א.

דמשק: לישראל אין זכות לטוס בלבנון

מאת עוזי מחנימי כתבנו לענייני המזה"ת

שופרות התעמולה הסורים הגיבו אתמול לראשונה על הפירסום בישראל על „פרשת הטילים". הבטאונים הסורים „תשרין" ואל־בעת', הגיבו על דברי הרמטכ"ל משה לוי בכותבם כי „האויב הישראלי שב חזר על איומיו הצבאיים נגד סוריה במסווה של טענות שווא". העתון „תשרין" כתב כי איומיה של ישראל הם הוכחה נוספת למדיניות של תוקפנות כלבנון ונגד העם הערבי כולו. ישראל סבורה שיש לה זכות חוקית לתוקפנות בעוד שהיא רואה במעשי גמול ערביים, איום על בטחונה.

מגיעה בתחום לבנון

בהודעות הסוריות ניתן היה להבחין במידה מסויימת של חשש. הסורים הדגישו כי נשק נגד מטוסים הוא נשק הגנתי וכי טענותיה של ישראל אין להן בסיס. רגש חשוב בהודעות הסוריות הושם בזה שהם כינו „עצמאותה של לבנון".

(סוף בעמוד 16)

רבין: אין כל סיבה מדינית שתצדיק יוזמת מלחמה ● עמוד 2

הדתיים לא יגישו אי־אמון: המפד"ל לא תתמוך „במיהודי" ● עמוד 2

המערך תובע משמיר לחזור בו מדבריו נגד פרס ● עמוד 3

בתי־החולים ייסגרו אם המצוקה תימשך ● עמוד 4

הדרוזים מזהירים מהפקעת בית העלמין בפקיעין ● עמוד 19

נרצח סוכן משטרה שהביא למעצר סוחרי סמים ● עמוד 20

לגליון היום מצורף הדף הירוק

„נחזור לחו"ל כי איננו מסוגלים לרכוש דירה"

מאת יצחק שור, כתבנו בכנסת

„אנחנו נמצאים על סף ייאוש, איננו מסוגלים לרכוש דירה, החזר המשכנתא גבוה משליש המשכורת והמשכנתא איננה מכסה עלותה של דירה ממוצעת. נחזור לחו"ל אם לא נמצא דיור" — אמרו אתמול נציגיהם של 120 משפחות עולים מדרום אמריקה, בוועדת העליה והקליטה בכנסת. מנהל שירותי הקליטה במשרד העליה אמר כי בארץ מצויות עתה 3000 משפחות עולים, החסרות דיור.

ועכשיו — פירוק ההצמדות בשוק ההון

לאחר המדד יפה התואר של חודש דצמבר, הצלחתה של מדיניות היצוב הכלכלית בחודשים הבאים תלויה בגורם מכריע אחד. האמינות. אמינות זו פירושה, שכללי המשחק הממשלתיים לא יסטו מן הנתיב שנקבע להם בתחילתה של הדרך, ובאופן ספציפי שלא יהיה פיחות בשערו של השקל ולא יוסר הפיקוח על המחירים. עירעור שני מרכיבים אלו יגרום לחידושה המיידי של האינפלציה, הן ישירות על־ידי דחף מצד העלויות, והן בעקיפין, על ידי הצתה פתאומית של הציפיות האינפלציוניות, הנטות לממש את עצמן.

אין זה אומר, כמובן, שהמשק יכול להישאר לזמן ממושך בסד מחירים אדמיניסטראטיביים ושער חליפין מוקפא, בלי שתיפגע היעילות הכלכלית ובלי שיהיו לכך השלכות שליליות על מאזן התשלומים. אך בשלב הנוכחי, התועלת שבהמשך הפיקוח וההקפאה עולה לאין שיעור על כל אלטרנטיבה חלקית אחרת, על כל תנודה שאיננה הזזה של כל המערכת הכלכלית לשווי משקל חדש. הזזה כזאת תתחייב, והיא אף עשוייה לחול חיונית בתוך החודשיים הקרובים. אולם מה שאינו חיוני, אלא רק מזיק, הוא נסיון לשחרר לחצים חלקיים המצטברים בשווקים, איפה אירשם, על־ידי הסרה מוסווית של הפיקוח, וחזרה לפיחות אחל. נסיונו של המשק הישראלי מוכיח בעליל, עד כמה מהירה היא הגלישה מאינפלציה זוחלת לאינפלציה מואצת, ועד כמה איטית היא הדרך חזרה. כל פגיעה ביציבות הכלכלית עכשיו תתקבל על־ידי הציבור לא כתיקון מסלול לטובה, אלא כנכונות לתביעות ולהמלצות של אותה דעת הקהל הפרופסיונאלית, אשר טעתה פעמים אין ספור בהמלצותיה המדיניות.

נתוני התקציב לשנה זו ולשנה הבאה, כפי שסוכמו ערב נסיעתה של משלחת הפקידים והמומחים שלנו למפגש עם האמריקניים, מצביעים על העלמותו המוחלטת של הגרעון הממשלתי הכולל, ועל עודף בתקציב הממשלה, שאינו כולל תשלומי ריבית. לפי אותם הנתונים, חלה בשנתיים האחרונות ירידה חריפה ביותר במשקלה של הוצאה הממשלתית בתוצר הלאומי. כלומר, בניגוד לרושם שנוצר מדיוני התקציב דווקא, צימצום ההוצאות, ולא גידול ההכנסות, היה הגורם המרכזי לחיסול הגרעון הממשלתי. לאור נתונים חדשים אלו אין ספק, כי המהלך הכלכלי הנכון לתקופה הקרובה הוא המשך הפיקוח על המחירים, המשך הקפאה של שער החליפין ונסיון מואץ להגדיל את חלקם של המסים הישירים הפרוגרסיביים בתוצר הלאומי, בעיקר על־ידי מיסוי של אותם רווחי ההון הריאליים, שנוצרו במשק בתחילתה של תוכנית חירום.

אפשר גם, למרות קיום החוק להגנה על חסכונות הכספים, להקטין את היקף ההצמדה של כלל הנכסים הפיננסיים. צעד אחרון כזה יהיה תואם אף את רוחה של כל מדיניות היצוב, האמורה להישען על יעדים כלכליים נומינאליים, לא־צמודים.

מדיניות היצוב תעלה יפה רק אם תהיה אמינה. והיא תזכה לאמינות גבוהה רק אם יצליחו קברניטיה לפרק בקרוב מאוד את מצבת הזמן המתקתקת של שוק ההון והכספים הפיננסיים.

ארה"ב קוראת לישראל ולסוריה לנהוג באיפוק ולמנוע עימות

דובר הסטייט דיפרטמנט סירב לאשר או להכחיש הידיעות על קידום הטילים ● כן סירב לומר אם תומכת ארה"ב בזכות ישראל לקיים טיסות סיור בשמי לבנון ● המשבר התייצב — אך טרם חלף

מאת זאב בליצר, כתבנו בארה"ב ואלכס פישמן כתבנו הצבאי

וושינגטון. — ארה"ב קראה לישראל ולסוריה לנהוג בהתאפקות, כדי למנוע עימות צבאי ביניהן. הממשל האמריקני הביע דאגה מהדיווחים על הסלמה במתיחות בין ישראל לסוריה, בעקבות הודעת ישראל כי טילים סוריים קודמו לגבול לבנון.

דובר ה„סטייט דיפרטמנט", צ'ארלס רדמן, אמר אתמול, כי ארה"ב מתנגדת לכל פעולה צבאית באיזור. „פעולה כזאת לא תשרת את האינטרס של ישראל, לבנון, סוריה או את ארה"ב. קראנו לישראל ולסוריה לנהוג בהתאפקות".

לא מאשר ולא מכחיש

רדמן אישר, כי ארה"ב היתה מעורבת במגעים להפגת המתיחות בין ישראל וסוריה. אולם הוא הכחיש, כי ארה"ב העבירה איום ישראלי לדמשק.

הוא אמר, כי אין הוא יכול לאשר או להכחיש את ההודעה הישראלית בדבר קידום הטילים מדגם „סאם־2", והוסיף „צעדים מסוג זה עלולים לפגוע בסיכויים לקידום תהליך השלום וגם לחתור תחת היציבות באיזור".

לשמור על הריבונות של לבנון

רדמן סרב לומר האם ארה"ב תומכת בזכותה של ישראל לבצע טיסות תצפית מעל לבנון. בשיחות פרטיות הביעו האמריקנים הבנה (סוף בעמוד 16)

הרפואה הציבורית קורסת והרופאים הפרטיים מעלים מחירים חרף ההקפאה

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

בעוד בתי־חולים מצמצמים שירותים והרפואה הציבורית קורסת תחת עול פיננסי, מעלים הרופאים הפרטיים בארץ את המחירים. נתונים שפורסמו השבוע על־ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מראים כי המחירים שגבו רופאים פרטיים עלו בארבעה החודשים האחרונים בכ־22 אחוזים, בלומר בכ־8 אחוזים יותר מהעלייה במדד המחירים לצרכן באותה תקופה.

מתעלמים מההקפאה

מהנתונים של הלשכה עולה שרופאים פרטיים מתעלמים מהקפאת המחירים, עליה הכריזה הממשלה ביולי, ופירוש הדבר שהם עוברים על החוק.

עוד מתברר שהרופאים הפרטיים הצמידו עצמם, ללא כל אישור רשמי, לתעריפי קופות־החולים. ההעלאות במחירי הרפואה הפרטית מקבילות להעלאות בתעריפי קופות־החולים, שאושרו על־ידי הממשלה, באותה תקופה. לא ניתן שום אישור להעלאות במחירי הרפואה הפרטית.

רובן של ההעלאות בתעריפי הרופאים הפרטיים התרחשו בחודשיים האחרונים: באוקטובר היתה עלייה של 10 אחוזים במחירים שנגבו מחולים. (סוף בעמוד 16)

ירון לונדון התנדב להנחות „סיבה למסיבה"

מאת אתי רונאל, כתבת „על המשמר"

מכיוון שלא נמצא עדיין מנחה קבוע ל„סיבה למסיבה", התנדב ירון לונדון להנחות את התוכנית שתשודר בעוד שבועיים.

ביום ששי הקרוב ישודר לקט ממבחר התוכניות ששודרו בשנה האחרונה. המועמדים להנחיית התוכנית הם מאיר שלו, רבקה מיכאלי, מני פאר ודודו טופז, עם אפשרות של שילוב שני מנחים. בהנהלת רשות השידור מדברים בגעגועים על אורי זוהר, כמי שיכול היה להיות המנחה האידיאלי לתוכנית מעין זו.

עוד ברשות השידור — החל מה־1 בינואר יוספקו כל הלהטוטרות ומי שירצה להמשיך ולעסוק בהן יזדקק לאישורו של מנכ"ל הרשות.

מחקר: המורים שחוקים, סחוטים וגמורים

מאת יצחק שור, כתבנו לענייני חינוך

המורים שחוקים, סחוטים וגמורים — כך עולה ממחקר ישראלי ראשון שבדק את השחיקה במקצוע ההוראה. המחקר נערך בידי ד"ר יצחק פרידמן ואיילה לוטן ממכון סאלד, לפי הזמנת משרד־החינוך ובמימון הג'וינט.

החוקרים הכינו מירגם מייצג של 1600 מורים בחינוך היסודי תשמ"ה. השאלונים לא נחתמו בידי המשיבים. בעיקרו של דבר מצא המחקר, כי 27 אחוז מן המורים דיווחו שהם גמורים בסופו של יום העבודה. 20 אחוז אומרים שהם סחוטים בסופו של יום העבודה. 16 אחוז שחוקים באורח נפשי ומתוכם 2 אחוז שחוקים בצורה קשה. 14 אחוז מדווחים שההוראה היא מאמץ מכביד.

רבע מן המורים סבורים, שאין הם ממצים את מלוא יכולתם בהוראה. 19 אחוז סבורים שההוראה אינה מאפשרת להם להתקדם בחיים. ל־9 אחוז גורמת ההוראה מתח רב ו־11 אחוז הופכים לחסרי סבלנות. אבל 60 אחוז היו חוזרים ובוחרים בהוראה אילו ניתן להם להתחיל מחדש. 25 אחוז לא היו בוחרים מחדש ו־15 אחוז אינם בטוחים בעצמם. השחיקה גדלה ברבות השנים וככל שעולים ההשכלה, מספר התלמידים בכיתה ודרגת הכנתה.

בשלב הנוכחי לא רואים המורים דרך לבטל את מקורות הלחץ על המורה אבל הדרך הטובה היא לטפל ביחסי אנוש, ביחסים החברתיים בכיתה, ובדימוי העצמי של המורה.

ממצאי המחקר יידונו בקרוב בהנהלת משרד־החינוך.

אברהם גינדי מעניק מילגות לסטודנטים

מאת זהבה מוזס, כתב „על המשמר"

אברהם גינדי, העצור כיום עקב פרשת הקרקעות, ביקש כי תרומתו למילגות לסטודנטים בראשון־לציון תוענק השנה כמדי שנה בשנה בחג החנוכה, למרות שהוא נמצא במעצר.

הבקשה נמסרה במהלך טקס חלוקת מילגות בסך 5 מיליון שקל מטעם אירגון הקבלנים של ראשון־לציון לבני נוער וסטודנטים שהתקיימה אתמול בבית הקבלנים בעיר.

הדוברים השונים בטקס חיזקו את ידי אברהם גינדי ומשפחתו וראש העיר מאיר ניצן הרגיש, כי לדעתו נעשה עוול לאברהם גינדי בכך שהתקשורת חרצה את דינו ללא משפט והביע את משאלתו שאברהם חברו. „ואינני מתבייש בזה שהוא חבר שלי", שנתן תנופה לראשון־לציון, ישוב הכיתה זכאי.

44 אסירים משוחררים שוקמו בקיבוצים

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

44 אסירים משוחררים עברו בשנים האחרונות תהליכי שיקום וקליטה בתנועה הקיבוצית, מתוכם רק שלושה הפכו לחברי קיבוץ מלאים. 15 מהאסירים עזבו את הקיבוצים מאחר ונמצאו כלא מתאימים לחברות בקיבוץ. 2 סולקו ושבו לבית־הכלא. אחד על שעישן סמים בקיבוץ והאחר על גניבה שביצע בקיבוץ בו שכן. כ־20 אסירים נמצאים כעת בתהליך שיקום.

את פרוייקט שיקום האסירים בקיבוצים מרכז חרות לפיד והממנת אותו, בנוסף לתנועה הקיבוצית, גם הרשות לשיקום האסיר. כ־ו בדצמבר השנה נכנס לשיקום האסיר ה־44 במספר.

מודעי למנהלי בתי־החולים: אין ברירה, מוכרחים לקצץ

בכנס חירום שהתקיים בתל־השומר התריעו המנהלים על המחסור בתרופות ובציוד שעלול לסכן את חיי החולים ● היום — כנס חירום של עובדי בתיה"ח הממשלתיים בחיפה

מאת יוסף שמי, כתב „על המשמר"

בכנס חירום של מנהלי בתי־חולים שהתקיים אתמול בתל־השומר התריעו הדוברים על מצבם הקשה של מוסדות האישפוז, הנובע מקיצוין בתקציב. התחשבנות בין משרדי הממשלה ובין מגזרים שונים של שירותי הבריאות, קשיי מימון ועיכובים בהזרמה.

בכנס נכחו שרי הבריאות והאוצר, מנכ"ל משרד־הבריאות ויו"ר מרכז קופת־חולים.

שר־האוצר, יצחק מודעי, אמר, כי „לא נוכל לשמור על הרמה הקיימת בשירותי הבריאות. יש לקצץ ב־10 עד 15 אחוז. עליכם להציע סדרי עדיפויות ועל הממשלה יהיה להחליט. הממשלה זקוקה לייעוץ מקצועי". בהשיבו לטענות מנהלי בתי־החולים אמר השר, כי לא ברור לו למה כל פעם פורץ משבר במקום אחר במערכת, פעם מעבירים זקנים וחולים כרוניים ממקומם ופעם פוגעים במחלקות מסויימות בבתי חולים במרכז ופעם בפריפריה. הקיצוץ הוא אחיד וכללי, על כן מקור המשברים, לדעתו, הוא מן הסתם בחלוקת הכספים בין בתי החולים.

מנהל בית־החולים „אסף הרופא" תיאר את המצב שלפני ההזרמה האחרונה, כאשר הספקים סגרו את הברזים, לא היה דלק, מזון, כביסה ותרופות.

מנהל בית־החולים „קפלן" אמר, כי מלבד מחסור בתרופות וציוד יש הארכת תורים לניתוחים ולטיפולים הכרוכים בסיכון חיי החולים.

מנהל רמב"ם סיפר על אוזלת מלאי קוצבי הלב ואמר, שאם לא קרה אסון עד כה זה רק נס.

כנס חירום ברמב"ם

כנס חרום של עובדי בתי החולים הממשלתיים ואחרים בצפון הארץ ייערך היום לפני הצהרים במרכז הרפואי רמב"ם בחיפה.

הכנס ייערך ביוזמת יו"ר ועד עובדי המרכז הרפואי רמב"ם, מאיר כהן, תחת הסיסמה „לעצור את התמוטטות מערכת הרפואה בצפון". לכנס הוזמנו נציגי הוועדים ומנהלי בתי החולים פוריה, צפת, נהריה, מזרע, טירת כרמל, רוטשילד, פלימן, רמב"ם ובתי־החולים כרמל ועפולה.

כהן התריע על כך שמערכת הבריאות נתונה במצוקה קשה בעקבות חובות של מאות מיליוני שקלים לספקים והידרדרות רמת התחזוקה והמלאים של תרופות ומזון. „המאבק גלש אל מעבר למאבקם הצר של רופאים, אחיות, עובדי משק ומינהל לספק שרותי רפואה לחולים, והפך להיות מאבק של כל אזרחי המדינה החייבים להתריע ולהאבק לשם מתן טיפול רפואי הולם לחולים", אמר.

בכנס החרום ישתתפו גם מזכירי האיגודים המקצועיים של האחיות, רוקחים וביוכימאים ונציגי האיגוד המקצועי של עובדי המדינה.

שרירות לב וחוסר רגישות

יאיר צבן (מפ"ם) מוחה, כהצעה דחופה לסדר היום, על החלטת משרד הבריאות להפסיק את הסיבסוד של תחליפי החלב.

החלטה זו, לדעתו, מעידה על שרירות לב וחוסר רגישות של משרד הבריאות לבעיית המשפחות שלא תוכלנה לקנות את התחליפים לילדיהם. צבן מעריך כי ההחלטה מתייחסת לכ־3000 תינוקות.

„המס" של פורת לפרשת הקרקעות

בוטלה פינתו הקבועה של שיפר ברדיו משום שהביע דעתו בפרשה

מאת אתי רונאל, כתבת „על המשמר"

פינתו הקבועה של הכתב המדיני של „קול ישראל", שמעון שיפר, המשודרת בימי שישי, הופסקה לאלתר — כך הודיע אתמול מנכ"ל רשות השידור אורי פורת בישיבת פורום החדשות של רשות השידור. זאת משום שביום שישי האחרון הביע שיפר את דעתו האישית ואמר, כי פרשת הקרקעות לא תפגע בראשי הליכוד בשם שפרשת ידלין לא פגעה בראשי המערך.

„אין מקום ברשות השידור להבעת דעה אישית, לא כל שכן כשמדובר בכתב מדיני בתחומים שהוא מסקר. עובדי רשות השידור צריכים להביא ידיעות ולא להביע דעות. לצורך זה קיים ברדיו מדור 'עמדה', בו מובעות דעותיהם של פרשנים, שאינם עובדי רשות השידור", אמר פורת.

ברדיו מקווים, שהביקורת על הפינה האחרונה לא תביא לביטול המדור השבועי הפופולרי המשודר זה כשנה. השאלה היא — אומרים ברדיו — אם הפינות של שיפר עוסקות בפרשנות או בניתוח החדשות והצגת מורכבותן. זהו שדה מוקשים רגיש ביותר, וקשה לעתים להבחין בין ניתוח החדשות ובין הבעת דעה אישית.

מנהל הרדיו, גדעון לב־ארי, יחזור מחופשתו ביום ד' ונראה שיבוא בדברים עם פורת על מנת לאפשר את המשך שידורה של הפינה.

פורת איננו נבהל

„אינני נבהל מאיומים" — הודיע אתמול מנכ"ל רשות השידור, אורי פורת, בישיבת פורום החדשות של רשות השידור. הדברים נאמרו בתגובה לידיעות על כוונת שרי המערך להחליף את פורת עקב הלחצים הפוליטיים הכבדים המופעלים עליו בפרשת הקרקעות על־ידי הליכוד.

במערך אומרים, כי זוהי כנראה הסיבה לתביעתו של פורת להתנצלותה של מחלקת החדשות על שידור הידיעה על הזמנתו של סגן השר דקל למשטרה (נכונותה של הידיעה עדיין נבדקת), ולהחלטתו להפסיק את פינתו הקבועה של הכתב המדיני של „קול ישראל", שמעון שיפר.

מזג־האוויר

טמפרטורות המינימום והמקסימום החזויות: ירושלים 11 עד 15, רמת הגולן 8 עד 14, נהריה 11 עד 20, צפת 9 עד 13, חיפה 16 עד 20, טבריה 11 עד 20, נצרת 11 עד 17, עפולה 10 עד 21, שומרון 11 עד 17, תל־אביב 11 עד 20, נמל תעופה בן גוריון 13 עד 19, יריחו 12 עד 22, עזה 15 עד 21, באר־שבע 13 עד 20, אילת 15 עד 26. (עתי"ם)

הממשלה תיתן 7 מיליון דולר למי שירצה לקנות את „אתא"

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

הממשלה החליטה אתמול להעמיד סכום של 7 מיליון דולר לרשות משקיעים פוטנציאליים שירצו לקנות את „אתא". בישיבתה אתמול החליטה הממשלה, שאם תוך שבוע לא תסוכם מכירת „אתא" למשקיע פרטי, היא תעמיד סכום של 5.7 מיליון דולר לצורך תשלום פיצויים לעובדי „אתא".

משמעות ההחלטה של הממשלה היא, שלדרישות התעשיין האמריקני ז'אק נאסר יועמד סכום של 7 מיליון דולר כדי שהוא יוכל לשלם פיצויי פיטורין לעובדי „אתא". יצויין, שלאחר ישיבת הממשלה היו שלושה שרים שטענו על אבהות על הצעת ההחלטה והם: שר־הכלכלה גד יעקבי, שר־האנרגיה משה שחל ושר־הבינוי דוד לוי.

שר־האוצר, יצחק מודעי, הסכים להצעת ההחלטה. אך לאחר ישיבת הממשלה בה דנו בהצלת „אתא", מיהר שר־האוצר להצהיר שהוא בעד סגירת מספנות ישראל. לדברי מודעי, למספנות אין זכות קיום, שכן באחרונה ירד מאד מספר ההזמנות שהיא מקבלת והיא מתקשה לכסות אפילו את ההוצאות השוטפות שלה.

מודעי הצהיר, שיש לעצור את פרוייקט „הלביא" למרות סכומי הכסף שהושקעו בו. לדבריו, יש להבטיח שהכסף שהאמריקנים ייעדו לפרוייקט „הלביא" ימשיך להגיע לישראל ולהסב אותו לפרוייקטים אחרים.

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
הוועד הפועל
תנופה לצמיחה

הזמנה

מזכירי מועצות הפועלים, מזכירי האיגוד המקצועי, מזכירות נעמ"ת ויו"ר ועדי עובדים מוזמנים לכנס ארצי שיוקדש לנושא „תנופה לצמיחה".

הכנס יתקיים בשפיים מחר, יום שלישי 17.12.85 בשעה 10.00 וימשך עד 14.00

בהשתתפות:
הח' ישראל קיסר, מזכ"ל ההסתדרות
הח' יצחק בן־אהרון, יו"ר ההנהלה הציבורית של „תנופה לצמיחה"
הח' נפתלי בלומנטל, יו"ר מועצת המנהלים של כור ומרכז „תנופה לצמיחה"
הח' גדעון בן־ישראל, יו"ר אגף הארגון ומועצות הפועלים
הח' בני גאון, מנכ"ל קו"אופ ומרכז ההסברה של „תנופה לצמיחה"

מפאת חשיבות הנושא נבקשך להתפנות מכל עיסוק ולהבטיח השתתפותך

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י
מטה המאבק
כנס חרום אזורי
„המשבר ברפואה הציבורית"
יערך היום יום ב' 16 בדצמבר 85', בשעה 10.00 במקר בבית החולים רמב"ם בחיפה

עם:
ד"ר ברנדס – מנהל ביה"ח רמב"ם.
משה פרדינטל – יו"ר אירגון המנהלים האדמיניסטרטיביים.
מאיר כהן – יו"ר ועדי העובדים בתי החולים הממשלתיים בצפון.
דליה אוחנה – ועד העובדים, בית רמב"ם.
זאב פלדהיים – מזכיר עובדי המדינה חיפה.
ונציגים של רופאים, אחיות, עובדי משק ומינהלה, מבתי החולים באיזור חיפה והצפון.

בהשתתפות:
חיים בושי – מזכ"ל הסתדרות הרוקחים.
חיים ברנס – יו"ר ועד עובדי קופ"ח.
משה ולדמן – מזכ"ל הסת' הביוכימאים והמיקרוביאולוגים.
כרמ־יה פדן – מזכ"ל הסת' האחיות והאחים.
ד"ר מרים צנגן – יו"ר ארגון רופאי קופ"ח.
דליה קלושבסקי – מזכ"ל איגוד העובדים הפרה־רפואיים.
רוני שלם – יו"ר ועד עובדי בתי החולים הממשלתיים.

נעצור את הו"ס הרפואה הציבורית!

רבין: אין כל סיבה מדינית שתצדיק יוזמת מלחמה עתה

„המלחמה הטובה ביותר היא זו שתימנע" — אמר בהופיעו בוועידת „יד לבנים"

מאת בצלאל עמיקם. כתב „על המשמר" בירושלים

שר־הבטחון יצחק רבין איננו רואה עתה כל סיבה מדינית שתצדיק ליזום מלחמה על־ידי ישראל. „המלחמה הטובה ביותר היא המלחמה שתימנע מאתנו ולשם כך יש לבנות עוצמה שתרתיע את האויב מפתיחתה" — סבור שר־הבטחון. לדעתו זקוקה ישראל לצבא בעל אופי התקפי שיכול להשיג הכרעה מהירה תוך חתירה לצמצום מספר הנפגעים.

יצחק רבין שהופיע אתמול בפני כאי הוועידה הארצית של ארגון „יד לבנים" גילה שחלקו של תקציב הבטחון בתקציב לאומי הוא הקטן ביותר מאז 1974 ומגיע ל־20 אחוזים בלבד לעומת כשליש בשנים עברו.

המערכת במצוקה

„מערכת הבטחון נמצאת במצוקה. צה"ל הוא הצבא היחיד במזרח התיכון הנמצא במצב של צמצום. אני חי בתחושה כבדה של אחריות אם תפרוצנה מלחמות בעתיד".

שר־הבטחון עמד בדבריו על הרגיעה בגבול הצפון מאז החליטה הממשלה להסיג את הצבא משם, אולם לדעתו פוטנציאל הטרור עודנו קיים בלבנון. הוא קבל על שחיקה מתמדת ביחס לבטחון ומקומו בחיינו. „היו תקופות בהן אמרנו: תותחים במקום גרביים אך היום הגישה שונה מעט ואני חש בכך שעה שעה."

החובה כלפי „יד לבנים"

בפתח דבריו לבני המשפחות השכולות הטעים יצחק רבין כי האסון שפקד אותן לא היה מתוך בחירת הפרט, אלא נבע מהחלטת המדינה הנגזרת מתוך צרכיה הלאומיים — ומכאן גם החובה הלאומית העליונה של המדינה כלפי בני משפחות הנופלים.

רבין גילה כי השיקול של משקל קטן ביותר של נפגעים הוא שהנחה אותו כשנתן אישור לתקוף מהאוויר את מפקדת אש בתונים.

„לא תהיינה בעתיד מלחמות קלות ובלתי־כואבות ושיקול חיי האדם הוא הקארדינלי עבורי".

הסיעות הדתיות לא יגישו אי אמון המפד"ל לא תתמוך ב„מיהו יהודי"

הנהלת הקואליציה החליטה שנושא „מיהודי" ילובן עם רה"מ או ממלא מקומו לפני שיובא להצבעה ● אם יועלה הנושא קודם הדיון, תוצא הסיעה הדתית המציעה מהקואליציה

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

הסיעות הדתיות לא יגישו השבוע אי־אמון בממשלה, ולא יבקשו את אישור הכנסת לחוק „מיהו יהודי".

בישיבת הנהלת הקואליציה אתמול הוחלט, כי כל סיעה דתית שתגיש אי־אמון בממשלה תוצא מהקואליציה. כן הוחלט להסביר ללובי הדתי, כי את נושא „מיהו יהודי", עליו להסדיר עם רה"מ וממלא מקומו, לפני שהוא מניח נושא זה על שולחן הכנסת.

יו"ר הנהלת הקואליציה חיים קופמן יסביר היום, החלטות אלו לראשי כל המפלגות הדתיות.

בישיבת הנהלת הקואליציה אתמול הציע יו"ר סיעת המערך בכנסת רפי אדרי, להתיר ללובי הדתי להעלות, כבר מחר, את „מיהו יהודי". לדעת אדרי יצביע רוב הבית נגד החוק „ובכך נגמור עם הנושא הזה אחת ולתמיד. זהו סיפור שהכנסת מתבזה איתו, מידי חצי שנה. חכן יעלו, לא יעלו, מתי יעלו".

שר המשפטים משה נסים ציין, כי הלובי הדתי יצטרך לדחות את „מיהו יהודי" למועד אחר. הוא הסביר כי לפי ההסכם הקואליציוני היו הסיעות הדתיות אמורות להיוועץ בפרס ובשמיר, לפני הבאת „מיהו יהודי" לכנסת. הם לא עשו זאת, הסביר נסים, ועל כן, ידחה הדיון בחוק הפרובלמטי למועד אחר.

אדרי סירב לוותר. הוא העיר לשר נסים, כי הח"כים הדתיים יודעים לקרוא, והם גם מכירים את ההסכם הקואליציוני. אם החליטו להעלות את „מיהו יהודי", יש לאפשר להם אקט זה. כולל המכה שיספגו.

שר האנרגיה משה שחל (מערך) העיר לחברי הליכוד, כי אם הלובי הדתי יעמוד במריו, ולא יוועץ בפרס ובשמיר, יצטרכו חברי חרות והליברלים, בהתאם להסכם הקואליציוני, להצביע נגד „מיהו יהודי".

בינתיים נתגלו אתמול פרצות ראשונות בחומת הלובי הדתי.

בישיבת סיעת המפד"ל בכנסת הוחלט שלא לתמוך באי אמון בממשלה, ולא להצביע בעד „מיהו יהודי". צוין כי בשני הנושאים אין לסיעות הדתיות כל סיכוי להצליח. רק ח"כ אחד א. שאקי, טען נגד שתי ההחלטות הנ"ל.

גם חיים דרוקמן (מורשה) מתלבט בנושאים אלו. אתמול הוא ציין, כי רק בתום פגישתו עם רה"מ, בימים הקרובים, יחליט כיצד ינהג. הוא העיר כי במיוחד חשוב לו עתידו של השר יוסקה שפירא, שאיננו ח"כ בממשלה.

ש"ס: לפרוש

הקיצוני ביותר בנושא האי אמון ו„מיהו יהודי" הוא שר הפנים יצחק פרץ. הנ"ל ציין כי ימליץ, היום, בפני מועצת חכמי התורה של ש"ס, על פרישה לאלתר מהקואליציה, אם „מיהו יהודי" לא יעבור בכנסת, ותמשך בנית האוניברסיטה המורמונית בירושלים. מאידך, אמר אתמול סגן השר החדש מטעם ש"ס רפאל פנחסי, כי אין להזדרז כל כך בפרישה מהקואליציה.

אברהם שפירא (אגו"י) ימליץ היום בישיבת הלובי הדתי, להפוך את האי אמון בממשלה, שעליו החליט הלובי בשבוע שעבר, לאי־אמון על תנאי. הוא יופעל רק אם ועדת השרים המיוחדת לנושא האוניברסיטה המורמונית, לא תצליח לבטל את הקמתה. בראש ועדה זו יעמוד כנראה יצחק שמיר.

אפשר ש„משלחת פולארד" תשוב מחר לארה"ב

מאת אלכס פישמן, כתבנו הצבאי וסוכנות עתי"ם

המשלחת המשפטית האמריקנית העוסקת בישראל בחקירת עדים הקשורים לפרשת הריגול של ג'ונתן פולארד מתכוננת לעזוב מחר את הארץ.

ראש המשלחת, הנציג המשפטי של מחלקת המדינה אייב סופר, הגיע לישראל ביום רביעי שעבר ונציגי משרד המשפטים האמריקני הגיעו ביום חמישי. מיום הגעתם עובדים חברי המשלחת במקום מסתור, משעות הבוקר המוקדמות ועד לשעות הערב המאוחרות ברציפות, כולל שבת. טרם הגעתה של המשלחת נמסר, כי יתכן שתישאר בישראל רק 3 ימים. עתה נודע כי לא מן הנמנע שתאריך את שהייתה בישראל אף מעבר לשבוע.

ויקטור שם־טוב — בין „יקירי ההסתדרות" בי־ם

מאת כתב „על המשמר" בירושלים

במעמד חגיגי עיטרה אתמול ההסתדרות בירושלים שנים עשר תושבי העיר בתואר „יקיר ההסתדרות" על חלקם בבניית ההסתדרות בהתפתחותה ובסיועם הרב לציבור חברי ההסתדרות בבירה.

הטקס בהשתתפות מזכ"ל ההסתדרות נערך זו השנה השלישית ברציפות. לכל אחד מהיקירים נמסרה מגילה המספרת על מעשיו ופועלו. יקירי ירושלים השנה הם: יצחק אברהמי, יהודה גרנע, יהודה גור אריה, פסח הרפז, חנה מילגרום, שולמית פלגי, משה קול, שושנה קרביץ, קלמן רביב, שמעון שושן, ויקטור שם־טוב ואברהם שמעוני.

הענקת התואר לשם־טוב ע"י מזכ"ל ההסתדרות ומזכיר מ.פ. ירושלים (צילום: אלהרר)

ארבעים שנות פעילות

בנימוקי השופטים להענקת התואר לויקטור שם־טוב, נאמר בין השאר כי הוא אחד מטובי בניה של ירושלים המלווה אותה בדרכו הציבורית הארוכה מאז 1941, עת העתיק את מגוריו מחיפה, בה התגורר שנתיים, עם עלייתו ארצה, מסופיה שבבולגריה.

מועצת פועלי ירושלים התברכה בתרומתו של שם־טוב כאשר הצטרף אליה בשנת 1946 כנציג „השומר הצעיר" והליגה הסוציאליסטית. עם הקמת המדינה היה זה אך טבעי ששם־טוב נמנה עם חברי הוועד המרכזי של מפ"ם ואחד מנציגיה בוועד הפועל של ההסתדרות. מראשית שנות השישים שירת ויקטור שם־טוב את עמו ומפלגתו בכנסת, כמלאות לו שבעים שנה העביר ויקטור שם־טוב את כהונת מזכיר מפ"ם לצעיר ממנו. עם זאת, עדיין לא נס ליחו בין הנבחרים ועוד נכונו לו שנים טובות וארוכות בשרות העם. על ארבעים שנה בשרות הציבור וההסתדרות ראוי ויקטור שם־טוב לעיטור־הכבוד „יקיר ההסתדרות בירושלים", נאמר בנימוקי השופטים.

על המשמר
עתון יומי
المرصاد
جريدة يومية

המו"ל: עתון וספר בע"מ
בטאון מפלגת הפועלים המאוחדת

עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מזכיר המערכת: עדה סער

המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב. טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3־43360־4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999

"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St Tel-Aviv 67771 Phone 378833 Telex 341652

סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנטר הדרים 102־121. טל' 6־224125. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' סירקין 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

ביום השלושים
למותה של
סימה סקלר ז"ל
נעלה לקברה לגילוי המצבה ביום רביעי,
ו' בטבת 18.12.85 בשעה 15.00
בית עין השופט

צלצול מהיר

אהוביה מלכין, השדר הראשון של „קול ישראל במחתרת"

אינני אוהב את חגיגות הנוסטלגיה האלה

לרגל חגיגות היובל של „קול ישראל" הוקלטה אתמול בפלוח ירושלים התוכנית „גל נושא מחתרת" על שידורי „ההגנה", האצ"ל והלח"י בתקופת המאבק ערב קום המדינה. על בימה אחת ישבו גאולה כהן, שהיתה שדרית הלח"י, אסתר רזיאל־נאור מהאצ"ל, ואהוביה מלכין, מ„ההגנה". וסיפרו על השידורים בתחנות השידור המחתרתיות בימים ההם. ואולם, באולם נשמעו גם קולות אחרים. שאלנו את אהוביה מלכין: למה אתה כועס?

אני מראש לא רציתי לבוא, כי אני לא אוהב את חגיגות הנוסטלגיה של המחתרות עם ימי נעורינו ההרואיים. לכולם היו כאלה, והגיע הזמן להתגבר מהם ולהביט קדימה. שנית, משום שאינני אוהב את ההשוואה הזאת של שלוש המחתרות, והסכמתי להשתתף בשידור רק משום שלא ידעתי שהם יהיו רכים כל־כך בתוכנית. כי למעשה אנחנו נמצאים כאן ביחס של שניים מול אחד: שני נציגים לאצ"ל וללח"י ואחד ל„הגנה". זאת שעה ש„הגנה", שהיתה הזרוע הצבאית של ההסתדרות הציונית והיישוב המאורגן, והיא פעלה כמחתרת כלפי הבריטים, אבל לא כלפי היישוב.

יש כאן נסיון — אולי בהיסח הדעת — להעמיד את שלוש „המחתרות" כרמה אחת. אולי משום שזהו המישור היחיד שבו היו שלוש המחתרות שוות. וכיוון שעוסקים רק בתחום הזה, נוצרת תמונה מסולפת, הצובעת בצבע פיקנטי דווקא את אותם אנשים שנעצרו ונאסרו. וזה מפריע לי.

משה שמיר, סופר

אין כאן דיון היסטורי

אתה היית אז דווקא שדר „קול ישראל במחתרת". מהי דעתך על העמדת הדברים בתוכנית?

אין בכלל שאלה של מעמדה של „ההגנה" או. כרור שזהו הכוח המרכזי שהקים ועשה. ולדעתי, אפשר להיות חבר „התחיה" ולומר, שפרישת האצ"ל והלח"י הביאה יותר נזק מאשר תועלת. לא רק אז — גם היום, כי הוויכוח הזה נמשך והולך גם היום.

ומה על הדיוק ההיסטורי?

יכול להיות, שאין כאן דיוק היסטורי. זה הרי פרק בתולדות הרדיו, ועובדה היא, שהיו שלושה מאמצים ורדיופוניים לא־ממוסדים. אם כי ב„קול ישראל" היתה תחושת אחריות ממלכתית שלא היתה קיימת באצ"ל ולח"י. הם בוודאי לא דאגו לבתי־החולים ולבתי־הספר ושהיריקות יגיעו העירה בזמן. אז אין כאן בכלל תחרות. ואני לא חושב שצריך להתרכז ולהפגע על שבערב אחר מוקלטים כולם ביחד.

אתי רונאל

דיוקן של מאיר יערי בציור נשכח של נ. גוטמן

מאת ישלי יחימוביין, כתבת „על המשמר"

תערוכה מיוחדת במינה, ובה אוסף מציוריו וסקיציו של נחום גוטמן, מוצגת בימים אלה בבאר־שבע. בתערוכה רישומים, איורים וסקלים של אישים שונים בצעירותם. בין השאר — רישומים של בן־גוריון, ביאליק, ומאיר יערי.

את הציורים מרכיתם חלק ניתפאורה ישנה להצגה, נמצא כנו של נחום גוטמן, לפני מספר חודשים בכחסן ישן. הוא החליט לתרום אותם למוזיאון גוטמן ההולך ונבנה בבאר־שבע.

בינתיים, מוצגים הציורים, שאינם מוכרים עדיין לקהל, בשני מקומות: בגלריה לירז בבאר־שבע ומפעל „בגיר" בעיר. שלושם נחנכו שתי התערוכות. במעמד מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר ואלמנתו של נחום גוטמן. קיסר אמר לפועלות „בגיר": „אם המשכורת תמ־יך להישחק, תוכלו לפחות להסתכל על תמונות יפות".

● **ועד תושבי ירושלים** נגד אלימות, שלל אתמול את האפשרות שמישהו מחבריו חילל את קברו של הרב דושינסקי. יתכן, אמר נציג הוועד, שמדובר בחילוניים לא מאורגנים שהחליטו למחות כנגד אוולת יד המשטרה בחיפושיה אחר מציתי תחנות האוטובוסים ויתכן שזוהי פרובוקציה של חרדים.

אנו מודיעים בצער רב
על מותו של אבא
פרידמן משה
ומשתתפים בצערם של
בינה זהבי ומשפחתה
ואפרים שלומי ומשפחתו
על מועד ההלויה נא להתקשר לקיבוץ גזית
קיבוץ גזית

המערך דורש משמיר לחזור בו פומבית מדבריו נגד פרס

„דבריו בוטים מלאי סילופים ונועדו להטעות את הציבור"

החלטה קיצונית בתולדות יחסי מערך־ליכוד בממשלת האחדות הלאומית ● רוצה להרוויח קולות במרכז חרות על גבו של שמעון פרס ● חזרה לתעמולת הבחירות של הליכוד ● חיים רמון: שמיר סילף ביודעין ● שבח וייס: ללכת לבחירות בהקדם ● נאוה ארד: דברים חמורים מדברי שרון

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

הנהלת סיעת המערך בכנסת דרשה אתמול מממלא מקום רה"מ ושר־החוץ, יצחק שמיר, לחזור בו לאלתר ובאופן פומבי מדבריו שלשום, בגנות פרס. לדעת הנהלת הסיעה, היו דבריו של שמיר בוטים ומלאי סילופים, ונועדו להטעות את הציבור. שמיר ופרס נפגשו אמש לשיחה בארבע־עיניים.

החלטת סיעת המערך אתמול, היא מהקיצוניות ביותר בתולדות יחסי המערך־ליכוד בממשלת האחדות הלאומית.

זעם רב

בישיבת הנהלת סיעת המערך אתמול שרר זעם רב. יו"ר הסיעה, נראה, כי לפני שקיבלו החלטה מרחיקת־לכת כל־כך, נועצו ראשי המערך בפרס עצמו.

הנהלת סיעת המערך קבעה גם, כי דבריו של שמיר במרכז חרות, עמדו בניגוד מוחלט למטרות המוצהרות של מדיניות החוץ הישראלית. שר־החוץ צריך לתת את הדעת, לפי המערך, לשאלה אם הוא מוכן להמשיך ולסכן את מעמדה הבין־לאומי של ישראל, רק כדי להרוויח קולות במרכז חרות. על שמיר גם להבין, כי הוא מסכן במעשיו את המשך קיומה של ממשלת האחדות הלאומית.

רפי אדרי, שאל במהלך דבריו: „האם שמיר, אם וכאשר יהיה רה"מ, ירצה כי אנחנו נלך כדרכיו ונבטל את סמכותו לדבר בשם הממשלה כולה? נימות כאלה של ביקורת מחזירות אותנו לתעמולת הבחירות של הליכוד.

חיים רמון היה קיצוני יותר בדבריו. לדעתו, סילף שמיר ביודעין את דברי פרס. „מי שירים בעתיד את ידו בעד שמיר כרה"מ, יחטא בחוסר אחריות לאומית. הסכמים יש לכבד. אולם, אסור לאפשר לאיש הזה להיות בעוד עשרה חודשים ראש־הממשלה."

החברים מערערים

דב בן־מאיר העריך, כי הליכוד מאבד את הביטחון העצמי שלו. זה בא לידי ביטוי בפרשת הקרקעות, וזה נמשך בדבריו האחרונים של שמיר. „מי שמערער על כישוריו של שמיר לעמוד כראש־הממשלה, הם דווקא חבריו הטובים, אריק שרון ודוד לוי. שמיר מנסה לחזק את מעמדו במרכז חרות על גבו של שמעון פרס", הוסיף.

גם יצחק ארצי (ל"ע) תקף בחריפות את „הפאתוס הנלעג" של שמיר. שבח וייס טען, כי הליכוד הופך את הממשלה הזו ל„ממשלת מריבה לאומית" והוא קרא לחבריו ללכת למערכת בחירות קצרה, בהקדם. בהיעדר כל אפשרות להקמת ממשלה צרה.

היום יוחלט

נאוה ארד טענה, כי דברי שמיר חמורים מהדברים שאמר בשעתו אריאל שרון. המערך ופרס לא יכולים לעבור לסדר־היום על דברי־בלע כאלו. לדעתה, מפליא שמי שיצא בשעתו בדברי התקפה חריפים נגד הסכמי קמפ־דייוויד, יוצא כעת בדברי הגנה נלהבים עליהם.

היום, בישיבת סיעת המערך בכנסת, יוחלט על אופן המשך שיתוף־הפעולה עם הליכוד ויצחק שמיר.

גינוי המערך ליצחק שמיר ולליכוד, הוא ניסיון הטעייה כושל, אמר אתמול יו"ר הקואליציה וח"כ חרות, חיים קופמן.

לדעתו, בתקופה האחרונה מאבדת סיעת המערך את סבלנותה, בשל החשש כי הסכם הרוטציה אכן יקוים. להערכת קופמן, עדיף כי פרס וסיעת המערך ייצאו בהכרזה חד־משמעית כי הם תומכים בהסכמי קמפ־דייוויד, במקום לעסוק בפרשנויות שונות להסכם זה.

לראשונה בתולדות צה"ל קיים המטה הכללי של צבא הגנה לישראל, דיון משותף עם ועדת עורכי העיתונים היומיים. הדיון הוקדש לנושא: התקשורת וצה"ל. מימין: דובר צה"ל, הרמטכ"ל, חנה זמר („דבר") וארי ראט („ג'רוסלם פוסט"). צילום: סימיונסקי, י.פ.פ.א.)

לאחר ה„פאשלה" בדיווח על זימון דקל

מנהל הטלוויזיה יאשר כל ידיעה רגישה לפני פירסומה

מנהל הטלוויזיה יאשר ידיעות רגישות לפני שידורן. נוהל זה נקבע על־ידי מנכ"ל רשות השידור, אורי פורת, בעקבות „הסגמים המקצועיים בדיווח על פרשת הקרקעות ברדיו ובטלוויזיה".

„הנוהל נוסח על־ידי מנהל הטלוויזיה, יאיר אלוני, בתיאום עם מנהל חטיבת החדשות, יאיר שטרן, ויהדק את הבקרה על משדרי החדשות, כדי למנוע תקלות מן הסוג הזה בעתיד", אמר אתמול פורת, בדיווח לוועד־המנהל.

חבר הוועד המנהל, דוד אדמון, קרא להקפיד שבעתיים ולהבטיח שרשות השידור, כרשות ממלכתית, לא תשמש כלי לליבוי האש בין המערכות הפוליטיות במדינה.

3 מכרזים

אדמון הגיש אתמול שאילתה בקשר לתוכנית „הקברט הכלכלי". לדבריו, מגיעות אליו תלונות רבות על אופיה, מהותה ותוכנה של התוכנית. מנהל הטלוויזיה בפועל, יאיר אלוני, אמר, כי מזה 3 שבועות מתנהלים דיונים עם צוות ההפקה של התוכנית וסוכם להפסיק את שידורה בין ה־12/15 ל־1/5, על־מנת ללמוד את לקחי העבר ולגבש מתכונת אחידה וברורה לקראת חידושה.

מנכ"ל הרשות הודיע אתמול על פירסום 3 מכרזים למשרות ניהול בטלוויזיה. דבר המתאפשר עם מינויו של אלוני כמנהל בפועל: מכרז למנהל שירותי הפקה, במאי ראשי ומנהל חטיבת התוכניות. פירושו של דבר הוא, שהמנהלים הנוכחיים — צביקה שפירא, דוד הרשפלר וג'קי גורן — יסיימו את תפקידיהם, אבל יוכלו לגשת למכרזים החדשים, אם ירצו בכך.

הכנסת קראה להמשיך לסבסד מזון לתינוקות

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

הכנסת קראה אתמול לוועדת העבודה והרווחה להחליט כבר בימים הקרובים על ביטול החלטת משרד־הבריאות, להפסיק את הסיבסוד לתחליפי החלב ותרופות אחרות. את מחאת הח"כים, נגד ההחלטה השרירותית, העלו בהצעות לסדר היום יאיר צבן (מפ"ם) ומתי פלד (הרשימה המתקדמת).

צבן ציין, כי שר הבריאות מוטה גור, באופן פתאומי ושרירותי, החליט לבטל את הסיבסוד של תחליפי מזון לתינוקות, מדובר כאן ב־1500 ילדים שהתפתחותם, וייתכן אף חייהם יעמדו עתה בסכנה, כל זאת במחיר של שבע־מאות אלף דולר בלבד לשנה. לדעת צבן, לממשלה צריך להיות ברור כמו לא נוגעים בנושאי בריאות. הפעם עברה הממשלה את כל הקווים האדומים של מימשל תקין.

שושנה ארבלי־אלמוזלינו, סגנית שר־הבריאות, נקבעה להשיב על שתי ההצעות לסדר, למרות שהיא אישית התנגדה להחלטת גור לבצע את הקיצוץ.

בכנסת — יצחק שור ומוטי בסוק

„רק זעקת הח"כים הצילה מפני שואה של עוני"

„מאמצי משרד־העבודה־והרווחה להגן על האוכלוסיות החלשות הנהנות מקיצבאות הביטוח הלאומי, השיגו בשנה האחרונה את יעדיהם במלואם", טען אתמול השר משה קצב. בדיון שקיימה הכנסת על שחיקת הקיצבאות לגימלאים.

קצב הביע צער על השחיקה שחלה בשכרם של השכירים בעלי השכר הנמוך. לדעתו, זוהי התפתחות בלתי רצויה, שעלולה להכניס למעגל מקבלי הקיצבאות קבוצות גדולות של עובדים.

דן כהן (ר"צ), ראשון הדוברים, הזהיר את הכנסת מפני שחיקת הקיצבאות לקשישים ולגימלאים. לדעתו, רק זעקתם של הח"כים לפני שנה הצילה חלק מהאוכלוסיות החלשות בישראל מפני שואה של עוני.

לדעת יאיר צבן (מפ"ם), הממשלה הפרה את התחייבותה שלא לפגוע בחלשים. במיוחד נפגעו הקשישים. קיצבת הזיקנה, הצמודה לשכר, נשחקה כפי שנשחק השכר. אולם בניגוד לכלל האזרחים, לא נהנו הקשישים מההקלות במס. הוא ציין, כי שבוע אחרי ה„טלתרום", שוב מתכנן האוצר פגיעות בקשישים.

הכנסת כיבדה בנאומי־הספד את שלמה רוזן המנוח

„שלמה רוזן היה סוציאליסט לא במובן הצר של המילה. אני השגחתי שאצל שלמה הסוציאליזם היה חלק מאופיו. קשה היה לעמוד מול ידענותו המופלגת השקטה. כרוז הרוים של המספרים. הוא לא היה נעול על דעותיו. תמיד פתוח לזולת. תמיד מוכן להשתכנע". דברים אלה, אמרה אתמול יו"ר סיעת מפ"ם בכנסת, חייקה גרוסמן, באזכרה שקיים הבית לזכרו של רוזן, במלאת שבעה למותו.

יו"ר הכנסת, שלמה הלל, אמר, כי שלמה רוזן היה חלוץ, חולם ולוחם, שכל חייו היו ביטוי ומופת של איש עניו וצנוע, שהירבה לעמול, לתרום וליצור ללא ליאות, להקמתה של חברה צודקת ובעלת ערכים במדינת ישראל המתחדשת.

ראשי מועצות ערביות הפגינו ודרשו הכסף שהובטח להם

מאות ראשי וחברי מועצות ערביות, מכל רחבי הארץ, הפגינו אתמול מול הכנסת בדרישה, כי הממשלה תכסה את הגרעונות בתקציביהם. המסתכמים ב־10 מיליון דולר. המפגינים דרשו גם, כי הממשלה תשלים מיד את הזרמת הכספים, שהבטיחו רה"מ והשר וייצמן לראשי הציבור הערבי, עד לסכום של 1.7 מיליון דולר.

לדברי ח"כ מפ"ם, מוחמד ותד, רק 600 אלף דולר מסכום זה הגיעו ליעדם.

משלחת של ראשי המפגינים התקבלה בבניין הכנסת ע"י סיעות מפ"ם, חד"ש, שינוי והמתקדמת. המשלחת גם שוחחה עם נציגים מסיעות המערך, ליכוד, ומפד"ל. בכל פגישה הוסברו בעיות השלטון המקומי הערבי.

בפגישות השונות התקבלה הצעת מוחמד ותד לפנות במברק לרה"מ, ולבקש ממנו את הסכום שהבטיח לרשויות הערביות השובתות.

שם־טוב — יו"ר ועדת האתיקה

ח"כ ויקטור שם־טוב התמנה אתמול לתפקיד יו"ר ועדת האתיקה של הכנסת. שם־טוב בא במקום ח"כ מיכאל דקל, שפרש מתפקיד זה לאחר שהתמנה כסגן שר הביטחון.

חברי ועדת האתיקה האחרים הם: אהרון הראל, אברהם ורדיגר ואליעזר שוסטאק.

תוספת ריבית
בכל תכניות
החסכון הדולריות

★ הכנסה חודשית מוגדלת בשיעור 0.7% לחודש
ב"מטמון דולרי להכנסה חודשית"
★ תוספת ריבית של 1% לשנה
ב"מטמון צמוד דולר"
★ תוספת ריבית ב־6 החודשים
הראשונים לחסכון
ב"מטמון דולר מדד"

לתקופה מוגבלת בלבד

פרטים בכל סניפי בנק הפועלים ובנק אמריקאי ישראלי.

שרות השקעות מקיף — אצלך בסניף
בנק הפועלים

המנהלים יסגרו את בתיה"ח אם לא יימצא פתרון למצוקה

לא יוכלו לשאת באחריות למתן שירותי אישפוז לציבור ● עובדי בתיה"ח מתריעים על המצב: אחיות סופגות מכות מחולים ● שביתות אזהרה החל מ־15 לינואר ● מחסור בתרופות לחולי סרטן בבי"ח „סורוקה"

מאת יצחק שור, יואב אביב ושלי יחימוביץ, כתבי „על המשמר"

מועצת מנהלי בתי־החולים הציבוריים, הסמיכה אתמול את הוועד שלה להחליט על סגירת בתי־החולים הציבוריים בארץ, למעט טיפול בחולים דחופים, אם במועד קרוב לא ימצא פתרון כספי למצוקת בתי־החולים.

המועצה החליטה על כך באסיפה שנערכה בירושלים. לדעת מנהלי בתי־החולים, יש לקצץ בהוצאה הציבורית לבריאות, אך בדרך מתוכננת הדרגתית, תוך תיאום בין הגורמים ומבלי לפגוע בצורה קשה בבריאות הציבור ובמערך האשפוז. המנהלים הזהירו, כי לא יוכלו להמשיך ולשאת באחריות למתן שירותי אישפוז לציבור. הם דחו את הטענה שזהו משבר מלאכותי.

המנהלים דחו את הצעת שר האוצר, כי הם ימליצו על פגיעה בשירותים מסוימים לדרכיהם. לא לשם כך מונו המנהלים. הם קראו לממשלה לגבש מדיניות לאומית, שתשמור על בריאות הציבור ותקבע כיצד יתחלק הנטל בין הגורמים.

חולים בבתי אחיות

„המצב בבתי־החולים החריף בעת האחרונה, עד שאחיות ספגו מכות מידי חולים וחלקם אף הגיעו לבתיהן של האחיות בשל מרירותם מהמצב בבתי־החולים" — כך גילה אתמול לכתבנו סגן יושב־ראש הסתדרות עובדי המדינה, זאב פלדהיים. בתום כנס חירום של עובדי בתי־החולים בצפון הארץ. כן נדונה הידרדרות הרפואה הציבורית בישראל.

בשיחה עם כתבנו אמר פלדהיים, כי המצב רע והסובלות ממנו הן בעיקר האחיות הבאות במגע יומיומי עם החולים. הוא הוסיף, כי המאבק שהחל עתה הוא מאבק על תנאי החולים ואמר, כי בשער ממתין מאבק נוסף — על תנאי שכרם השחוק של הצוותים הרפואיים.

תקופה מטורפת

אתמול התכנסו בבית־החולים רמב"ם בחיפה נציגי בתי־החולים מצפון הארץ, במטרה להתריע על הסכנה. יו"ר ועד עובדי רמב"ם, מאיר כהן, אמר: „אנו חיים בתקופה מטורפת בה הכל מתנהל בשיטת „מהיד אל הפה". התחזוקה לקויה: המיכשור מושבת והעובדים מצויים בחרדה מתמדת".

נציגת האחיות אמרה, כי הסיעוד הפך לסיוט וכי עובדי הסיעוד מתוסכלים. „אנחנו מבינים את צורכי החולים ומצדיקים אותם אך איננו יכולים לסייע", אמרה. היא התריעה בפני המצב ההולך ומתהווה בתוך בתי־החולים: „נוצרים סיכסוכים בין מחלקות הגורמים לקרע בין העובדים, זאת בשל ציוד המושאל ממחלקה למחלקה. נוצר הרושם, כי חייהם של חולים ממחלקה שכנה שווים פחות".

ואב פלדהיים אמר עוד אתמול, כי כל עובדי המדינה יתגייסו למאבק על הבריאות הציבורית שהוא מאבקם של כל העובדים במשק.

מאבק על שכר

הוא הודיע, כי החל מה־15 בינואר ועד חודש אפריל, יתחילו לשבות כל עובדי המדינה שביתות אזהרה במטרה להביא להגדלת התקציבים הניתנים למערכת הבריאות, כדי להביאה לרמה ריאלית בה תוכל לתפקד. יחד עם זאת אמר פלדהיים, כי מאבק זה הוא הראשון וכי בעתיד מצפה מאבק על שכרם של הצוותים הרפואיים.

נציגת האחיות הזהירה ברבריה, כי אחים ואחיות חדשים אינם נקלטים במערכת הבריאות וכי הוותיקים פורשים בשל תנאי עבודה מחפירים. אחיות מבית־החולים רמב"ם קראו לנציגותיהן להפסיק להיות „מנומסות" ולצאת למאבק בטרם יהיה מאוחר מדי.

מחסור ב„סורוקה"

בבית־החולים „סורוקה" יש מחסור בתרופות לחולי סרטן, מחסור שהחריף במיוחד בשבועות האחרונים. יש קושי גם בהשגת תרופות אחרות, בגלל החובות הגדולים ליבואנים. על־כך מסרה אתמול דוברת בית־החולים, תמי לוננפלד.

עוד נמסר, כי מסתמן גם מחסור בציוד־עזר לדיאליזות. גם פתיחתו של המכון האונקולוגי, שהיתה אמורה להתבצע בימים אלה — תידחה. עבודות ההכנה של „סולל־בונה" במכון, נפסקו בשלב זה בשל עיכוב תשלום לקבלני־משנה. כבר כעת צפוי איחור של חודשיים לפחות בפתיחתו.

חולים בבית־החולים „סורוקה" עדיין לא חשים בקיצוץ במזון, לעומת־זאת, נעשו קיצוצים משמעותיים בארוחות לפרסונל. התפריט שונה והוכנסו בו תחליפי בשר במקום בשר, ועל קרובי המשפחה נאסר לסעוד במסעדות הסגל. הארוחות המסובסדות שניתנו עד עכשיו לכל הסטודנטים לרפואה, ניתנות כעת רק לסטודנטים בשנה הרביעית ואילך.

מחירים גבוהים

בתי־חולים רכשו תרופות מספקי ציוד ותרופות, במחירים גבוהים פי 3־4 ממחיריהם של פריטים אלה בקנייה מרוכזת של משרד הבריאות — אמר אתמול מבקר המדינה, עו"ד יצחק טוניק, בוועדה לביקורת המדינה. הוא ציין, כי משרד הבריאות לא שמר על רמת מלאי מוערית של תרופות, ולכן נאלצו המנהלים לרכוש תרופות ישירות מהספקים ובמחירים גבוהים. המשנה למנכ"ל משרד־הבריאות מ. הורביץ, מסר לוועדה, כי ספקים חדלו לספק תרופות משום שבתי־החולים אינם משלמים, והחובות הולכים ותופחים.

סגנית שר־הבריאות, שושנה ארבלי־אלמוזלינו, אמרה בוועדת העבודה והרווחה, ש־1300 קשישים ממתינים עתה לאשפוז סיעודי, וכי השנה נשאר המשרד כמעט ללא תקציב לטיפול בקשישים, כתבנו מעיר. כי מצוקה זו קיימת משום שוויכוח בין משרדי הרווחה והאוצר מונע שימוש ב־70 מיליון דולר, שהצטברו במוסד לביטוח לאומי בזכות הגבייה לביטוח סיעודי.

על רחל מרכוס, בהלווייתה:

„הייתה לה אישיות שאי־אפשר להתעלם ממנה" — דברי נבון

ארונה של רחל מרכוס נישא על־ידי מקורביה (צילום: מוטי פתאל י.פ.פ.א.)

השחקנית רחל מרכוס (72), נקברה אתמול בבית־העלמין קריית שאול בתל־אביב. בהלוויה נכח קהל רב ובכלל זה סגן ראש הממשלה ושר־החינוך, יצחק נבון, ראש עיריית רמת־גן, אורי עמית, אמנים רבים, נכדיה, יעל סלור ונתן סלור, אחותה, חנה עצמון ובנותיה, הבנים של שני אחיה, נחום והרצל, ורבים אחרים.

הארון ובו גופת המנוחה, הוצא בשעה 13 לתיאטרון הקאמרי — שם שיחקה המנוחה כ־34 שנה — והועלה על הבמה כשהוא מכוסה בבד כחול־לבן. הבמה הייתה ללא תפאורה פרט לשני פמוטים גבוהים ובהם 2 נרות. ליד הארון עמדו אמנים שונים ועובדי התיאטרון, אשר התחלפו מדי 5 דקות לערך.

השר יצחק נבון אמר, כי הקהל בא לחלוק כבוד לאמנית שהוא אהב את האישיות הזאת ואת כל מה שהיה בה. „היתה לה אישיות שאי־אפשר להתעלם ממנה. דבריה שפעו חכמה עם הומור, היתה טוב ולא מרור. אנו מתייתמים ודורנו קטן והולך" — סיים השר נבון.

סגן ראש העירייה, נתן וולך, אמר, כי תל־אביב אהבה את רחל מרכוס וכשמלאו לה 70 שנה הוענק לה התואר „יקירת תל־אביב". הוא ציין כי רחל מרכוס השתתפה ב־62 מחזות והופיעה גם כשחקנית אורחת בתיאטראות אחרים. היא הופיעה בבתי־ספר, בתי־אבות ואף בבתי־סוהר, שימשה מורה ב„בנות צבי" ברמת־גן ובסטודיו של ניסן נתיב.

בשם התיאטרון הקאמרי נפרד מהמנוחה יוסי ידין. הוא אמר, כי נתמזל לקאמרי המזל שהבימה לא קיבלה אותה. עוד אמר, ששיחק עם המנוחה בכמה מחזות והיא היתה ארטיסטית מדרגה אלף. היה לה חוש־הומור וחוכמת־חיים ובהם הצליחה לנווט למרות צרותיה.

שחקנית הקאמרי, עדנה פלידל, קראה את „...ראשון" מ„כוכבים בחוץ" של נתן אלתרמן.

נער נהרג מפליטת כדור מרובה של בן דודו החייל

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

נער בן 16, תושב יפו, ששמו נאסר לפירסום נהרג אתמול אחר־הצהריים בעת שכדור נפלט מרובה „גליל" של חייל ממשפחתו של הנער. האירוע התרחש אתמול בביתו של הנער ברחוב נרדור ביפו. בן דודו של הנער חייל בן 18, תושב קריית־שמונה באו לבקר את משפחתו ביפו ולקראת סוף הביקור בדירה ביקש לתלות את הרובה על כתפו, ואז נפלט כדור ופגע בנער בן ה־16".

לעזרתו של הנער שנפצע קשה הוחשה ניידת לטיפול נמרץ, והצוות קבע את מותו. המשטרה עצרה את החייל לחקירה.

אנשים ואירועים

הרובוט שוטף רצפות — האדם משלים בפינות

טוקיו.— רובוט שוטף רצפות, שיצא זה עתה לשוק ביפאן, מסוגל לטאטא לשטוף ולשאוב אבק במהירות העולה פי 10 על מהירות האדם. הבעיה היחידה של הרובוט היא להגיע לקצה הפינה.

דובר חברת הענק האלקטרונית „תושיבה" אמר, כי הרובוט, שמחירו 49,500 דולר, מונחה על־ידי קרן לייזר והוא נועד לניקוי שטחי רצפה גדולים במבנה ציבור.

„כל מה שאתה צריך הוא ללחוץ על כפתור והרובוט מחליט בעצמו על שיטת העבודה", אמר הדובר. „אם הוא נתקל במישהו, נניח, אדם שהולך לידו, הוא נעצר לזמן מה".

הרובוט הנסיוני הראשון יתחיל לעבוד בתחילת השנה הבאה בגורד־שחקים בטוקיו, שבכל קומותיו נמצאים משרדים. חברת „תושיבה" מקווה, כי לאחר שהרובוט הזה יתחיל לעבוד, תוצף החברה בהזמנות.

באשר לאותן פינות „כן, את הפינות עדיין יצטרכו לנקות בני־אדם", אמר הדובר.

הקופים של ג'יהאן סאדאת מסעירים את מצרים

קהיר.— השמצות פרועות נגד אלמנתו של הנשיא סאדאת הועלו לאחרונה בעיתונות המצרית והערבית. העיתון „אלופד", הנמנה על האופוזיציה, אף האשים את ג'יהאן סאדאת בהתגרות בעם המצרי.

שבועון אחר, „אליחיאת", מצטט את העיתון „אל שרק אלאוסט", כי הופיעה ידיעה, כי ג'יהאן סאדאת שיגרה רופא אמריקני כדי... לטפל בשלושה קופיה.

יו"ר מועצת המנהלים של השבועון, מחמד עמר אלטשבי, המצטט את ההאשמה, מטיל אמנם ספק בנכונות הידיעה, אך כותב: „אילו היתה הידיעה נכונה, תמהני מדוע אין גב' ג'יהאן סאדאת מתחשבת ברגשות העם המצרי, החי מתחת לקו העוני. כשהמדינה כולה מטה שכם אחד למען פרעון חובותיה, הייתי סבור שהיה עליה לתרום את דמי הטיפול בקופים למען פרעון חובות מצרים, במקום להתגרות בנו עד כדי כך".

העיתונאי מחמד עצפור תוקף אף הוא את ג'יהאן סאדאת וכותב בעיתון „אלופד": „נראה שג'יהאן סאדאת ממשיכה ליהנות מתהילה המוערכת, והיא התגרות בעם המצרי. לא די לה בפרובוקציות שעשתה כאשר החזיקה בשלטון, בשיתוף עם בעלה".

הכותב מאשים את ג'יהאן, בין השאר, כי הקימה את אגודת הצדקה „אלופא ואלאמל", כדי לחפות באמצעותה על סטיות ובזבוז של מיליוני דולרים שניתנו לאגודה כתרומות. כי ניצלה את השפעתה כדי שהיא ובנה יתקבלו לאוניברסיטה. ועבודת המאסטר שלה נכתבה בידי פרופסורים באוניברסיטה. (עתים)

אביב פולני־ישראלי על כוסית וודקה

„אמנת ידידות" בין פולנים וישראלים נחתמה ספונטנית במהלך קבלת פנים שערך עורך־הדין יאן רובינזון בביתו בחיפה לחברי התיאטרון הגדול מורשה המבקרים בישראל.

חברי הלהקה, בראשותו של מרק בז'ינסקי, נענו להזמנתו של רובינזון שהוא יליד פולין, ובתום הצגת „מיקינים" על בימת התיאטרון העירוני בחיפה יצאו לביתו בחיפה למיפגש עם ישראלים.

במיפגש השתתפו מנהל התיאטרון הקאמרי, אורי עופר, המלווה את התיאטרון הפולני בישראל, וכן שופטים, עיתונאים ועוד. בין מקבלי פניהם של חברי הלהקה הפולנית היו גם השחקנים רות סגל ואמנון מסקין.

במהלך קבלת־הפנים, כטוב לב הנוכחים בוודקה, קרא בפניהם עורך־הדין החיפני נוסח של אמנת־ידידות בין „ורשה הקפואה וחיפה שטופת־שמש". השחקנים הפולנים וכל הישראלים שהשתתפו באירוע חתמו על האמנה ואחרי־כן הרימו כולם כוס, בתקווה שמיפגש זה מבשר את „תחילת האביב". (עתים)

בנק ישראל

נכנסת לבנק
בקש שיחליפו לך בחדשים!

למה שיהיו אצלך שקלים ישנים בצד שקלים חדשים?

כדאי יותר ונוח יותר שיהיו בארנק רק שקלים חדשים.
מ-1.1.86 ייעשו כל הרישומים הכספיים במונחי השקל החדש,
(חשבונות, שקים, מחירים, דו"חות כספיים ושוברי תשלום).

לכן, כאשר אתה כבר נכנס לבנק, בקש שיחליפו לך את השקלים הישנים בשקלים חדשים.

לך יהיה קל יותר בכיס וגם בחישוב תשלומי המזומנים שלך.

בקש שיחליפו לך בחדשים!

לשכת הפרסום הממשלתית

כסף קטן

הציבור תרם בעין יפה — סכומים קטנים ■ בעלי היכולת נהגו בקמצנות, התחמקו ואף סירבו בגלוי ■ התוצאה הסופית: 3.8 דולר לכל קשיש בישראל

מאת אתי רונאל

חישוב סטאטיסטי גס יעלה, כי מיליון ושלוש מאות אלף הדולר, שנאספו בטלתרום, יעניקו לכל אחד מ־350 אלף הקשישים בישראל 3.8 דולר. חישוב סטאטיסטי גס פחות יעלה, שלא כל הקשישים נזקקים לעזרה, כיוון ש„רק" מחציתם חיים על סף העוני. אבל, גם אז עדיין יהיה זה סכום נלעג. פנינו, איפוא, למנהל מכון ברוקדייל, ז'אק חביב, ושאלנו במה יתרמו מיליון ושלוש מאות אלף הדולרים לרווחת הזקנים.

אומר ז'אק חביב: אנחנו מספקים ארוחות חמות לקשישים ב־1.6 מיליון דולר, שעה שאנחנו זקוקים ל־7 מיליון דולר; בסיוע לקשישים מוגבלים, שאינם יכולים לטפל בעצמם ובביתם, אנו מוציאים 4.6 מיליון דולר, שעה שאנחנו זקוקים ל־17.8 מיליון. על־פי הצרכים, כספי הטלתרום אינם מהווים פתרון, וכוודאי שאינם יכולים לבוא במקום מחוייבותה של המדינה. יחד עם זאת, עשוי הסכום להיות משמעותי אם ייועד למטרות שאינן מכוסות על־ידי המדינה, כמו: רכישת אמצעי הגנה (מכשירי קשר ודלתות־בטחון לקשישים הגרים לבדם), רכישת מכשירי חימום ודלק לחורף, מימון הסעות לטיפול רפואי לבית הזקן, ארוחות חמות וכו'. אלא שעל־מנת להתמיד במתן השירותים הללו חייבת הטלוויזיה לחזור על הטלתרום לפחות אחת לשנה, מבצע לא פשוט שעה שטלתרומים נוספים, חשובים לא פחות, מחכים גם הם לתורם. המבצע הנוכחי, למשל, חיכה לתורו שלוש שנים, משום שכאשר עמד כבר להתבצע, ב־1982, פרצה מלחמת לבנון, ובמקום „הטלתרום למען הקשיש" שידרה הטלוויזיה את ה„ליביתרום".

מעט כסף מהרבה אנשים

שאלה אחרת היא, האם מוצו באמת כל האמצעים לגיוס הכספים לטלתרום. היו כאן, ללא ספק, רצון טוב וכוונות מצויינות. יו"ר „המועצה הציבורית למען הזקן", שולמית שמיר, וחבריה עבדו בהתנדבות קשה מאד על־מנת לארגן את המבצע המורכב, שהצריך עבודת הכנה לא מעטה. הפרסומאי אליעזר ז'ורבין נטל על עצמו את הנושא הפרסומי, גבי דבאריה, שהתמחה בקידום פרוייקטים אמנותיים, נטל על עצמו את המכירה הפומבית, נעמת נטלה על עצמה את ההתרמה מדלת לדלת, „אגד" התרים באוטובוסים, „יד שרה" את נהגי המוניות ובתי המרקחת, הרשויות המקומיות הערביות הקימו דוכנים והתרימו את התושבים, ועוד ועוד. רק נשות „אמונה", התנועה העולמית של האשה הדתית, שנטלו על עצמן להתרים את הנהגים בתחנות הדלק, „פיספסו" משום מה ולא היו שם. לבד מכל אלה עבדו במטה ההתרמה גם מתנדבים, שטילפנו למפעלים ולחברות וביקשו את תרומתם תמורת פרסומת. והתוצאה — אומרת רכזת הטלתרום, רותי קפלן — היא שקיבלנו מעט כספים מהרבה אנשים, במקום להיפך. מסתבר שהציבור הרחב תרם בעין יפה. אלא שמדובר, כמובן, בסכומים קטנים. ואילו בעלי היכולת נהגו בקמצנות רבה, התחמקו מלתרום או אף סירבו בגלוי. הצוות המתרים, שהיה מורכב רובו ככולו ממתנדבים חסרי נסיון מקצועי, התקשה להתמודד עם סרבנותם של בעלי ההון.

ברכה טרוטוש, אשתו של סגן מנהל לשכת המסחר, שעסקה בהתרמה, מספרת שחילקה לחברותיה פנקסי התרמה וביקשה שיתרימו את מכריהן. והתוצאה — החברות התרימו את מכריהן ולא פנו למי שאינן מכירות. וכוודאי שלא בדקו את יכולתם הכלכלית הפוטנציאלית של התורמים על־מנת לשדלם לתרומות גדולות יותר. גם רשימת החברות והמפעלים שקיבלו לא הקלה על ההתרמה, מכיוון שכללה רק את שמות מנכ"לי המפעלים והמתרימות התקשו להגיע אל הבעלים, שהיו מוסמכים להחליט על גובה התרומות. רק כשהוצע פרסום תמורת התרומה התעוררו החברות ותרמו, שוב, שלא לפי מיטב יכולתן אלא בהתאם לתעריף שנקבע: 4 מיליון שקלים עבור שיקופית פרסומת, ומיליון שקלים עבור ציון שמן בערב הטלתרום בפי חיים יבין.

אלא שמי שעסקה בהתרמה תמורת פרסום החלה בהתרמה רק שבועיים לפני המבצע, והספיקה להגיע ל־35 חברות בלבד. ומי שקבע את תעריפי הפרסום טעה, ונקב בתעריפים גבוהים מן המקובלים בשוק הפרסום. מאוחר יותר, בערב הטלתרום, ביטל המפיק, יוסי משולם, את כל הקריטריונים לתשלום, וקבע כי כל התורמים יזכו לפרסום, בלא להתחשב בגובה התרומה. והתוצאה — שורה שלמה של תורמים שנהנו מפרסום כמעט חינם, תמורת סכומים מזעריים. כאשר שאלנו את משולם למה העניק זמן מסך נדיב למי שיכול היה להרשות לעצמו תמורתו רבה יותר, אמר כי אין לטלוויזיה המנגנון הדרוש לבדיקת יכולתם הכלכלית האמיתית של התורמים.

גם המכירה הפומבית הכניסה סכום קטן מכפי שציפו. רבים מהעשירים, שבטלתרומים הקודמים באו למכירה הפומבית וקנו ברוחב יד, נמנעו מלעשות כן השנה. אולי בגלל מוראו של מס־ההכנסה, למרות המחווה שעשו שלטונות המס, שפטרו מתשלום מס כל מי שתרם ממיליון שקל ומעלה.

התורמים והלא־תורמים

מן העבר העממי מספר משולם על הזקן עם הכלב, שחשף את סיפורו המזעזע של הבית ברחוב טרומפלדור. כשרצה משולם להשתמש ב„כלבוטק" כתשדיר לטלתרום נאמר לו, שבעלי הבית יורדים לחיי הזקן ומבקשים לזרוק אותו לרחוב. משולם פנה למנכ"ל משען, משה יהודה, שעשה תוך שעתיים את כל הסדורים הדרושים והבטיח שאם יזרק הזקן ימצא מיד בית־אבות הולם שיקלוט אותו.

ותורמים נוספים:

● חברת „עמידר" התחייבה לשפץ 500 דירות של קשישים. שווי התרומה — 200 מיליון שקל.

● חברת הבניה „אזורים" תרמה דירה להגרלה בין כל מי שיתרום למעלה מ־35 אלף שקל.

● חברות הדלק תרמו 75 מיליון שקל ו־200 דודי שמש של 120 מיליון שקל.

● 62 עורכי־דין מתל־אביב תרמו 1.1 מיליון שקלים.

● ועד עובדי בנק לאומי — עשרה מיליון שקלים.

● תרומה מקורית: מאור מזרחי מחוות מדבר־יהודה תרם סייח ערבי גזעי, ותושב באר־שבע תרם שני כבשים.

● הבנקים — שני בנקים תרמו עשרה מיליון שקלים, בנק אחר תרם חמישה מיליון שקלים ובנק נוסף כשלושה מיליון שקלים. זאת, למרות שהבנקים הם הנהנים הראשונים מכספי הטלתרום, המופקדים אצלם, בינתיים, עד שישתמשו בהם.

● רואי החשבון — מכנס בהשתתפותם של מאות רואי־חשבון נאספו 260 אלף שקלים בלבד. רואי־החשבון טענו שזה לא המקום ולא הזמן להתרים.

● מרכז הקבלנים והבונים — התבקש לשפץ כמה מאות בתים של קשישים בכל רחבי הארץ. בתשובה, טוענים אנשי ה„טלתרום", דחו אותם הקבלנים ב„לך־ושוב" עד ליום ה„טלתרום", ולא נתנו תשובה מחייבת. בתגובה אומר דובר הקבלנים, צבי פרידמן, כי לשיפוצים מעין אלה יידרשו הקבלנים לתרום כ־1000 דולר לכל בית — סכום שהוא מעבר ליכולתם. אבל אם יקבלו רשימת בתים ספציפיים, יבדקו את אפשרויות השיפוץ בכל בית ובית וישתדלו להיענות לחלק מהבקשות. איגוד חברות הביטוח תרם 40 מיליון שקל ללא כל תמורה פירסומית.

● טבריה פלאס — תרמו 100 ימי שהות במלונם כולל ארוחת בוקר בעלות של 40 דולר ללילה, כל זאת, ללא תמורת פירסום.

● הגב' דורה גוטמן תרמה תרומות יקרות־ערך של נחום גוטמן.

● נעמ"ת התרימה מבית לבית 860 מיליון שקל.

● העיתונים פירסמו את המודעות חינם.

רשימת התורמים והלא־תורמים איננה מלאה. מארגני ה„טלתרום" סירבו לפרסם את הרשימה. המסקנה המתבקשת מכל המידע שמובא כאן היא, שהתגייסותו של הציבור למבצע מעין זה משפרת את תחושתו ומרוממת את רוחו של — הציבור. שיצר קשר של לב ועין עם מושאי התרומה וחש התעלות כנוסח בעלי הצדקה בדור הקודם. זה איננו בהכרח האמצעי האידיאלי להעברת משאבים מן הצד העמיד אל הצד הנזקק, וכוודאי שאיננו פתרון לטווח הארוך. פתרון כזה חייב להינתן באמצעותם של השירותים הממלכתיים, ובינתיים ממשיך האוצר ומעכב כבר חמש שנים את 70 מיליון הדולרים מכספי חוק הסיעוד שהצטברו בקופתו, שעה שבעלי המקצוע ממשיכים להתווכח על הדרך הטובה להוצאתם.

„טלפיספוס"

מנחת המישדרה, רבקה מיכאלי (מימין) ליד הטלפונים – צריך לדעת ממי לבקש

„אייביתרום"

אייבי נתן, עם כמה שנות ניסיון בהתרמות, מאוכזב מה„טלתרום" למען הקשישים: „אני הייתי מגייס חמישה מיליארד דולר. לא צריך לפנות לעם, אלא לאנשים שיש להם כסף"

מאת חנה קים

אייבי נתן היה אמנם חבר בקרן למען הזקן שארגנה את ה„טלתרום" ואף השתתף במכירה הפומבית שנערכה במסגרת המבצע, אך „לי יש שיטות אחרות לגיוס כספים", הוא אומר ומסביר: „הארגון של ה„טלתרום" לא היה טוב. באו הרבה אנשים. לדוגמה, למכירה הפומבית, אבל רק עשרה מהם קנו תמונות. אני לא מבין מדוע לא נתנו לכל אחד מהמשתתפים מעטפה, מייד עם כניסתו לאולם, ובה פתק שבו כתוב: „אם לא קנית תמונה, אנא הענק את תרומתך לקשישים".

„היו שם באולם המכירה הפומבית המון אנשים עם המון כסף, וכל זה קוספס, טוען אייבי." חוץ מזה, התאכזבתי מהסכום הכללי שגויס במבצע, רק כשני מיליארד שקל. אם לא הייתי בקולומביה בזמן ההכנות למבצע, הייתי מגייס חמישה מיליארד שקל — לא מעם ישראל, אלא מאנשים בעם שיש להם כסף, והם מוכנים לתרום אותו".

אייבי היה הראשון שהחל במבצעים למען הקשישים. „קרן שיבה טובה", אותה הקים, פועלת כבר יותר משש שנים והיא מתפעלת מחסן ענק בצפון תל־אביב, ובו בגדים המוענקים לקשישים וקשישות חינם. מלבד זאת, מספקת הקרן גם דלק חינם לקשישי ירושלים. אייבי מספר על שיטותיו לגיוס כספים, כשהמוטו הוא, לדבריו, „יש בעיה — מייד מוצאים רעיון לפתור אותה, ומטפלים בה מהר".

„יש לי כל מיני שיטות לעזור לקשישים ולנזקקים ולנפגעי אסונות. אם מדובר במוסד רפואי כמו בית־חולים שחסר לו ציוד — אני לא נותן צ'ק, אלא קונה את הציוד ומעביר אותו מיד לבית־החולים. ארגון „יד שרה", לדוגמה, ארגן מכירה פומבית כדי לגייס כספים לקניית כסאות גלגלים. מה עשיתי? קניתי 13 כסאות־גלגלים, וזה מספר הכסאות שהם נזקקו לו, ובאמצע המכירה הפומבית, באתי ואמרתי: „רוצים כסאות גלגלים, קחו אותם", וגלגלתי את הכסאות לבימה. כך גם קרה ביחידה לטיפול נמרץ בתל־השומר. הם היו צריכים מכשירים. לא חיכיתי הרבה זמן, הלכתי, קניתי, נתתי. עכשיו אני שומע בחדשות שאין סדינים בבתי־החולים. אני בטוח, שאוכל לגייס 1000 סדינים. איך? דרך „קול השלום" אפנה למפעלים שונים, אעניק להם פירסומות חינם בתחנה, והם יתנו לי סדינים.

„עכשיו, למשל, קניתי 500 ביפרים לקשישים. זהו מכשיר פשוט וגאוני — הקשיש רק צריך ללחוץ על הכפתור, והוא מוגן. אז למה לא דואגים להתקין את המכשירים האלו בכל בתי הקשישים? בירושלים כבר דאגתי לכמה מאות ביפרים. עכשיו אני מתכונן לקנות עוד 1000 מכשירים.

„ויש לי עוד רעיון, שאני עובד עליו עכשיו: אני מחפש לפחות 50 ידידים, אנשים עם כסף, שאני מכיר, שישכירו על חשבונם דירת־חדר לקשישים. כבר דיברתי עם חברת גנטורים ידועה והם הסכימו מייד להשכיר דירות־חדר ל־5 שנים לקשישים. יש לי הרבה ידידים כאלו, וכבר עכשיו אני מכין רשימה. אני כבר אדאג שלדירות המושכרות ייכנסו קשישים. כל זה ייעשה במסגרת קרן מיוחדת, זה לא כל־כך קשה, כי תמיד יהיו אנשים שיהיו מוכנים לתת 100 דולר לחודש בלבד עבור השכרת דירה לקשיש.

אייבי נתן

„הטלוויזיה הישראלית לא מדברת איתי בכלל"

אני עושה כל פעם מבצעים כאלה. בין המבצעים אני פשוט מגייס כספים כו־במקום. למשל, ישבתי ב„הילטון" עם זוכין מהטוטו, וזרקתי לו: אולי תתרום משהו לקשישים? הוא תרם 1000 דולר, ואחריו תרמו כל היושבים ליד השולחן. תוך 20 דקות גייסתי 10 אלפים דולר, כאילו סתם כך, בלי מבצע ובלי ארגון מיוחד, ובלי הטלוויזיה.

„ויש גם שיטות אחרות. למשל, בעניין קולומביה, דיברתי עם הג'וינט והם נתנו לי מייד 100 אלף דולר. במצבי היום, לאחר שהרבה אנשים וארגונים כבר מכירים אותי, אני יכול להרים טלפון לכל מיני ארגונים ולומר להם: אני צריך 100 אלף דולר לעניין זה וזה, ואני מקבל. ביקשתי, למשל, מהממשל האמריקני, 350 אלף דולר עבור אתיופיה. הם נתנו לי וגם אמרו לי שהם אינם מבינים כיצד הצלחתי להקים באתיופיה מחנות לפליטים בחמישית מן הסכומים שהוענקו לארגונים אחרים.

„לביאפרה, למשל, גייסתי 8 מיליון דולר. לקולומביה גייסתי מחו"ל 1/2 מיליון דולר, לאתיופיה — 4.3 מיליון דולר. ואז באתי מקולומביה לישראל, ישר ל„טלתרום", ונורא התאכזבתי.

„הצטערתי שלא הייתי כאן, אבל, מה לעשות, קרה אסון בקולומביה והייתי צריך לעזור. מה שמצער אותי מאוד זה, שהטלוויזיה הישראלית לא מדברת איתי בכלל. כשחזרתי מקולומביה חשבתי שאולי הם ירצו לשמוע מה קורה שם. כשנתתי תרומה לכנסיה בניו־יורק, כתבו על כך כל העיתונים שם, ואפילו קיבלתי תמונה ב„טיים", וכאן — שום התייחסות בטלוויזיה. גם כשהייתי לאחרונה באתיופיה וחזרתי לארץ עם סרטי צילום על המחנות שבניתי ליתומים שם. וגם כשערכתי הפגנה נגד משטר האפרטהייד — אף אחד מהטלוויזיה לא בא.

שקל על שקל

ח"כ יאיר צבן: התועלת בפעולות ההתנדבותיות היא בהפיכתן לנורמה המעוגנת בחוק

„משפנו אלי בעניין ה„טלתרום", התלבטתי לא מעט והסכמתי להשתתף רק משום שאיש לא יוכל להאשים כי שאני נמנע מלהאבק על כך שהמדינה תמלא חובתה כלפי הקשישים" — אומר ח"כ יאיר צבן, חבר המועצה הציבורית למען הזקן. „התנאי האחד שהצבתי היה התחייבות ציבורית מפורשת, שאם אגודה מהכספים שנאספו לא תחליף תקציבים ופעולות קיימות, אלא תוסיף עליהם".

[illegible]

אתי רונאל

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב. עורכת אחראית של עמודי חגים: עמית [illegible]

מדיניות וחברה

התמודדות ללא קהל

מאת אבשלום קווה

ביום חמישי הקרוב יתכנס מרכז מפלגת העבודה לבחירת מועמדיו לוועדה המרכזת. על 18 המקומות מתמודדים 62 איש. הוועד־הפועל עסוק מאז ועידת ההסתדרות בבחירות הפנימיות, אשר אינן מעניינות לא את הציבור הרחב, ולא את ציבור העובדים. הן גם אינן מטרידות, בכל הנראה, את מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר, אשר נכשל בהתמודדות מוקדמת במרכז מפלגתו ושואף לקיים קבינט מצומצם או מזכירות.

השוני בהתמודדות הנוכחית הוא, שהיא נעשית בבחירות חשאיות ולא על־ידי ועדה מסדרת ומלוות האירועים נעדרות אותן תמונות משעשעות של משלחות העולות־לרגל אל חברי הוועדה המסדרת, כדי לגלגל את תכונותיו הטרומיות של איש זה או אחר. מי שרחפו לשוני מהותי זה היו מזכ"ל המפלגה, עוזי ברעם, וקיסר. התוצאה של "מהפך" זה – הנבחרים "חייבים" למרכז המפלגה ולא לקבוצות אינטרס מסוימות. אם כי גם במאבק הפנימי הנוכחי זאת התמודדות בין הקבוצות המרכיבות את מפלגת העבודה.

בחירות על פי משבצות

הבחירות הנוכחיות ייעשו על פי משבצות – או רובריקות בלשון המפלגתית – של ארבע קבוצות: מזכירי מועצות פועלים, מזכירי איגודים מקצועיים, ראשי ועדי עובדים ארציים וכן מועמדים אחרים הנהנים מתואר משנה של "אישים". לצידם משבצות של מתמודדים ערבים ושל ערכים דרוזים.

הרובריקה הקשה היא של האישים. עשרים וארבעה מועמדים מתמודדים על שני מקומות. כאשר באותה קבוצה משוריין מקום אחד לצעיר ולחברה. בקבוצה זאת בולטים: מוניה ארדנתי העומד בראש המחלקה לוועדי עובדים ומקומות עבודה ונחשב למקורב לקיסר; איש "הפועל" יצחק אופק; שרה אלספקטור שרשמה לעצמה הישג בארגון הוועידות המקומיות; הצעיר גרשון גלמן, לשעבר עוזרו של משל, העוסק בפעולות נוער וצעירים וקירובם לתנועת העבודה; מאיר גת, המשמש כמנהל האגף לאיגוד מקצועי, ופיני שומר, מנהל המחלקה לנוער בהסתדרות.

ברובריקה של ראשי ועדי עובדים ארציים מתמודדים 17 איש, מתוכם משוריין מקום אחד לחברה. בין המתמודדים: מזכיר איגוד הימאים שלמה אביטן; שמואל אדלשטיין מ"סולל־בונה"; המזכיר הארצי של עובדי חברת חשמל יורם אוזרקוביץ, המשמש עתה חבר הוועדה המרכזת ונהנה מניכוי ניכר של יו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלר; יו"ר עובדי קופת־חולים חיים ברנס; איש תע"ש, שלום חבשוש, איש מובהק של קיסר הנצפה לתיק משמעותי בוועדה המרכזת החדשה; יו"ר הוועד הארצי של עובדי בתי החולים הממשלתיים רוני שלם; יו"ר ועד עובדי התעשייה האווירית שפי יעקב; מזכיר הסתדרות עובדי המדינה ראובן ברעמי; מזכיר הסתדרות המתכת יצחק גלעדי; מזכיר איגוד הביוכימאים והמיקרוביולוגים משה ולדמן; מזכיר הארגון הארצי של עובדי צה"ל אריה יבין ומ"מ מזכיר הסתדרות הפקידים משה בית־רנן.

במשבצת זאת מתמודדות שלוש נשים, כשרק אחת מהן תבחר: מזכירת הסתדרות הטקסטיל וההלבשה אמירה אדריאנוב; מזכירת הסתדרות האחיות כרמי־ה פרן וקלישבסקי דליה מהפארא־רפואיים.

ממשבצת מזכירי מועצות הפועלים ייבחרו ארבעה: אבימור יעקב איש עפולה הנמרץ; יהודה כן־הרוש מאשדוד; ניסן הרפז, השומר בנאמנות על תואר מזכיר ההסתדרות בירושלים; דוד זכות מבני־ברק; טביב בצלאל מערד; יחיא אברהם מרעננה; יצחק משה מנצרת; בנץ כרמל מבאר־שבע וכן יהושע מהעיר עכו. מקומו של הצעיר ויצמן ממועצת פועלי נס־ציונה מובטח.

במשבצת הערבים מופיעים: אנבריה חאלד מאום אל־פאחם; ח'ורי מופק איש עבלין; מצאלחה נאוף מכפר־קרע, מבין הדרוזים: סלח חלבי מדליית אל־כרמל; מנצור כמאל מעוספיה; פארס מוניר מחורפיש וקרא יוסף מדליית־אל־כרמל. מכל אחת ממשבצות אלה ייבחר נציג אחד.

אין צמצום משמעותי

למרות ההצהרות הרמות והכוונות הטובות של קיסר, הוועדה המרכזת הנוכחית לא תצומצם בצורה משמעותית והיא תעמוד על 37־39 איש. לצד נבחרי מפלגת העבודה ימצאו את מקומם אנשי מפ"ם, נציג הל"ע וגם קבוצות יח"ד ואומץ רורשות את הנתח הקטן שלהן. כלומר, החלום על שינוי פני ההסתדרות: אחת הבשורות המלכותיות של

ההתמודדות על מקום בוועדה המרכזת נעשית על־פי כללי משחק חדשים, אך ההתעניינות בציבור קטנה ו"קהל הצופים" קטן ■ "המאבק הפנימי נשאר פנימי, והכביסה המלוכלכת לא יוצאת החוצה

הוועידה האחרונה, לא יהיה חלק מרכזי של החיים ההסתדרותיים, אלא בשטח – וזהו המשך ישיר של הוועידות המקומיות.

מרכז מפלגת העבודה העביר ב־14 בנובמבר את ששת המועמדים שעברו את אחוז החסימה של שישים האחוזים. יש הרואים בהצבעה זאת מכה לקיסר, אשר בעקיפין ביקש להיפטר מהם. עכשיו כל אלה הם חברים מובטחים בוועדה המרכזת. השישה הם: נחום פסה, גדעון בן־ישראל, נוזהת קצב, גדעון שגיא, שאול בן־שמחון ועליזה טמיר. אלה גם ישמרו פחות או יותר על תפקידים הנוכחי. כך שאפשרויות התימרון של קיסר לגבי מינוי מישהו מאנשיו, מצומצמות למדי.

ההתמודדות הנוכחית אינה שיחת היום בקרב ציבור העובדים, אף היא הכניסה, לדברי אנשי המפלגה, רוח חדשה לשורות והתעניינות גוברת במתרחש בהסתדרות, אותו צד שנשכח והולך לא רק בתודעה הציבורית... המאבק הפנימי נשאר פנימי, והכביסה המלוכלכת לא יוצאת החוצה לא לאיוורור וגם לא לייבוש. הריצה לוועדה המרכזת נעשית אמנם על פי כללי משחק חדשים. אך כמעט ללא קהל.

מוריד הגשם מטבריה

קצרה רוחו של ראש עיריית טבריה להמתין לסגולה ריאליסטית נגד מכת הבצורת — הוא מעדיף לסמוך על תפילה ליד קיברו של התנאי ר. חייא ■ ראשי פרקים באנתרופולוגיה ישראלית חדשה

מאת יעקב רבי

חורף שחון עובר עלינו. הימים הם ימי עצירת גשמים. בימים אשר כאלה ובעיתות פורענות בכלל היה ר' חייא מתפלל: אל יחווה לבנו ואל יחשכו עינינו. החכם הגדול, יליד בבל ותושב טבריה, בן הדור האחרון לתנאים, חברו של ר' יהודה הנשיא, ביקש בדרך אוטו־סוגסטיבית כזאת לחזק את לבו, לברוח מן הפסימיות והיאוש, ולהאמין שבסופו של דבר הכל יבוא על מקומו בשלום.

נראה שמאמינים בני מאמינים בקרב אנשי טבריה בזמן הזה, ובראשם מר ביבי ראש העירייה בכבודו ובעצמו, אינם סומכים עוד על תפילה ישירה כזאת, בנוסח ר' חייא, שיותר משהיא תפילה הריהי, כאמור, תחבולה פסיכולוגית של השתכנעות מתוך החלטה פנימית. וזאת אף־על־פי שבימינו יש ויש סיכוי לשים קץ לעצירת הגשמים ולהביא לירידתם של מטרות עוז — אל בניסים ונפלאות, כי אם בדרך הטבע, על־ידי ניצול מירבי של פוטנציאל המשקעים אשר בעננים. קצרה הרוח להמתין לסגולה ריאליסטית כזו נגד מכת הבצורת, שעל כן, כיוון שמיפלס מי הכנרת ירד בכמה מטרים והמשאבות מתקשות להוליך את המים מן הימה — סומכים לא על תפילתו של ר' חייא ולא על הלך הנפש האנושי־אופטימי המקופל בה, אלא מעדיפים לסמוך, כעצת ראש[illegible], על תפילה ליד קברו של ר' חייא.

החכם הקדמון, או מקום מנוחתו של החכם, נתפס עתה כקדוש (כאתר קדושה) המסוגל לשמש שליח להולכת תחינתם הנואשת של בני־אדם בשר ודם אל כסא הכבוד, כך הולכים הדורות ופוחתים. בני הדור הזה אפשר שיש בהם גדולי מדע וטכנולוגיה, אבל יש בהם גם כאלה שניחא להם בקפיצת דרך של מחוללי ניסים מתים או חיים.

*

פרשת ההשתטחות על קברו של ר' חייא בטבריה בשביל לפתוח את ארובות השמים בשנת תשמ"ו — ראוי שתרשם ותתועד ותחקר על־ידי חכמי האנתרופולוגיה הישראלית העכשווית.

ר' חייא הוא מחולל ניסים, שמת לפני 1,800 שנה בקירוב (אכן, הוא לא ראה את עצמו מחולל ניסים, אלא תואר זה יוחס לו דורות רבים אחרי מיתתו). והנה יש עימנו גם מחולל ניסים חי, עד מאה ועשרים, בדרומה של הארץ, הלא הוא ברוך אבוחצירא, בנו של הבאבא סאלי ז"ל. נמרחק, מארץ אויב, מממלכת סעוריה, הגיעו אליו שליחי מלכות לבקשו כי יעלה ארוכה לילדה קטנה שנסתכנה בחולייה והרופאים קצרה־ידם לרפאה. גם כאן בולט הפער ההיסטורי־תרבותי העצום בין הישגי הרפואה המודרנית בשיפור הבריאות ובהעלאת תוחלת החיים, לבין הברכה שמברך על בקבוק מים רב יהודי, שאביו והוא מוחזקים כקדושים על־ידי הנוהים אחריו.

היתה תמיהה: איך סומכים שיעים מוסלמים מארץ ערבית עוינת על ברכתו של איש יהודי, אפילו אם יצא שמעו כקדוש? תרץ זאת בפשטות (במישדר "ערב חדש") הרב הזה, מנושאי כליו של הבאבא סאלי בנתיבות: הישמעאלים כמו הישראלים מאמינים באמונת הייחוד ואינם מייחסים לאלוהיהם שום כוח עליון נוסף. באבא סאלי מחונן בכוח סגולי להביא אל האלוה האחד והיחיד את תפילתם של בני תמותה – יהודים ומאמיני דת מוחמד גם יחד.

אין אלו אמונות האיסלם והיהדות כמו ובטהרתן, שהן לא רק דתות מונותאיסטיות, אלא הן אמונות הגורסות יחס ישיר בין האדם לבוראו ומעמד שווה של כל בני האדם המקום. אבל מה שחשוב מבחינת האנתרופולוגיה הישראלית של שנת תשמ"ו הוא המוניטין של חצר אבוחצירא בנתיבות, שעשויים לעלות כפורח בעקבות הגיעו המפתיע ממלכות ערב־הסעודית. ואל נשכח שלשם אבוחצירא יש גם מטען ומשמעות פוליטיים, ור"ל.

*

עוד הערת שוליים אנתרופולוגית: את דיוקנו של הרב רהאן, בזקנו השחור, מקטורנו ובמגבעתו. הוא דומה מאד לפני הפנים יצחק פרץ. שניהם יוצאי מרוקו, שניהם, כמו אנשי ש"ס ושאר חרדים ספרדים, דומים בלבושם ובכל הופעתם לחרדים אשכנזים — דמיון שלא היה קיים עד לפני שנים מעטות. כך נוצרת אוניפורמיזציה נוף וכרוח ובלבוש של כל המחנה החרדי לעדותיו ולמפלגותיו.

אגם קטן בערבה

הנוף לפני כריית האגם

אגם בלב הישימון – לא פאטה מורגאנה

לבקעת תמנע, הפארק המדברי של ישראל, נוספה באחרונה נקודת חן: אגם מים למרגוע ולרחצה

מאת בצלאל עמיקם

הקיבוצניקים של אליפז, צעיר היישובים בערבה, מודעים לכך ש"הסבר פניך לתייר" אינה סיסמה בעלמא אלא צורך קיומי עבורם. ענף התיירות הולך וכובש לו מעמד בערבה ולקיבוץ הצעיר הוא מקור של תעסוקה ופרנסה. המטלה של אליפז — טיפוח ושמירת פארק תמנע, הפארק המדברי של ישראל.

בקעת תמנע מוכרת למטייל הישראלי זה שנים רבות. "מכרות שלמה" — את כריית הנחושת הקדום, ציורי הסלע ומצוקי אבן החול האדומה־לבנה הפכו זה כבר לחלק מ"מלתחת" הנוסע דרומה, בטרם ישכשך רגליו במימי מפרץ אילת. בעבר היתה הכניסה מרופדת באבק דרכים ושבילים עקלקלים. היום הבקעה מרושתת בכבישים, המוליכים את הבא בשעריה בנוחיות מרבית לכל אתר ואתר בה.

לאחרונה נוספה לבקעה הצחיחה נקודת־חן מרנינה — אגם מים למרגוע ולרחצה. מים בלב הישימון? אין זו פאטה מורגאנה, אלא אתר תיירות חדש שהקימה הקרן הקיימת והפקידה אותו בידי אנשי אליפז, "לעבדו ולשמרו". האגם יהווה נקודת מוצא לסיורים על גבי גמלים וסוסים ויעניק חיות לאזור השומם.

האגם הוא מדברי, ותוכנן כך שישתלב בנוף המצוקים שמסביבו. זוהי הסיבה שלא נשתלו סביבו כרי דשא ומקורות הצל שלו הם עצי השיטים והסככות. המתכננים רוקמים רעיון, להקים באזור מרכז מבקרים, כיוסק, חניון פיקניק ומלתחות, ואז יוסר השלט "הרחצה אסורה". אלו קלינגר, איש הקרן הקיימת, מגלה כי עם קהל צרכני האגם נמנות חיות המדבר, ובעיקר צבאים, הנהנים ממקור המים החיים השופע כל השנה.

מהו מקור המים לאגם המדברי? מי התהום בבכרות תמנע גבוהים ומוזרמים לאגם. תחילה חשבו לנצל גם את מי השטפונות, אלא שעוצמתם החזקה עלולה להרוס את דפנות האגם ולכן הוחלט להגביה את שפתו ולהניח למי השטפונות לעוקפו. סביב האגם נבנו סוללות מגן וקרקעיתו רוצפה. כדי למנוע חלחול המים נאטמה הקרקעית ביריעות ניילון ורק קרני השמש המאיידות גורמות לירידת המפלס. את החסר תשלים השאיבה.

מפעילי הפארק, אנשי קיבוץ אליפז, מקווים כי בקרוב ייפתח האגם לשיט בסירות ואף לדיג, לאחר שיובאו אליו להקות דגים. אין ספק כי השילוב של אתרי נוף מרהיבי עין, סלעים מגוונים, צמחיית מדבר ובעלי־חיים, שרידים ארכיאולוגיים ואגם המים יהוו מוקד משיכה למבקרים רבים. היושבים בשער ומוכרים את כרטיסי הכניסה מרוצים, כי כעת מבקרים בפארק 300 איש ביום.

אגם תמנע הוא חלק ממכלול של אתרים המצויים בבקעה הקסומה הזו שבשולי הערבה. אומנם כריית הנחושת שייכת לעבר, הקרוב והרחוק, אך מסתבר כי התיירות מצליחה הרבה יותר.

מה יש לראות בבקעה לאחר ששטנו וצלינו דגים?

בתקופת הממלכה המצרית החדשה, במאות ה־12־14 לפנה"ס, כ־300 שנה לפני מלוכת שלמה, הפעילו המצרים מפעל ענק לכריה והתכת נחושת. מאז הלכו דורות רבים עד שהוקם המפעל המודרני להפקת הנחושת, שנסגר לפני שנים אחדות בשל קשיים כלכליים. מהמכרות הקדומים, שהראשונים בהם הם בני כ־5000 שנה, אפשר לראות פתחי מחילות ומשטחי צריפה. על פני הסלע חרתו הבונים דמויות של אדם וחי. ציורים מופלאים אלה נשמרו מפגעי הזמן ואפשר לבקר בתערוכה פתוחה זו גם היום.

בנוסף לנחושת ולמתכות העוברים, מציעה בקעת תמנע שפע של מצוקים מרהיבים שעוצבו בידי הטבע, דרך סלעי גרניט ואבני חול ססגוניות, יתוודע התייר ליפי המבנה, וכל זאת במסלולים כבושים ונוחים.

"הקרב" על האנדרטה האוקראינית

לא למען הראווה

האנדרטה, שבמרומי הר ציון בירושלים, בפתח מרתף השואה, בו מרוכזות המצבות למאות קהילות יהודיות שהושמדו על־ידי הנאצים ועוזריהם האוקראינים, לא הוקמה לזכרם של חסידי אומות העולם האוקראינים, אלא במפורש, בכתוב: "לזכרם של 13 מיליון אוקראינים שהושמדו, 10 מיליון על־ידי המשטר הסובייטי ושלושה מיליון על־ידי הכיבוש הנאצי". האמנם 13 מיליון חסידי אומות העולם אוקראינים? עד כמה שידוע לנו, רישומים ב"יד ושם" שושים שמות של אוקראינים שהצילו יהודים, והם ראויים ללא ספק להנצחה.

אבל לנו גם ידוע, כפי שידוע גם לכם, שברחבי אוקראינה הושמדו בחודשים הראשונים של 1941־1942, עוד לפני אושוויץ וטרבלינקה, מיליון יהודים. נמחקו מאות קהילות יהודיות, כולל בבי יאר, קייב, והמלאכה נעשתה ברובה על־ידי מאות אלפי אוקראינים שהתנדבו ברצון לעשות זאת.

מעניין לאיזו אגודה לקשרי ידידות עם העם האוקראיני מתייחס מאמרו של ישראל זמיר. האם מר סוסלנסקי ואפרים וולף הקימו אגודה עם העם האוקראיני במולדתו או שמא עם האוקראינים הגולים בארצות־הברית, בקנדה ובאירופה, שהראשונים שבהם הגיעו לשם עם הפורעים של פטליורה והאחרונים הגיעו לשם משום ששיתפו פעולה עם הנאצים ולא יכלו לחזור למולדתם? אין אנו מתווכחים עם האדונים סוסלנסקי וולף. דעותיהם ומוסריותם ידועים לנו. השאלה היא, כיצד יכול עיתון רציני כמו "על המשמר" לחזור על דברי ההבל שלהם ולהיות לפה לאוקראינים יורי ריבה, שמתרצים את הקמת האנדרטה דווקא בירושלים משום ששני העמים — העם היהודי והעם האוקראיני — סבלו במידה שווה. מדוע לא נשאלו הללו, כמה אוקראינים הושמדו אך ורק בגלל היותם אוקראינים?

ואשר לחטא ועונשו. חוזרת על השאלה של סוסלנסקי וולף, מדוע לא הענישה המשטרה את "החוליגנים"? ואם יש אמת בפירסום מכתבו של השופט לשעבר, חיים כהן, בו הוא דורש מהיועץ המשפטי לממשלה להעמיד לדין את הורסי האנדרטה לפי סעיף 174 — יואיל בטובו השופט הנכבד להשיב, על־פי איזה סעיף עונשין היה מעמיד לדין פרטיזן יהודי אחר שקדם לנו וניפץ במאי 1926 לא אנדרטה, אלא את ראשו של ראש הפורעים האוקראינים וראש הפזורה האוקראינית בעולם. שמו של האיש היה שלום שווארצבארט. ראש הפורעים היה סימיון פטליורה. ייתכן שהשופט הנכבד כהן לא היה מזכה את שווארצבארט כפי שעשו זאת השופטים הצרפתים.

מן החומר הרב שנערם על שולחנו, שלף מר ישראל זמיר את תגובתו של אחד בשם ליאוניד פליושץ, היושב בפאריס ורואה במעשה הבדיוניות הנורא בהר ציון מעשה־יחידים, תגובה רעתק, אדוני העורך, ומסור גם לליאוניד פליושץ: את האנדרטה המשוקצת ניפצו טובי הלוחמים נגד הנאצים ועוזריהם, שרידי מחנות ההשמדה הנוראיים. בהם התעללו במשך שנים שומריהם האוקראינים. לא למען הראווה והצילום עשו זאת, כפי שניסיתם להציג אותנו, אלא למען זכרם של מיליוני הנרצחים וכבודם המחולל. עשינו זאת בשם מאות אלפי ניצולי השואה והלוחמים נגד הנאצים בישראל ובתפוצות, ומאחורינו העם היהודי כולו, כולל נבחריו בכנסת ישראל, חיל גדול מאוד מאוד.

משה מיליס
יו"ר ועד ארגוני הלוחמים ואסירי הנאצים – ישראל

מי אנו, כי נשפוט

תגובת ישראל זמיר

אני מודה, לא שיערתי כי אני מכניס את ידי אל תוך כוורת דבורים. הנושא כולו טעון מטענים רגשיים כה כבדים, עד כי ספק אם בכלל ניתן לדון בו בהיגיון קר. לתומי סברתי, כי במדינת ישראל, שהיא מדינת חוק, לא יתכן שקבוצת אזרחים תיטול את החוק לידיה ותהרוס אנדרטה. זה תפקידם של המשטרה, העירייה ושאר גופים האמונים על שמירת החוק.

לא הייתי נדרש לנושא כולו, לולא מכתבו של שופט בית־המשפט העליון לשעבר, חיים כהן, מה־17 באוקטובר 85', שטען בין היתר: "יהיו אשר יהיו מניעי "הפרטיזנים", אך מי שעשה מלאכת ההריסה, על כל פנים נעברה כאן, לכאורה, עבירה לפי סעיף 174 לחוק העונשין, תשל"ז 1977". חשבתי שאני נתלה על אילן גבוה, בעל שורשים עמוקים ויוצא נגד מעשה הרס בלתי־חוקי, שבוצע על־ידי אזרחים פרטיים. ואם באילנות עסקינן, אזי נשיא המדינה, חיים הרצוג, שלח אתמול מכתב שהוא רואה בחומרה עמוקה את השחתת האנדרטה.

העם האוקראיני מונה כ־50 מיליון נפש. לרגע האמנתי, כי לא כולם היו אנטישמיים. אך מן המכתבים עולה, כי ככל־הנראה, רק מעטים לא היו כאלה. קטונתי מכדי לשפוט. אף אין בידי כלים, כדי להפריך או להצדיק הערכה זו, מה עוד שכל התגובות מדגישות היטב את מספרם העצום של האנטישמים.

אני חש צורך להתנצל בפני שרידי השואה, בפני אלה שהסבל והנקם אצורים כאש בעצמותיהם. אני יכול להבין (אף כי לא להצדיק) את ניפוץ האנדרטה כמעשה שגרש את סאתם. מי אנו, שלא היינו שם, כי נשפוט ניצולי מחנות השמדה, פרטיזנים ודומיהם.

בדיעבד, איני מצר על פירסום הרשימה, ולו רק כדי לעורר מחדש בעיה שהאבק והזמן הרחיקו אל מחוץ לתודעתם של רבים. מכתבים מן הסוג שנכתבו — יתכן שיפתחו שוב, בפני אנשים צעירים, צוהר אל עולם הסבל והזוועה.

חיפוש אחרי ה"צדיק" האוקראיני

מאמרו של ישראל זמיר "עבודה פרטיזנית", בגליון "על המשמר", ב"מוסף לשבת", ב־29.11.85, שבו הוא בא להגן על הצבת אנדרטה בהר־ציון להנצחת "קדושי" העם האוקראיני — יש בו כדי לעורר תמיהה עד כדי צער ורוגז.

במאמרו המשתרע על עמוד שלם, בליווי שני תצלומים, מתאמץ ישראל זמיר ביחד עם חסידי האנדרטה לחפש "צדיק" אוקראיני בערימה של פושעים ופורעים אנטישמיים, מימי חמלניצקי ופטלורה ועד דמיאניוק, לשם הצדקת האנדרטה בלב ירושלים ועל הר־ציון.

אני יליד אוקראינה ואולי גם למשפחתי היו "ידידים" מבני אוקראינה, שבהזדמנות ראשונה אחזו בגרזנים למען עשיית "המלאכה המשותפת" להם ולנאצים. מנין לישראל זמיר הצורך לחבר את כל האוקראינים, שמתו במשטר הסובייטי ובמלחמת העולם השניה — שבה נטלו חלק ברצח המוני של יהודים — ל"שותפות" המזויפת על גבה של אנדרטה עם קרבנות העם היהודי?

לא פחות מבחירת המקום לאנדרטה יש בציון שותפות הגורל הזו בין השמדת היהודים לבין הרוגי ונרצחי האוקראינים במלחמותיהם — תופעה מרגיזה שאין לה כפרה.

השם שניתן למאמר, "עבודה פרטיזנית" — המיוחסת באירוניה לקבוצת ניצולי השואה — הוא בבחינת "סקופ" עיתונאי מעליב, ור"ל (ע"ר לחכימא"...)

אהרון אפרת

הם היו רוצחים

מקריאת כתבתו של ישראל זמיר אפשר להתרשם, שאנשי שלום וידידות בקרב העמים הקימו בישראל, בהר־ציון, אנדרטה לזכר קורבנות העם האוקראיני, ש"שלושה מיליון מהם נרצחו ע"י הנאצים", ואנשי רשע, פארטיזנים ולוחמי הגיטאות, נפי המלחמה בנאצים, יוצאי מחנות־ריכוז והשמדה, אנשי אושוויץ, טרבלינקה וברגן־בלזן, שרידי השואה — באו עם פטישים וניפצו את אנדרטת־הכבוד.

האמנם זהו הסיפור?

מקימי האנדרטה לזכר האוקראינים, ששיתפו פעולה עם הנאצים בשנות ההשמדה, ידעו שעושים הם מעשה נבלה בישראל. הם גם ידעו שבכל עוד חיים בישראל ניצולי השואה, שהיו עדים למעשה הרצח והנגישות של האוקראינים, לא ישלימו הללו עם הקמתה. זמיר מביא גם תיאורי הזוועה והרצח שעוללו לנו האוקראינים. לי אין מה להוסיף לדברי ד"ר שמואל ספקטור, המרצה להוראת השואה, פרט לכך שהייתי וראיתי במו עיני את מעשי ידיהם וחלקם של האוקראינים בהשמדת עמנו.

אין זה נכון ש"ליד האוקראינים ההגונים היו גם "בנדרובצים", ששיתפו פעולה עם הגרמנים", כדברי זמיר. להיפך, בקרב המוני האוקראינים שונאי־ישראל ועוזרי הנאצים במלאכת ההשמדה, היו גם כמה יוצאים מהכלל (60 במספר מקרב עם של 50 מיליון) שמעשיהם היפים להצלת יהודים רשומים בספר חסידי אומות העולם.

כך גם לא נכון תיאורו של יורי ריבה את היהודים והאוקראינים כ"שני עמים שבעי סבל". איזו השוואה איזה סילוף היסטורי! מי שמע על מחנות־ריכוז והשמדה לאוקראינים? מי ששמע — יבוא ויעיד: לעומת זאת שמענו וגם ראינו את האוקראינים "שבעי הסבל" רודפים ומשמידים ללא רחם את בני עמנו, אנשים, נשים וטף. האוקראינים הם הפארטנרים של העם היהודי לסבל השואה, אחים לצרה? דווקא הם? הרוצח והנרצח שניהם שבעי סבל? אוי לנו שבעוד אנחנו, שרידי השואה, צריכים להתמודד עם הידיעה שהרוצחים של עמנו היו הגרמנים והאוקראינים, אנשי ישיבת התפוצות קושרים קשר עם "התפוצה" האוקראינית, ועבור סכום של 53 אלף דולר מקימים אנדרטת־חרפה בירושלים, על הר־ציון ליד מרתף השואה, לזכר הקורבנות "הקדושים" האוקראינים.

נכון שפולנים, רוסים, הונגרים, צרפתים ואחרים סייעו לנאצים. בקרב אותם העמים היו קבוצות פאשיסטיות ואנשי העולם התחתון, שתרמו את חלקם בהשמדת היהודים. אבל, האם אפשר להשוותם לאוקראינים?

ישראל זמיר כותב: "לא באתי להצדיק את (המשך בעמוד 10)

חסידי אומות עולם בערבון מוגבל

מאמרו של ישראל זמיר "עבודה פרטיזנית" מלא אי־דיוקים וסילופים היסטוריים. ננסה להשיב עליהם אחד לאחד:

● **האם העם האוקראיני היה אנטישמי ופעל להשמדת יהודים?**

לו היה ישראל זמיר מתעמק מעט בספרי ההיסטוריה, היה נוכח לדעת כי כ־20% אחוזים מיהודי גליציה (שהיו עד שנת 1939 בתחומי פולניה) נרצחו על־ידי האוקראינים בדם קר בימים ובשבועות הראשונים של הכיבוש הגרמני. הם היו בטוחים כי הגרמנים יקיימו את הבטחתם להקמת מדינה אוקראינית עצמאית, והיהודים הם הרי ה"ז'ידוקומונה" מחד גיסא ונאמני משטר פולין מלפני 1939 מאידך גיסא. גם התמונה במזרח אוקראינה לא מעודדת יותר וספרו של כ. אנטולי (א. קוזניצוב) על "באבי יאר" בקייב תוכיח.

מאות אלפי אוקראינים השתלבו חיש מהר במסגרות שלטון הכיבוש הנאצי – במשטרות, או ברשויות המקומיות, והיו "אפיפיורים יותר מהאפיפיור" בביצוע הפעולות נגד העם היהודי (רדיפות עד להקמת הגיטאות, הקמת גיטאות, השתתפות באקציות, גירוש וחיסול בבורות ובמחנות). מאות אלפים התגייסו מרצונם החופשי לצבא "העזר האוקראיני" שמילא תפקידי שמירה, שיטור וחיסול בכל המחנות והגיטאות במזרח אירופה.

הריגתם של אלפי יהודים שמצאו מחבוא ביערות וביחידות פרטיזניות גם הוא מעשה ידיהם.

הרג ניצולי השואה נמשך בכל רחבי אוקראינה גם לאחר השואה – ביניהם הפוגרומים בקייב ובלבוב כשקבוצות לאומניות בראשותו של בנדרה ("הבנדרובצים"), מטילים מורא על כל יהודי ועל כל מי שמנסה לסייע בידם.

כל הנאמר לעיל אינו שולל את עובדת המצאותם של מאות "חסידי אומות העולם" מבין האוקראינים שחרפו נפשם להצלת יהודים. ייתכן, כי לו שלטונות ברית־המועצות אישרו חילוף מידע בסוגיה זו היתה הרשימה אף גדולה יותר.

לכן, ובצדק השתרש המושג "הנאצים ועוזריהם האוקראינים". מצירוף זה מנסים להתחמק ראשי התפוצה האוקראינית ודרושה להם גושפנקא יהודית להקלת שאיפתם להיראות יותר דמוקרטיים.

● **על שלושה מיליון אוקראינים שהושמדו על־ידי הנאצים.**

גם אם מספר זה נכון הוא כולל בתוכו אוקראינים מסוגים שונים. מיליוני אוקראינים לחמו בשורות הצבא הסובייטי נגד גרמניה ונפלו בקרבות. לצידם נפלו אלפים בשורות פרטיזנים פרו־סובייטיים בשטחי אוקראינה. מולם התייצבו אלפי אוקראינים שפעלו במסגרת יחידות־עזר של הצבא הגרמני. ביניהם אלפי בוגדים שערקו מהצבא הסובייטי על־פי קריאות ראשי האוקראינים בברלין, שהזדהו עם הנאצים ומלחמתם בברית־המועצות.

כמו־כן, פעלו יחידות אוקראיניות אנטי פולניות ואנטי סובייטיות כפיקודו של בנדרה ביערות, והם היו נאמני הגרמנים בחיפוש יהודים ניצולים והריגתם. מאות אלפי אוקראינים הגיעו, חלקם מרצון, לעבודה בחקלאות ותעשייה בגרמניה ובאוסטריה; הם היו מוגנים על־ידי הוועד האוקראיני הראשי בברלין ונאמניו, וגם מביניהם היו שנפגעו בהפצצות.

ואולם, בשום מקום לא נהרגו אוקראינים באשר הם אוקראינים. להכליל את כל הקבוצות והסוגים למסגרת אחת של קורבנות הנאצים הוא סילוף היסטורי מאין כמוהו.

● **על עשרה מיליון שהושמדו על־ידי הרוסים בשנים 1932־1938**

אין אנו יודעים את מספרם המדויק של קורבנות ביצוע הקולקטיביזציה בברית־המועצות בכלל ובאוקראינה בפרט. ברם, ידוע גם ידוע כי לא רק הרוסים כי אם שליחי השלטון הסובייטי ונאמניו – ביניהם עשרות אלפי אוקראינים ביצעו את מלאכת ההגליה וההרג. לא רק אוקראינים סבלו ונרצחו. נדמה שאין לנו עניין בנושא זה להיכנס להיות על תקופת סטאלין שהיה מבחינת "המהפכה שאכלה את בניה". מעניין שבאנדרטה צוינה תקופת 1932־1938, אבל לא תקופת 1944 ולאחריה, כה הוגלו, הומתו, במשפט, אלפים (המשך בעמוד 10)

יבורכו מנתצי אות הקלון

הוויכוח בשאלת הקמתה והריסתה של האנדרטה לזכר מיליוני האוקראינים, אשר ניספו במלחמת העולם השניה ולפניה, במאבקיהם עם שלטונות ברית־המועצות — קומם אותי עד עמקי נפשי. בטוחני, כי כמוני חשים רבבות ומאות אלפי היהודים מבין שרידי השואה וכל מי אשר אי־פעם באו במגע עם עם זה.

הוגה רעיון האנדרטה על אדמת ישראל חמד לו לצון ושם ללעג ולקלס את מדינת ישראל, האישים והמוסדות, אשר אישרו את הקמתה, ניחנו בטמטום מוחין ובקהות חושים.

מי מבין ניצולי השואה ובמיוחד מהאזורים אשר היו מאוכלסים אוקראינים אלה, לא הרגיש את נחת זרועם. אחרי הגרמנים, היו אלה האוקראינים שברובם לקחו חלק ב"עבודה" המזוהמת של השמדת עם זה. יעידו על כך שרידי הפרטיזנים, אשר לחמו ביערות אוקראינה ופוליסיה, וכל תושבי אוקראינה בפולין ובברית־המועצות. מי אם לא הם היו מבצעי הפוגרומים ברוסיה הצארית, בהנהגתם של הרוצחים חמילניצקי, פטליורה, באלאחוכצים, בנדרובצים, ולאסובצים וכל מרעין־בישין אחרים.

גם מקרים בודדים, כמו סיפורה של אותה חברה מקיבוץ שובל, לא ימחוק את האמת המרה ואת חלקו של עם זה בהשמדת עמנו. לא יעלה על דעתו של מישהו, להקים אנדרטה על אדמת ישראל לקורבנות מקרב הפולנים או הגרמנים, אשר גם ביניהם היו — ולצערנו, לא רבים כאלה — אשר הושיטו עזרה ליהודים הנרדפים. לשם כך קיים המוסד "יד ושם", אשר בין פעולותיו החשובות גם הנצחת זיכרם של חסידי אומות אלה.

יבואו על הברכה אותם פרטיזנים ולוחמים לשעבר בנאצים ובעוזריהם, אשר ניתצו את אות הקלון הזה. יש לקוות, כי כל רשימה שתתפרסם בנגות המעשה המחקיה, תוריד מהפרק את הוויכוח בנושא זה. בכל אופן, לא אדמת מדינת ישראל, היא אשר צריכה לשמש מקום לאנדרטאות מסוג זה.

קרבי שמרוני, הרצליה

רשות הקורא

לא להשאיר המגרש ל"תחייה"

קראתי בעיתון ש"התחייה" פנתה לכל חברי הכנסת בבקשה להחתום על עצומה לביטול זכויות היתר שלהם, וכי בעצים מאור נענו. הפער העצום בין הציבור והמעמד של נבחרים אלה, המנצלים באופן מחפיר את מעמדם להענקה עצמית של זכויות־יתר מופלגות על חשבון הציבור, שחלק גדול ממנו סובל מחסור — גובלת בשחיתות.

מוזר הדבר, שמחנה השמאל, המטיף לשוויון ולצדק חברתי, אינו נעמד בראש המאבק נגד שחיתות זו. אולם שמענו את יאיר צבן ואת יוסי שריד דורשים בכנסת לבטל את זכויות היתר בשירותי בריאות, תוך התעלמות מזכויות היתר לנבחרים. לפעמים לכל החיים. ביתר הנעימים — בפנסיה, בשירותי טלפון ובהעלאת משכורות בזמן של הקפאת שכר, אש"ל מופרז, נסיעות חו"ל יחד עם נשיהם והתארחות במלונות פאר ועוד. האין מפ"ם ור"ץ מבינות שחיוני לא להשאיר את מגרש המאבק נגד השחיתות הזו ל"תחייה"?

הכרחי לצאת עם עצומה מקבילה, שתדרוש גם לביטול כל זכויות היתר, וכן משכורת שווה לשכר הממוצע במשק. בחירת ועדה שתקבע את שכר חברי הכנסת היא מיותרת — באיזו זכות דורש ח"כ או בחיר אחר שכר יותר גבוה מהשכר הממוצע?

השכר, הקובע את רמת החיים במקרים רבים, יפיל את החומה הקיימת כעת בין חבר כנסת ופקיד בכיר לבין העם הפשוט. הקשר הישיר בין גובה השכר הממוצע במשק, כולל שכר המינימום — ויש לזרז את חקיקת חוק שכר מינימום — לבין שכר הנבחרים, עשוי להגדיל את המודעות למצבם של מיעוטי היכולת, ולשפר במידת מה את השירותים הציבוריים.

רבקה תל, עמיר

יהודי אמריקה לא יתקפלו

ח"כ מרדכי בר־און, במאמרו "נאמנות כפולה ולגיטימית" ("על המשמר", 10.12.85), קובע בצדק שמאז מלחמת ששת הימים זקפו יהודי ארה"ב את קומתם בהרבה. מכך מסיק בר־און את המסקנה הנכונה, שיהודי אמריקה לא יתקפלו בפני לחץ ציבורי כלשהו בכל הנוגע לאינטרסים של מדינת ישראל, לרבות פרשת המרגל היהודי פולארד.

יותר מורכבת היא השאלה כיצד מתייחסת החברה האמריקנית להזדהות היהודית עם מדינת ישראל: באופן כללי, בר־און צודק בקובעו שבשנים האחרונות מגלה החברה האמריקנית הבנה מלאה למאוויים של הקבוצות האתניות השונות, תמיכתם של יהודים אמריקניים בישראל מובנת היטב, ונחשבת כגורם לא מבוטל בקביעת המדיניות הרשמית. הכרת עקרון הפלורליזם האתני בלי ספק עוזרת ליהודים במאבקיהם הפוליטיים למען ישראל.

אך ישנו צד אחר ליחס האוהד הזה. אמריקנים רבים סבורים שיהודי אמריקה נאמנים יותר לישראל מאשר למולדתם, ארה"ב. בסקר ארצי מקיף על אנטישמיות באמריקה, שפורסם ב־1981, לא פחות מ־48% ביטאו דעה זו. מחברי הסקר מסווגים דעה כזאת במסכת האנטישמית, כי היא אינה מבוססת על שום עדות או הוכחות ונובעת מאי־אמון ביהודים. קל לתאר את ההשפעה ההרסנית של משפט קדום כזה בשעת משבר. בהשוואה למחקר דומה שנערך ב־1964, התברר שרק בשני מישורים גדלה הגישה האנטישמית בארה"ב, ואחד מהם הוא החשד בנאמנות כפולה.

יש להצביע על נקודה נוספת המוכיחה שבתמיכתם הפוליטית בישראל היהודים האמריקניים עומדים לפני בעיות מיוחדות. ב־1981 היהודים התנגדו בתוקף רב למכירת נשק אמריקני מסוג מסוים לסעודיה. התוצאה היתה ממש מבול של הערות אנטישמיות ואיומים. סנטור אחד, דורנברגר, העיר: "מעולם לא התנסיתי בדעות קדומות כאלה במשך כל ימי חיי".

ספק אם פרשת פולארד תשנה הרבה ביחסים בין שתי המדינות, אך אין שום ספק שהיא תוסיף עוד נדבך לאנטישמיות הקיימת.

ישראל סולמן, יסעור

"זה הזמן" לנימוסין

ב"זה הזמן" ריאיין באחרונה רון בן־ישי את נשיא המדינה חיים הרצוג. כל הזמן (להוציא פעם אחת, דומני) פנה המראיין לנשיא וכינה אותו "מר הרצוג".

אלה נימוסיך ישראל.

פרופ' יעקב רותם, תל־אביב

המכתבים מתפרסמים לאחר עריכה לשונית וקיצורים, בשל חוסר מקום. קוראים הפונים למדור מתבקשים לכתוב בקצרה, בנושא אחד בלבד וברווחים כפולים בין השורות. המערכת

מאת שלי יחימוביץ'

„יתומי החברה"

לפני שנה שלח חיים פרץ יד בנפשו. הצעיר מבאר־שבע (24) תלה עצמו במקלט בו התגורר. זו היתה, בחלקה, התאבדות של מחאה. הצעיר היתום, ששירת בצה"ל ועם שיחרורו מצא עצמו חסר־בית — הוזנח על־ידי כל מי שיכול היה לחזירו, בטיפול רשלני מתמשך של כל גורמי הרווחה והשיכון.

חיים פרץ התגורר עם אחיו, הצעיר ממנו בשנתיים, יצחק פרץ. בשעה שחיים הורד מן החבל והועבר, ללא רוח־חיים, צרור בשמיכה משטרתית משובצת אל ניידת המשטרה — קיבל האח, יצחק, טיפול בחדר המיון של בית החולים סורוקה, לאחר שנטל מנה מופרזת של גלולות שינה.

ההתאבדות וניסיון ההתאבדות הולידו מחול שדים. אגף הרווחה ומשרד השיכון האשימו זה את זה. עסקני שכונות משופשפים חגגו. „החברה רצחה אותם", אמר ויקטור אלוש, נציג מקופחים ותיק מקצועי. המשפט הזה, המגוחך בכל שיהיה, שיקף בנאמנות רבה למדי את גורלם של שני האחים.

חיים ויצחק פרץ התגוררו במקלט עזוב ומוזנח. ברשימות הסטטיסטיות הם היו רשומים כעוד שני מובטלים. כעוד שני ממתינים לדיור. שני הצעירים ששירתו בצה"ל ומעולם לא עישנו סמים ולא הסתבכו בפלילים — היו מחוסרי שכנים רחמנים. מהטפסים שמילאו במשרד השיכון אי־אפשר היה לבנות בית.

אחרי התאבדותו של חיים פרץ, שומנו, מעשה פלאים, גלגלי הביורוקרטיה ויצחק פרץ קיבל דירה משלו. כשפתח את דלת הדירה לראשונה, בכה. כמה שבועות אחר־כך החל להתרקם רומן בינו לבין ילדה שעוד לא מלאו לה 15, בת שבע מרלסי.

שני הילדים הללו, הוא — יתום, היא — בת למשפחה נחשלת המונה 11 נפשות, עשו שעות רבות ביחד ומצאו חום זה בזרועותיה של זו. לפני חמישה חודשים נכנסה בת שבע להריון. הם ביקשו להינשא. בית הדין הרבני פסק שלא. באמצעות עורך־דין פנו לבית המשפט המחוזי בבאר־שבע, ועירערו על החלטת הרבנות.

בשבוע שעבר, בבית־המשפט, שאל השופט יצחק בנאי את בת שבע מרלסי — „האם את מוכנה להתחתן עם יצחק?" הילדה הינהנה, מחייכת. „האם אתה מוכן לשאת את בת שבע לאשה?" שאל השופט בנאי את יצחק. „כן", ענה יצחק פרץ. „אז שיהיה לכם במזל טוב", אמר השופט. בית המשפט בהחלטתו נסמך, בין השאר, על המלצותיה של העובדת הסוציאלית רחל גושן. העובדת ביקרה בדירה המשותפת ועקבה אחרי בת שבע משחקת באמא. מנקה, מבשלת, מכבסת. העובדת פסקה שהילדה ממלאת, פחות או יותר, את כללי המשחק. השופט קבע שהתפקיד, בנסיבות הקיימות, מאפשר מתן אישור נישואין.

שני הילדים, קרועי עיניים, תמים, כרוכים זה אחר זו, היו במהלך הדיונים בענייניהם, מעבר, אפילו, לציות לנורמות של השכונה. בת־שבע לא התביישה בכך שהיא הרה. יצחק לא הרגיש אשם. לעיתונים המקומיים הצטלמו, מגחכים, יד ביד. במקומונים קראו לחיים ז"ל, ליצחק ולבת שבע — „יתומי החברה" — הפעם הם קלטו.

יצחק ובת שבע – סיפור עצוב

שתי גדות לים המלח

במסיבת עיתונאים, שכינסה הנהלת מפעל ים המלח והתבשרנו, כי מחצית הראשונה של שנת העבודה הנוכחית, גדלו רווחי המפעל בשבעה אחוזים.

מנכ"ל מפעלי ים המלח, אריה שחר, שריוות על מצבה השפיר של החברה בשווקי העולם. נדרש לפרט בסוגיה שמתרחשת מן העבר השני של הים.

לירדנים, מסתבר, יש מפעלי ים המלח משלהם: מפעלם נבנה בתכנון לחמש שנים. כיום נמצא המפעל הצעיר בשנתו הרביעית של תוכנית החומש שלו, ועל־פי כל העדויות, הוא עומד בהחלט בתכנונו, מצליח ומשגשג.

בשנה הבאה ייצר המפעל הירדני 900 אלף עד מיליון טון אשלג. המפעל הישראלי הוותיק ייצר שני מיליון טונות. פער של מאה אחוזים, שהוא פער לא גדול, יחסית, לגילו הרך של המפעל הירדני.

גידול חזירים בעת העתיקה

קיבוץ להב לא היה הראשון לגדל חזירים בדרום. כבר לפני כמה אלפי שנים פרחה בנגב תעשיית גידול החזירים.

זהו אתר הממצאים שנחשפו בעונת החפירות האחרונה של המחלקה לארכיאולוגיה באוניברסיטת באר־שבע. חפירות האתר הכלקוליתי (מהאלף הרביעי לפני־הספירה), במעלה הנחל גרר, שני קילומטרים מזרחה לאתר תל הרור, מתנהלות בראשות ד"ר יצחק גלעד — זו העונה השלישית.

התקופה ההיא, כך עולה מהחפירות, היתה תקופת התיישבות אינטנסיבית ותוססת באזור. על כך מעידים מאות אתרים הפזורים בצפיפות. תושבי האזור גידלו, בנוסף לכבשים ולעיזים, גם חזירים. עובדה זו מרמזת על אקלים נוח ומים זמינים יותר, ואת מן הסיבה, שגידול חזירים שאינם נודדים — מצריך כמויות גדולות של מים.

מהשרידים שנתגלו, אומר ד"ר גלעד, נראה שהיה במקום יישוב כפרי, מפוזר על־פני כמה מאות דונמים, מיושב ככל הנראה על־ידי המלח.

התושבים היו עובדי אדמה, ובין הממצאים במקום יש כלי שחיקה עשויים צור וסלע, להבי מגל, שרידי חיטה, שעורה ועדשים, וגם כלי חרס לייצור חמאה. שרידי כלים מבזלת שמקורה בגליל, מבססים את ההשערה שתושבי המקום קיימו קשרי תרבות ומסחר עם חלקי הארץ האחרים.

לאור הריחוק והולך וגדל בין המרכז לפריפריה, אפשר לומר שלפו - בעניין קשרי התרבות והמסחר חלה נסיגה משמעותית בנגב, בששת אלפים השנים האחרונות.

מאת יצחק שור

בחינות הבגרות בסכנה

אם שר־האוצר יצחק מודעי לא יזמין מייד את ארגון המורים העל־יסודיים לחידוש המשא־ומתן על תביעותיהם, אני חושש מאוד, שבחינות הבגרות תשמ"ו לא תיערכנה. זהו נזק בלתי־הפיך לתלמידי י"ב, וגם תלמידי י"א, האמורים לגשת לבחינות בחלק מן המקצועות, יינזקו מאוד.

מעיני הציבור הרחב נעלמה העובדה, שחברי ארגון המורים העל־יסודיים נוקטים זה שבועות אחדים עיצומים, משום שאין מדברים איתם. במסגרת עיצומים אלה הפסיקו המורים לטפל בשירות העצמי בבתי־הספר, אין הם מקיימים ישיבות, טיולים, אסיפות הורים והשתלמויות. אין הם מגישים ציונים והערכות בכתב ובעל־פה להנהלות בתי־הספר, להורים ולתלמידים, ואף אין בדעתם לחלק תעודות שליש או סמסטר.

במכתב ששלח שר־האוצר ליו"ר ארגון המורים העל־יסודיים, שושנה בייר (4.12.85) הוא קורא למורים להפסיק את העיצומים, לחדש את עבודתם הסדירה ו„להזדהות עם המטרות הלאומיות". השר קורא לארגון המורים לגלות תורה והערכה על ההישגים שהגיעו אליהם בשיפור שכרם. טענות דומות משמיע גם הממונה על השכר והסכמי עבודה באוצר, הלל דודאי. הוא מזהיר את הארגון, כי „על־ידי פנייה לבית־הדין לעבודה ניתן להכריזו על עיצומים אלה כעל שביתה חלקית בלתי־מוגנת, ולנכות עד 50 אחוזים משכר המורים המשתתפים בעיצומים אלה". את תביעות הארגון לתשלום תוספת איזון, עיבוי סולמות השכר ותוספת שחיקה – דוחה הלל דודאי מכל וכל. הוא איננו מתייחס כלל לתוספות עציוני. בשיעור של 5.8 אחוזים, אותן יקבלו חברי שני ארגוני המורים באפריל ובמאי, בסכום כולל של 55 מיליון דולר.

וזאת היא הבעייה: האוצר עושה מאמץ עליון להקטין את ההוצאה לחינוך, אך בינתיים עליו לכבד הסכמי עבודה והחלטות ממשלה, לפיהן מגיעות למורים תוספות עציוני. כדי לקזז סכום זה מנסה שר־האוצר ללחוץ על שר החינוך והתרבות, יצחק נבון, שיסכים לביטול חוק לימוד תיכון חינם, או לחילופין – לפיטורי מורים ולצמצום נוסף בשעות ההוראה שמקבלים התלמידים. הרפרנט של האוצר לתקציב החינוך, איזי קפלן, אף טוען ש־5 אחוזים מכלל השעות במערכת החינוך אבדו, לשון אחר: קיים פער בין השעות שמקבלים המורים (לריכוז מקצועות לשכבות ולתפקידים בבית־הספר) לבין השעות שמקבלים התלמידים בכיתות.

מי יקבע מיהו ארגון יציג

מי צודק בוויכוח, האוצר או ארגון המורים העל יסודיים? את זאת אפשר לברר במו"מ. או לפנות לבורר מוסכם שיקבע את העובדות: האם נשחק שכר המורים ביחס למהנדסים? שכרו של מי גבוה יותר, של מורה או של מהנדס בשירות המדינה? מי וכמה מן העובדים במגזר הציבורי קיבל תוספת איזון ועיבוי דרגות השכר.

אבל ישנן שתי נקודות שאינן נושא למו"מ, והלל דודאי צריך לחזור בו מהר מדברים שכתב: א) דודאי מטיל ספק בכך שארגון המורים העל־יסודיים הוא אכן ארגון יציג. ב) דודאי רומז שהמורים אינם עובדים שבוע עבודה מלא, ולכן שכרו של מורה מן השורה עולה על שכרו של מהנדס בדרגה הגבוהה ביותר.

במדינה דמוקראטית לא המעסיק קובע איזה ארגון הינו יציג ואיזה איננו יציג. ייתכן שלמשרד האוצר נוח יותר המו"מ עם הסתדרות המורים, משום שזה איננו ארגון לוחם. וכאשר הוא מנסה ללחום, הוא מפסיד. עובדה - 3870 המורים שפוטרו בראשית תשמ"ו היו מורים בחינוך היסודי, העל־יסודיים לא נפגעו. במדינה דמוקראטית רשאי כל ציבור, באורח וולונטרי, להשתייך לארגון עובדים כלשהו, וזהו הארגון היציג שלו. כל בודק אובייקטיבי יקבע שארגון המורים העל־יסודיים הוא הארגון היציג בחינוך העל־יסודי.

כתשובה להלל דודאי (12.12.85) דוחה שושנה בייר טענה זאת, בין היתר, כבלתי ראויה להתייחסות רצינית, ובצדק.

שושנה בייר – עיצומים

הלל דודאי – חזהרה

כמה שעות עובדים המורים

הרמזים של הלל דודאי ביחס „למכסת שעות העבודה השבועיות של המורים הם רמזים דמאגוגיים. מורה ביסודי מלמד בכיתה 30 שעות שבועיות, מורה בעל־יסודי מלמד 24, ובסמינר 18־21 שעות. באוניברסיטה מלמד מרצה 12־16 שעות שבועיות ופרופסור 6־8. נורמות אלה גבוהות מן המקובל בעולם המערבי, ואילו השכר הריאלי נע סביב שליש משכרו של עובד חינוך באותה דרגה.

אין בידי איש בארץ נתונים על משאלות לב המורים הוותיקים (מעל 10 שנות עבודה), אבל בארצות־הברית 40 אחוזים מן המורים ציינו שהיו מחליפים את מקצועם, אילו היה הדבר בידם. מתוך נסיון של 18 שנים בהוראה ביסודי, בתיכון ובסמינר, אני רשאי לקבוע ש־4־5 שעות הוראה בכיתה מהוות רק מחצית יום העבודה. כאשר מגיע המורה לביתו הוא צריך להכין שיעורים למחרת, לקרוא ספרות מקצועית, לתקן מבחנים ומחברות, להשתתף בישיבות מורים, בפגישות עם הורים ותלמידים, לצאת לטיולים וכיוצא באלה. בכל שנות עבודתי בהוראה סבלתי מרות מן התחושה שגם בביתי אינני פנוי לטפל בילדי אלא אני אנוס לתקן מחברות ולהכין שיעורים, ולחיות במצפון לא נקי משום שלעולם אינני מספיק. חוק לימוד חובה עד גיל 16, ורשות עד גיל 18. הזרים למערכת החינוך במספרים גדולים והולכים נערים מגוונים, שהמסגרות אינן מתאימות להם. מי נוער בעייתיים וחריגים הולכים לאיבוד בכיתות בנות 40 תלמידים, ועיני המורה רואות וכלות. חלק מן המורים הם „מקצועיים". והם מלמדים שעתיים בכיתה, כלומר, עליהם להיפגש במשך שבוע עם 500־600 תלמידים, מ־15 כיתות. לכך יש להוסיף את העובדה שלא כל המנהלים וכל המפקחים מתאימים לתפקידיהם. מצויים ביניהם כמה אנשים, שאינם עוזרים למורה לצמוח בתפקידו ואינם נותנים לו הרגשת שייכות לצוות, אלא גורמים לו להסתיר את בעיותיו ולהעמיק את בדידותו המקצועית.

מן הממונה על השכר ותנאי העבודה באוצר מותר היה לצפות, כי יבקש חוות־דעת של מומחים, בטרם יביע דעתו על היקף שעות העבודה של המורים.

פחות קב"סים – יותר נושרים

בשנת תשמ"ג עבדו במערכת החינוך 127 קציני ביקור סדיר (קב"סים) שכיסו, פחות או יותר, 90 אחוזים מן היישובים היהודיים ו־20 אחוזים מן היישובים הערביים. מאז קטן מספרם בשליש, והשנה הוא עומד על 88 — לפי דיווח שקיבלתי ממשרד החינוך והתרבות.

בשנה האחרונה ליוו הקב"סים כ־11 אלף תלמידים שנשרו או נמצאו על סף הנשירה. רובם לומדים בכיתות ח'־י'. משמעותו של נתון זה היא, שישנן נקודות משבר אצל בני נוער רבים, בעיקר במעברים — מבית־הספר היסודי השמונה־שנתי לבית־ספר על־יסודי, או מסוף כיתה ט' של חטיבת הביניים לכיתה י'. כמחצית הנושרים היו חלשים בלימודים וסבלו מבחינה חברתית.

עתה מציע משרד האוצר לקצץ עוד ממספרם הזעום של הקב"סים. למען הדיוק: הרשויות המקומיות ומשרד החינוך כבר פיטרו, עם תחילת השנת הלימודים הנוכחית, כ־20 קב"סים. הממונה על התקציב במשרד החינוך, עדי הרשקוביץ, הסביר לי, כי רשויות מקומיות אחרות חרגו מן התקציב, ובכך חייבו את משרד החינוך לממן קב"סים מן תקציבו המאושר. המעסיק הוא הרשות המקומית ולא משרד החינוך, ואם משרד החינוך אינו מממן קב"ס, יכולה הרשות להחזיקו גם במסגרת פרוייקט שיקום השכונות. קב"סים סיפרו לי, כי מינהלת פרוייקט השיקום וכן רשויות רבות רוכשים מחשבים יקרים, במקום להשקיע כספם בטיפול באוכלוסיית הנושרים.

אך מה שחמור לא פחות, הוא הקיצוץ בשיעור של רבע בתקציב הפעולות, שהעמיד עד כה לרשות הקב"סים. בתקציב הפעולות מקיימים הקב"סים כיתות טיפוליות, שיעורי חונכות ופנימיות יום. עתה מקיים משרד החינוך כ־90 פנימיות יום, או מועדוניות, ובהן כ־1200 ילדים בגילאי 6־10. הילדים נמצאים במעון בחמש שעות מדי יום, ובכך הם מורחקים מהורים מכים או שאינם מתפקדים.

רמת הילדים המגיעים למועדוניות אלה היא נמוכה עד להכאיב. ילדה מכיתה ג' באשקלון ביקרה עם חברה לפנימייה. היא בשכונה אותה בעיר ושאלה את המדריכה „מה, כאן זה חוץ־לארץ?" בפנימיות אלה רוכשים הילדים הרגלים בסיסיים כמו משחקים בצוותא, הכנת שיעורים ואפילו קריאה להנאתם.

במשרד החינוך והתרבות קיימת נטייה מסורתית לקצץ בכל האגפים במידה שווה נטייה מסוכנת. גם בקרב טעוני הטיפוח מצויים חזקים, יחסית, וחלשים מאוד. קשה להאשים את מנכ"ל המשרד, אליעזר שמואלי, בכך שאין הוא מבחין בין חזקים לחלשים, ומכיוון שהוא מבחין בין מקבלי ההטבות השונות, הרי שעליו מוטלת החובה להעדיף את החלשים ביותר.

הנהגת היתה צפרדע

תמר פיש נחשון, אורי ואורית קוראים עוד ועוד. ציורים: בינה גבירץ. זק ושות', ירושלים 1986, 64 עמודים.

בארץ הפלאים עושות הצפרדעים מה שעושים בני האדם. בארץ זאת גרה צפרדע קטנה וזריזה, קוה־קוה שמה. במכוניתה הקטנה נסעה לבקר חברות, וגם לבית־הספר נסעה במכונית הזאת. יום אחד התנגשה קוה־קוה במשאית גדולה. אך לא קרה לה מאומה. בזכות זריזותה היא קפצה על גג המכונית הגדולה וניצלה.

זהו תוכנו של אחד מעשרה סיפורים למתחילים לקרוא, פרי עטה של תמר פיש נחשון, מוכרת לנו מספרי הלימוד שלה. מי שרוצה יכול לרמות את האם הנוהגת במכוניתה הקטנה לצפרדע קוה־קוה. ההתנגשות שנגמרה בכי טוב מתארת פחדים של כל בעלי המכוניות הקטנות. לאמיתו של דבר אין זה בדיוק סיפור על צפרדעים, אלא על אמהות־נהגות.

ילדים אוהבים סיפורים על בעלי־חיים, ועל חפצים מאונשים. הילד הקטן יכול בקלות להזדהות עם קטנ־קטנים, התלויים בחסדי הגדולים, אשר מכתיבים לו את חייו. כאשר הקטן מנצח, בזכות זריזותו או עורמתו, עונה הסיפור על צורך רגשי של הילד. עולם בעלי־החיים, הצמחים והעצמים, איננו רחוק מעולם הילד בשם שהוא רחוק מעולם המבוגר. אם בני־אדם מתחתנים, מדוע לא יעשו זאת גם העכביש והעכבישה? כמו ב„ערוגת הגינה" של ביאליק, כך גם ב„חסה שרצתה להיות מלכת יופי" ישנה האנשה של צמחים. הירקות מתייפיפות לקראת תחרות מלכת היופי, והחסה מתחרה שלא בטובתה, עם העגבניה, האדומה, מי שרוצה יכול להבין זאת גם כמאורעות על תחרות מלכת היופי, הנודעת בשוק הבשר „הטרי" שלנו: „ראשונה עלתה על הבמה הכרובית, היא היתה יפה אבל כבדה כמו חבית/רק הלכה ומייד התהפכה, רק הכרוב מחא לה כפיים".

דמויות האנשים, החיות והצמחים בציוריה של בינה גבירץ, לעולם אינם סטריאוטיפים. היא מרבה להשתמש בקווים פשוטים, המצביעים על תנועותיות כמו גם על מצבי־רוח מסויים. אלה ציורים שיש בהם הרבה תום, פשטות וחום, הצעתיות גדולות, אוצר המילים, כמו גם הסגנון והעלילה, מותאמים לעולמם של ילדים רכים, מומלץ לגילאי 4־8.

בעריכת צביה בן־שלום

מביס לביס מתרוקן הכיס

לא הייתי רוצה שדברי יפורשו כאילו אני משווה את המשכורת לאלוהים — אבל היא אחראית לא פחות ממנו להמשך קיומי. ועד־ליאית לא פחות. יש הרגשה שלא ממש נוגעים בה: היא שם, אבל לא מוחשית.

יש כל מיני דרכים לקבלת משכורת: אפשר לקבל אותה מדי יום, כמו במלצרות, ואפשר כל שבוע או פעם בחודש — תלוי בעבודה ובהסדרי השכר. אבל בחורה אחרי צבא, החייבת למצוא פרנסה, אינה יכולה לבחור.

לא מכבר עשיתי חשבון, כמה כסף צריך בחודש כדי להתקיים באופן עצמאי וברמה סבירה — ואני לא מבינה, איך הסתדרתי עד היום. כדי להתקיים צריך המון כסף!

אלף — הדיור: באופן כללי, כדי לגור באזור חביב ומרכזי יחסית, עם ריהוט בסיסי, ציוד מטבח וטלפון — שבלעדיו פשוט אפשר למות ואף אחד לא יידע — צריך להקריב 85־110 דולר. היינו: 100־150 אלף שקלים מהמשכורת החודשית. (מחירי החדרים הם בדולרים, כי שפת בעלי־הבתים היא שפת הדולר. מילא השפה, אבל לחלק מהם יש אפילו קול של קופה רושמת). ההוצאות השוטפות על הדירה. וזה כולל חשבונות חשמל, טלפון, מיסי עירייה וועד־בית, מגיעים בדירה של שלושה שותפים לכ־40,000 ש' לראש לחודש, והם לא נחשבים לבזבוזים גדולים של אנרגיית המדינה.

אפשר להשתגע איך שהכסף בורח מהידיים ברגע שמקבלים אותו: רוב האנשים הצעירים הם לא מאלה שנותנים הוראות קבע לבנקים כדי לפרוע אוטומטית כל חשבון ותשבון. כך לפחות יש להם התענוג לעמוד בתורים ארוכים משך שעות ולהכריח את הכסף שלהם בעצמם. אחת השיטות הטובות ביותר להיפטר מהמשכורת היא לאכול. אצלי העניין הזה מאד לא מסודר וכששאלתי את אריאלה, דני ושמוליק, מסתבר שהם מגיעים אפילו עד 100,000 שקל לחודש. בשביל מי שאוכל ארוחה גם במקום העבודה זה יכול לרדת לחצי, אם לא מבזבזים הרבה בבילויים וקונים בעיקר מה שצריך. למה קשה לעקוב אחר ההוצאות על מזון? כי מוציאים פה 1000 ש' שם 3000 ש' — פה פלאפל, שם מילקשייק, ומביס לביס מתרוקן הכיס. נראה שאם אכנס למשטר של דיאטה, אקנה רק במכולת ואעשה רישום של כל קנייה. אולי אוכל לעקוב אחר ההוצאות — אבל זה יהרוס לי את החיים. האמת היא שחריגות גדולות מהתקציב, אוברדרפטים וכיוצא בזה נוצרים בעיקר לא בגלל הוצאות שוטפות והכרחיות, אלא בגלל הוצאות שוטפות ולא הכרחיות, שקשה מאד לשחזר איך ומתי נעשו, וקשה מאד להימנע מהן, דליפה בצנרת. למשל, גומרת לך את התקציב החצי־שנתי.

הוצאה גדולה אחרת היא התחבורה הציבורית. מאחר שנסיעה „מקומית מאד" עולה 400 ש' ונסיעה קצת פחות מקומית — כמו מגבעתיים לת"א — 600 ש', אפשר להגיע בחישוב של נסיעה אחת הלוך־חזור ביום, עד 36,000 ש' בחודש. זו הוצאה לא קטנה — מה גם שהאוטובוס איננו כלי תחבורה סימפאטי במיוחד. רעיון גאוני הוא להשתמש באופניים, וזה מה שבעצם מציל לי את נפח הארנק. מנסיונם של רבים: אופניים הם פשוט דבר נפלא. אין הוצאת אחזקה, אפשר להחנותם בכל מקום, הם שומרים על כושר הרוכב, הם מהירים ולא נתקעים בפקקים, מאד חסכוני — גם בזמן וגם בכסף. טוב, יש גם החסרונות: לאופניים אין גג ואין וישרים ומזיעים המון, הרוכב מקבל בפרצוף את כל פליטות האגזוז בעיר, וקל מאד להיהרג. אבל מה כל אלה לעומת ההקלה המשמעותית בהוצאות החודשיות!

תשלום בלתי־נמנע הוא ביטוח הבריאות. כ־15,000 ש' ניתנים מדי חודש לקופת־חולים, והוצאות לטיפול שיניים — בינתיים זה רק חלום בלהות: האימה הפכה אותי למצחצחת שיניים כפייתית ממש.

צריך ללכת לסרט או משהו כזה לפחות פעמיים־שלוש בחודש? מוציאים כסף על בגדים, קוסמטיקה, אפטר־שייב, שמפו, אבקת כביסה, נייר טואלט ודברים כאלה? צירוף ההוצאות המגיע ל־350,000־400,000 ש' מדי חודש, מסביר למה הרבה אנשים חיים תמיד על חשבון החודש הבא. כשאני הולכת „לדבר עם הקיר" וכספומט־הוא־אוטומטי, כדי לברר יתרה, זה כרוך כלל כדי לבדוק אם המשכורת הבאה תצליח לכסות את הגרעון של החודש הזה. העובדות אולי מסבירות למה צעירים כה רבים עובדים במשרה מלאה ובכל זאת, שנתיים־שלוש שנים אחרי השירות הצבאי, הם גרים עדיין בבית ההורים, או לפחות נתמכים על־ידם.

אילה קינג

ונזהרת בערוב ימיך...

הסתדרות הגימלאים בישראל (והמסונפת להסתדרות הכללית) הקימה ועדה להגנת קשישים ואבטחתם. אחת הפעולות הראשונות של הוועדה — פירסום דפדפת המבריח לקשישים ובה הצעות להתנהגות שיש בה כדי להבטיח מידה סבירה של ביטחון. מי יתן.

הדפדפת תופץ בין הגימלאים בסניפי ההסתדרות ובמועדונים ובמקביל ייערכו במקומות אלה הרצאות של קציני משטרה בנושא ביטחון ובטיחות של קשישים.

ההצעות אינן רבות — וכדאי להביאן לידיעת מי שהדפדפת לא תגיע לידיו והן, אנא, טובות לא לקשישים בלבד.

צילום: רובת סגל

* אנא הקפד שדלת ביתך תהיה תמיד נעולה במפתח.
* יש לשים לב שלא לפתוח הדלת כאשר זהות הדופק על הדלת אינה מוכרת לך.
* מומלץ מאד להתקין חריר הצצה בדלת, דרך חריר ההצצה תוכל לוודא את זהות המתדפק על הדלת.
* השתדל להחזיק בביתך סכומי כסף קטנים לצריכה שוטפת. תכשיטים ודברי ערך אחרים הפקד בכספת.
* את מפתח דירתך השתדל לשמור במקום בטוח ולא בארון החשמל או מתחת לשטיח.
* בצאתך את הבית בערב – השאר אור דולק.
* בהיותך בחוץ בשעות החשכה השתדל ללכת באזור מואר.
* בלכתך ברחוב הקפידי ללכת בחלק הפנימי של המדרכה ולא קרוב לשפת המדרכה מחשש של חטיפת הארנק ע"י רוכבי אופנוע או אופניים.
* בהמתינך בתור במקום ציבורי שמור על התיק או הארנק. המנע מלספור את כספך בפרהסיה.
* השתדל להרבות בשמוש בפנקס שיקים ובכרטיס מכשיר בנק אוטומטי. המנע מלשאת עמך סכומי כסף גדולים.

בשעת סכנה או מצוקה טלפן ישירות או בעזרת שכן למוקד המשטרה 100

בצאתך לחופשה

* דאג לכך ששכן או קרוב ירוקן מידי יום את תיבת הדואר שלך.
* התקן מתקני נעילה פנימיים לתריסים ולחלונות.
* הפקד דברי ערך בכספת או בידי קרוב או שכן.
* בצאתך לחופשה ממושכת בקש לבטל את המנוי על העתון היומי.

מתכונים למחברת

עוגות תפוחים

עוגות תפוחים

הפעם – עוגות תפוחים, לבקשתה של א.ד.. אשר בני משפחתה מאד אוהבים עוגות כאלה, אבל לפעמים בא לה לגוון.

עוגה מסורתית

לבצק פריך: חצי ק"ג קמח; רבע ק"ג מרגרינה; 100־120 גרם סוכר; כפית חומץ או מיץ לימון; חצי כפית אבקת אפייה; קורט מלח; 2 כפות שמנת; סוכר וניל. למלית: 1 ק"ג תפוחים (עדיף גרנד); כוס סוכר (בערך, לפי הטעם); סוכר וניל או קינמון; 3 כפות פירורי ביסקוויטים.

מכינים בצק פריך מכל החומרים. שומרים במקרר כחצי שעה. בינתיים קולפים את התפוחים, (מסלקים את הליבות), חותכים לשמיניות או פרוסות ומאיידים עם 2־3 כפות מים עד שיתפוררו. מוסיפים סוכר, סוכר וניל או קינמון ומאיידים עוד מעט עד שהרסק יסמיך. מצננים. משמנים תבנית אפייה, זורים פירורי ביסקוויט, מרפדים במחצית הבצק (שכבה בעובי 1/2 עד 1 סמ'). דוקרים פעמים אחדות ומכניסים לתנור, שחומם מראש לחום גבוה, לדקות אחדות, עד שהבצק „יקבל צבע" (אבל לא יזהיב). מוציאים, זורים פירורי ביסקוויט, שופכים את רסק התפוחים (פושר), מיישרים ומכסים בעלה מיתרת הבצק. מדביקים את השוליים לדפנות. מחזירים לתנור ואופים עד שהבצק מזהיב.

אם התבנית גדולה ולא נשאר די בצק לעלה עליון, אפשר לכסות את המלית ברצועות בצק, שתי וערב. העוגה נראית יפה יותר אם מורחים את העלה העליון (או הרצועות) בביצה טרופה.

עוגה לעצלנים

בצק כנ"ל (או קנוי), 800 גרם תפוחים; 2־3 כפות קליפת תפוז מגוררת; כוס סוכר, פירורי ביסקוויט.

מכינים בצק, מרפדים בו את התבנית, אופים עד שיוורוד (לפני שיזהיב). את התפוחים קולפים ומרסקים בפומפיה גסה. מערבבים את מחצית הסוכר וגרידת התפוזים. על הבצק הקצת־אפוי זורים פירורי ביסקוויט, שופכים רסק תפוחים ומחזירים לתנור. אופים עד שהתפוחים משחימים. זורים עליהם את יתרת הסוכר ומחזירים לתנור עד שהסוכר נמס.

עוגת שכבות

כוס סולת; כוס סוכר; כוס קמח; אבקת אפייה; 1 ק"ג תפוחים; 3 כפות סוכר (לתפוחים); סוכר וניל; 120 גרם מרגרינה; פירורי ביסקוויט.

מערבבים היטב את כל החומרים היבשים (סולת, קמח, סוכר, אבקת אפייה, סוכר וניל). קולפים את התפוחים ומרסקים בפומפיה גסה. משמנים את התבנית, זורים פירורי ביסקוויט ושופכים לתוכה שליש מהתערובת היבשה. מערבבים את התפוחים עם 3 כפות סוכר, שמים מחצית הרסק בתבנית, מכסים בשליש תערובת יבשה, על זה יתרת התפוחים והשכבה העליונה – יבשה. בסך הכל 3 שכבות יבשות ושתיים של תפוחים. למעלה מפזרים (על כל השטח) שביבים של מרגרינה קרה. מכניסים לתנור שחומם לחום בינוני־גבוה (200 צ.) ואופים 45־50 דקות. על העוגה החמה זורים אבקת סוכר מעורבת בסוכר וניל.

עוגה קלת הכנה

6 לחמניות קטנות סטנדרטיות; 200 גרם סוכר; 2 ביצים; ליטר חלב; חצי כפית סודה לשתייה; 1 ק"ג תפוחי עץ

חוצים את הלחמניות ושופכים עליהן חלב חם. לאחר שספגו היטב – שולים אותן (בלי לסחוט) ומערבבים היטב בכף עץ (כאשר התערובת מתקררת – מוסיפים חלמונים, תפוחים קלופים ומרוסקים גס, סוכר ואבקת סודה. בסוף – מוסיפים קצף חלבונים איתן, ומערבבים קלות. אופים בתבנית משומנת (פלוס פירורי ביסקוויט) בתנור שחומם מראש לחום גבוה, במשך 30 – 40 דקות. כשהעוגה מתקררת – זורים עליה אבקת סוכר.

וקצף על פניה

כל עוגת תפוחים ניתן לגוון בקצף חלבונים (פלוס 100 גרם אבקת סוכר). כאשר העוגה מוכנה – מוציאים אותה מהתנור, מכסים בשכבה עשויה של קצף ומחזירים לתנור (יש להנמיך את החום לבינוני־נמוך) עד שהקצף יזהיב.

כיצד להתחמק מאהבה ונישואין

ספרם של דן גרינבורג וסמון אומלי (מאנגלית: ס.ג.א; הוצאת „מילכה" אירוס; דן גרינבורג) נועד להצחיק, אך לדעתי, הוא „מפספס" ודי קשה לצחוק איתו וממנו. המחברים התכוונו שהקוראים יעשו את ההפך מן המוצע להם למען יצליחו בנישואים ובאהבה. המוטו לא חשוב כמה אנו משתכרים מלהט האהבה הסוערת, מובטח לנו שבמוקדם או במאוחר נדרוס אותה במו־ידינו. רוב הפרקים בספר המאויר עוסקים במה שקורה בין בני־הזוג לאחר החתונה. יש בו עצות למכביר כיצד להימנע מסקס וניצול המרוכב בין הגבר לאשה עלימגת. להימנע מכל אינטימיות יפה ביניהם, ועוד המון עצות להשגת יעדים שונים שמטרתם להטיל פירוד סופי בין הנאהבים. נראה שהמחברים התאמצו למצוא את כל הנושאים למריבות, או התייחסות בין איש לאשה, ובכל זאת כשמסיימים את הספר ברור לקורא שקשה להימנע מנישואים ואהבה. ייתכן שזה המסר האמיתי של המחברים לקוראי חיבורם.

צפרירה לוין־נור

בעריכת יהושע מרקוס

בולי או"ם:

לחיי הילדים

הנהלת הדואר או"ם הנפיקה בחודש שעבר סידרה בת שישה בולי זיכרון, המוקדשים לנושא „הישרדות הילד". כמו כל בולי או"ם, הונפקה גם סידרה זו בשלוש מהדורות. המהדורה האמריקנית כוללת שני בולים, בערכים 22 ו־33 סנט. מראים מבוגר מאכיל ילד, ואם מניקה. המהדורה של דואר או"ם בז'נבה הונפקה בערכים 0.50 ו־1.20 פרנקים שוויצים, מראים שלושה ילדים משחקים ויד מגישה משקה לילד. המהדורה האוסטרית (מרכז או"ם בווינה) הונפקה בערכים של 4 ו־6 שילינגים אוסטריים והציורים הם יד מאכילה שני ילדים ואם המחבקת את ילדה. ציירי הבולים הם מארצות־הברית, הודו, הולנד ושוויץ.

הסידרה האמריקנית: הזנה והנקה
הסידרה השוויצית: משחק ושתייה
הסידרה האוסטרית: האכלה וחיבוק
© 1985 U.N.

מרכזי הרקע לבולים אלה אנו למדים על מצבם של מיליוני ילדים בארצות המתפתחות. ביותר ממאה מדינות שוררים רעב, עוני ובורות ומקשים את חייהם של קרוב למיליארד ילדים. במדינות אלו חיים למעלה מחמש מאות מיליון ילדים ואמותיהם בעוני מוחלט, בלי טיפול רפואי ובלי כל אפשרות גישה למים נקיים או לעזרה רפואית כלשהי. באמצעים טכניים זולים למדי הושגה פריצה רפואית וחברתית והתאפשרה הצלת חייהם של עשרות אלפי ילדים בכל יום ושיפור מצב בריאותם של מיליוני ילדים. צימצום תמותת הילדים בלם את הילודה, כי ההורים היו יותר בטוחים בהשרדות ילדיהם ומיעטו ללדת. בין האמצעים: גילוי מוקדם של סימני תת־תזונה, תוספת נוזלים, טיפול בשלשולים בעזרת תערובת של מלח וגלוקוזה והנקה טבעית. תינוקות שינקו לפחות שישה חודשים חסינים יותר בפני מחלות, גם החיסון השתכלל, וכיום יש תרכיבים שאינם זקוקים לקירור וגם אינם יקרים, ואפשר לחסן ביעילות מיליוני ילדים.

יוניצ"ף, ארגון האו"ם למען הילד, מקיים פעולות נרחבות להבטחת הישרדות הילד. מנתונים שפרסם הארגון אנו למדים, כי יש תמיכה עולמית נרחבת ל„מהפכת הבריאות". המצילה את חייהם של שבעה מיליון ילדים מדי שנה.

מאת אהרון אפרת

יותר צבעוני מקשת בענן

אלתר יבלונקה: „ממרומי המתבן", בהוצאת „עין", הפצה: „ספריית פועלים". עיטור: אמנון שוק; 1985.

אלתר יבלונקה, איש עין־השופט, בחר להשקיף על חוויות עברו. על ביתו מוורשה, על חיי אמו האלמנה מיום לידתו, על חייו ועל חייו בארץ זה 60 שנה ויותר — בספרו השלישי במניין, המתחיל בסיפור „ממרומי המתבן".

דווקא ממבט שובבני של שומר הלילה בקיבוץ, המצווה על־פי סידור העבודה להעיר את התורנית מכונת האולפן, ההולנדית, שתשכים־קום כדי להספיק להרתיח את החלב בשביל המתגייסים לעישוב הכותנה — מתחיל המחבר לבנות פסיפס בלתי־ממוסד של חילופי־דברים דמיוניים, פילוסופיים, כביכול, סיפורים קצרים, רשימות הנזרקות ללא משמעת ספרותית כלשהי על דפי הנייר, ללא מיון וללא ציון מועד לזכרונותיו.

הקורא יופתע למצוא דמויות מנצרת הערבית ומכפר גלעדי, כמו מתפציבה ומבין קבוצות „נאמני המחשבה הפרולטארית" מאז ימיו של המחבר בפעילות פוליטית. אוספת הרשימות שנכללו על־פי בחירה מקרית דומה לסוג ההרהורים הנלווים על דא ועל הא בחיי הקיבוץ ובחייו האישיים שמצאו כבר מקום בספרו הקודם „בהן שלי". הכתיבה על־פי השראה של רגע, של מקום מסוים, על־פי סנטימנט או על־פי כאב אמיתי עמוק נוכח עיוותי התקופה ופגעים הפוקדים חבר, מאוד ספונטאנית ואולי גם זו הסיבה שהיא מעוררת אמון והזדהות. זה „הון שלו" — של האיש אשר ספרו השלישי, שבו מדובר הפעם, הופיע בדיוק ביום הולדת ה־80 שלו ולסיכום 50 שנה של חיי קיבוץ שאליהם הגיע מ„הנבחרת" הטובה, אבל ההולכת ומידלדלת בכמותה של „פועלי־ציון־שמאל".

„אני מאמין" שלו מעוגן בדרך והפתעה בגילוי סנטימנטלי בפתח הספר: „לפתע, לעת דיקנה/צפה ועלתה אמא שלי/מהורהרת ספוגת כאבים לרוב/עיניה כהות, עגולות/ צהובות, לא כועסות, לא זועמות... חלום לבה נשבר עם מות בעלה הראשון... אבי/נרמה לי שאני נושא את תוגת החיים שלה/בתוכי, בלבי..."

בשבילי הקיבוץ אמרו חברים, שבספרו זה של יבלונקה מצאו רשימות מעוררות עניין, מפתיעות. הצבעתי במיוחד לקריאה בהמשך לאחר השורות על אמא את „האחות הכפרית". אני מודה שכל עלילה, נובלה, או רומן שרמות האם משתלבת בה, מושך מאוד את תשומת לבי. כנראה, שרמות האם אמנם שתולה עמוק בחוויותיו ובעיצוב דמותו של אלתר יבלונקה, שכן רישום של חיבה וסלחנות משוך על פני הרמויות המצויירות בספר.

„האחות הכפרית" הרי היא רעייתו, והסיפור אותנטי. המחבר, לאחר כ־15 שנות חיים תוך רווקות בארץ, ובכמיהתו לבנות את ביתו המשפחתי, הלך בברכת הקיבוץ לבקר את אמו בוורשה ולפגוש דרך מקרה או „דרך מזל", את בת משפחתו, וזה בימים הגורליים ביותר של ערב מלחמת העולם הראשונה. ההיכרות, הקשר והאהבה, פועלים בקצב מהיר, המעלה את בחירת לבו לאוניית המעפילים האחרונה שיוצאת מפולין, בחודש בו פלש הצבא הנאצי למרחבי המדינה. הצעירה מגיעה לקיבוץ; המחבר מכין משכן בצריפים שבין עצי האורן. זו שעתידה להיות „האחות הכפרית", עובדת בסיקול שדות, „זוכה" לנשיכת עקרב מכאיבה, וגם מקבלת את הדין של התגייסות הבעל הוותיק־הצעיר לצבא הבריטי הלוחם בצורר הנאצי.

אלתר יבלונקה קורא הרבה וגם ממשיך, בגילו המופלג, לעבור בבית החרושת לאבזרי חשמל של הקיבוץ. השילוב המיוחד של חיים לעת זיקנה, בעוד שערנותו למתרחש סביבו רבה, מוצאים הד חי מאוד ברשימותיו. מהקשת הרחבה של קשריו עם חברים לשעבר, השומרים זכרונות לחילוף דברים — אם בארץ ואם במרחבי התפוצות, מוסר לנו המחבר צרור רשימות על מסעות, על נופים בימים ובאוקיינוסים ועל חוויות של פגישות ביבשות שמעבר לים.

אומר האיש על עצמו באחת הרשימות, ספק פרוזה, ספק שירה: „יריעה רחבה למרחקים לא פירסמתי/על פסגות לא טיפסתי/וכדי להשקיף אל האופקים/על בהונות רגלי התרוממתי".

בהתמתחות נפשית על „בהונות רגליו" הוא צובר אומץ להביא דברים פעם מסארטר ופעם מנדייוידה מאנדלשטאם, ובפזורה של רשימות קצרות שבספר מעלה זכרם של סופרים גולי ברית־המועצות, של אסיר־ציון, של לוחמים ונועזים במערכות התחיה הלאומית שלנו ובשילוב עם שמחות אישיות ומנגינות המלוות את חייו של הקיבוץ.

160 עמודים של צבע — הרבה מעבר למה שאנו מונים בקשת בענן.

הם היו רוצחים

(המשך מעמוד 7)

הרוצחים האוקראינים. אך אי־אפשר לנהוג איפה־ואיפה בחשבונות היסטוריים". נה עניין החשבונות ההיסטוריים לכאן? הרי ידוע בעולם כולו, שהאוקראינים שברחו אחרי השואה לארצות אמריקה וקנדה. ידיהם טבלו ברם יהודי. בקנדה בלבד מצאו מקלט יותר מאלף אוקראינים שהיו משתפי־פעולה נאציים, שיש להעמידם למשפט, ובראשם עומר התורם לאנדרטה, יורי דיכה.

אם ישראל זמיר מתכוון לומר שהשילומים מגרמניה והקשרים הדיפלומטיים עימה הם בסיס לשאלה של איפה־ואיפה ביחס לאוקראינים, התשובה היא שלעולם לא השלמנו עם הגרמנים, וכל עוד מתהלך עלי אדמות ולו אחד שעבר את השואה, לא נשלים איתם ולא תוקם להם אנדרטה על הר־ציון.

תמוה הדבר, שכדי לשלול את מעשיהם של הפארטיזנים והלוחמים נגה הנאצים על המעשה „הנבזה" שעשו — ניפוץ האנדרטה, סמל הסילוף והשפלה — משתמש זמיר בנימוק של חוק וסדר. אני מורה ומתוודה, בניתוץ אנדרטת־הבזיון, עברנו על החוק. האם זהו הדבר שמטריד את זמיר? ואילו הניתוץ לא היה מנוגד את החוק, היה מבטל את כל נימוקיו?

יורשה לי להעיר ביחס למיליוני האוקראינים שמתו ברוסיה בשנות השלושים — מה זה שייך לשואת עמנו ומדוע עלינו להנציח אותם באקמנו?

„ואם אדם חייב לנהוג לפי שכלו ולא לפי יצריו", כדבריו זמיר, מהו ההגיון בהכפשת ברית־המועצות מצידנו ועל גבנו?

לא ציפיתי שמעל דפי על־המשמר, יגן על אנדרטת ההפלה והבזיון יהודי יקר כישראל זמיר. ויש בהחלט להצטער על כך.

יעקב גרינשטיין

מזכיר ארגון הפרטיזנים ולוחמי הגיטאות

חסידי אומות עולם

(המשך מעמוד 7)

רבים, בעוון שיתוף פעולה עם הגרמנים.

● **האגודה לקשרים בין יהודים ואוקראינים**

לצערנו, נמצאו מבין עולי ברית־המועצות, משנות השבעים, כמה אנשים ובראשם יעקב סוסלנסקי, אשר השנאה לברית־המועצות העבירה אותם על דעתם והם מוכנים להתחבר לכל גוף או קבוצה הרוגלת באנטיסובייטיות.

פעילות זו של האוקראינים, התרחבה מאוד, בתום מלחמת העולם, כשלפזורה הצטרפו אלפי אוקראינים, שמפחד המשפט בעוון שיתוף פעולה עם גרמנים, ניכרו להישאר בגרמניה או להגר ברכים שונות מעבר לימים.

ייאמר כי מוסדות הפזורה מוכנים אף לתרום כספים רבים למטרות שייקלו על ההכשר היהודי. הקבוצה הישראלית עושה מאמצים רבים לסייע בידי ארגוני התפוצה האוקראינית ויש לשבח את הממסד הישראלי (כולל תקופת שלטון ממשלת הליכוד), שלא התפתה להיענות לפניות המרוכות. צר מאוד שישראל זמיר ציטט, מדברי נציגי הקבוצה, ולא ידע כי תצאי־אמת בפיהם ומטרה אחרת לפעילותם.

● **האנדרטה והריסתה**

בתמונה שבעיתון לא צולם החלק העליון של האנדרטה שבו מופיע „הקילשון" – סמל אוקראינה העצמאית. האנדרטה הוקמה על־ידי האוקראינים – יש אומרים תמורת סכום נכבד של דולרים לישיבת התפוצות שהסכימה להצבתה. לכרוך באנדרטה אחת מין ושאינו מינו, את הרוצחים והנרצחים זה חילול הקודש וסילוף האמת.

חבל שישראל זמיר אינו מתמרמר על כך שהאנדרטה הוקמה ללא רשיון. הרי היה מי שהסכים להציבה, מי שבנה אותה ואף השתתף בחנוכתה. כל זה בסדר. העוברים על החוק הם אלה שהרסוה. תגוה דעתו של ישראל זמיר. נפתח תיק במשטרה נגד הפרטיזנים, נכי המלחמה ויוצאי המחנות על פעולה בלתי־חוקית, והם מסרבים למגמה לסגרו.

יש לנו חשבון רב־שנים עם העם האוקראיני. ראשיתו בימי גזרות חמלניצקי וגונטה וסיומו בתקופת השואה ובנרה שלאחריה. כל ניתן לעם הזה, וגם לא לשום עם אחר, מחילה בסיטונות, כשם שאין להכליל ולהטיל אשמה על כולם. בוודאי שאין להפוך את ירושלים למקום קדוש ועלייה לרגל לתפוצה האוקראינית. הגולה, ממולדתה מנימוקים פוליטיים, כשהיא עד היום, רובה ככולה, אנטי־דמוקרטית ועד היום לא נתנה שום ביטוי לעמידה בקשר לפרקים האפלים בתולדותיה ביחסים עם העם היהודי.

ישראל כהן

בעריכת צבי טימור

פרשיות הריגול עשויות לחדש בקיץ —

המסע לעבר הדולר האחרון

האינפלציה עדיין כבושה ● המחירים עלולים להתפרץ ● גוברות תביעות השכר ● התמוטטות קונסרנים גדולים עלולה לגרור גם את הבנקים ● תהיה הזרמה אדירה מסיבות פוליטיות ● עם זאת, האבטל תגיע ל־9־8 אחוזים — מעריכים כלכלני „כלל"

עדיין מוקדם לשמוח מהירידה בשיעורי האינפלציה במשק לרמה ממוצעת של 2 אחוזים לחודש. שכן מדובר באינפלציה כבושה, שאינה יכולה להימשך לאורך זמן והיא עלולה להתפרץ יום אחד, כאשר תבוטל ההקפאה במשק — קובעת סקירה שהוכנה על־ידי חברת היעוץ „אסיקים" השייכת לקונצרן „כלל".

הכלכלנים מציינים, כי היצרנים לא יוכלו לשמור על המשך הקפאת המחירים, בגלל הצורך להעלות את השכר ב־15 אחוז עד סוף מארס. על מנת לשמור על ההקפאה יהיה צורך בקבלת פיצוי ממשלתי, היכול לבוא באמצעות הורדת הריבית הרכיטורית במשק, צעד שיש בו סיכון רב, או על־ידי החלפת תוספות שכר ברוטו, בתוספות שכר נטו, באמצעות הפחתת מיסים.

ברור לכל, נאמר בסקירה, שאין הממשלה מסוגלת לוותר על הכנסה ממסים אך ורק כדי לשמור על המחירים. בקרוב לא תהיה משמעות לקיצוץ בתקציב המוצע לשנה החרשה, שכן הרפסת הכסף כתוצאה מהפחתת המיסים תעלה על החסכון מקיצוץ התקציב. הממשלה זקוקה לאינפלציה נמוכה כדי לשכנע את האמריקנים והבנקים המלווים לה כספים שישראל איננה „עוד מדינה דרום־אמריקנית", גם אם היא שוכנת באגן הים התיכון. יציבות המחירים תאפשר לממשלה להציג בקשות נוספות, הפעם לא בקשת סיוע חירום, אלא סיוע „צמיחה" ונקווה רק שפרשת הריגול האחרונה לא תפגע בסיכוי לסיוע אמריקני מוגדל, אחרת אפשר לחזור לדיבורים על המסע לעבר „הדולר האחרון" החל מקיץ 86'.

מנגד מתרכים הסימנים שהאיגודים המקצועיים לענפיהם השונים מתחילים לברוק את הרופק לגבי תביעות שכר חריגות. ברור שלא מרובר בעובדים בסקטור התעשייתי, אלא בעובדי השירותים. ראשונים יקבלו השוטרים ואחריהם בתור האחיות, אנשי צבע הקבע, והרשימה עוד ארוכה.

ככל שמתקרב יום הרוטציה, ואיתו הסכנה שבהקדמת הבחירות, כן גדל החשש שהשכר יגדל לא רק כ־15% עד סוף מארס, אלא בעוד 15% ריאלי, החל מאפריל 86 ועד ספטמבר 86. ישנה נקודה בכלכלה הישראלית בה החלטות כלכליות מתקבלות קודם כל על־פי שיקולים פוליטיים ורק אח"כ על־פי חשיבותם הכלכלית.

מאותה סיבה יש מקום לצפות להזרמת כסף אדירה למוסדות ומפעלים „במצוקה", שלא עפ"י התכנון הממשלתי המקורי. גם בלי הסיוע הממשלתי תגיע האבטלה ל־9%־8%. זהו רק נתון המשקף ממוצע ארצי, אלא שבמוקדי האבטלה בערי הפיתוח שיעור האבטלה כפול מזה.

שום ממשל בישראל לא יכולה להתמודד עם אבטלה כזאת לאורך זמן, שכן הכלכלנים, לכן לא תהיה הפתעה אם תוך קרן מצוקה של כמה מליוני דולרים לאותם מפעלים ב„מצוקה", ואיתם הזרמת עזרה ממשלתיות בהיקף דומה, גם אם הן נחוצות למשק הישראלי. ברור לממשלה, כי נפילתם של קונסרנים גדולים במשק, עם מפיטורי אלפי עובדים, תביא להתמוטטות המערכת הבנקאית בישראל, שכן אין חברות־ענק חייבות סכומי כסף עצומים לבנקים ללא בטחונות מספיקים.

גם בלי התמוטטות אותן חברות נהנות נצברים בבנקים בישראל חובות אבודים גדולים שלעיתים מאיימים על יציבותם של הבנקים הבינוניים בישראל. די בפשיטת רגל של מספר לווים גדולים בהיקף מצטבר של כמה עשרות מיליוני דולרים, שביכולתם לזעזע את הבנקים הבינוניים במדינה ולהוות מעמסה נוספת על האוצר, שייאלץ לפעול לוודאי לפרות את מניות הבנקים באוקטובר 88'.

אותן חברות הפושטות את הרגל עושות זאת כתוצאה משיעורי הריבית הגבוהים במשק או כתוצאה ממדיניות זו או אחרת של האוצר, אלא פשוט כתוצאה מניהול כושל מהתרחבות מהירה ויקרה ואי־קריאה נכונה של מצב המשק העולמי בכלל והמשק הישראלי בפרט, קובעת הסקירה.

אייל שגב

הפסיעות הראשונות של תיעוש המושבים

שיחה עם ראובן איילנד, ראש תל"ם (תעשייה למושבים)

אין דבר מתסכל יותר מאשר העיסוק בתיעוש המושבים — טוען ראובן איילנד ממושב כפר הס, העומד בראש תל"ם (תעשייה למושבים). לדבריו, קיים הכרח זועק לשמיים להרחיב את התשתית הכלכלית של המושבים, אך הדברים אינם מתורגמים מתיאוריה למציאות בקצב הדרוש.

איילנד אומר, כי הפוטנציאל הארגוני, הכלכלי והחברתי קיים רק בשליש מהמושבים, כלומר רק ב־100 מתוך 300 המושבים המאורגנים בתנועת המושבים. הוא סבור שהזמן רוחק, כי הבסיס החקלאי עליו מבוסס המשק המשפחתי מתערער והולך, ללא תוספת אמצעי ייצור ממפעלים „לא חקלאיים", כפי שאיילנד מכנה אותם. יש חשש להמשך קיומה של התופעה הישראלית הקרויה מושב עובדים, שהוא כפר קואופרטיבי שבטיסו עזרה הדדית. מפעלים „לא חקלאיים" הם מפעלי תעשייה, תיירות והארחה ומפעלים אחרים, בכל תחום שמושב אחד או קבוצת מושבים יכולים להרים אותו.

לראובן איילנד, העומד בראש הגוף המחפש תעשייה למושב (תל"ם), המשותף למזכירות תנועת המושבים, „כור־תעשיות" וחברת העובדים, רקורד לא מבוטל. הוא מושבניק שהיה פעיל במוסדות המרכזיים של תנועת המושבים. בעבר הרחוק שימש מנכ"ל „תנובה־אקספורט", כיהן כמנכ"ל משרד החקלאות ולאחר המהפך ב־1977 שימש כמנכ"ל „אגרקסקו". כלומר, הוא בעל כישורים להתמודד עם בעיה שהוא מכנה „משימה בלתי אפשרית", או משימה סיזיפית.

לדבריו, המשוב הוא בעצם „אנטי־תיזה" של תעשייה, המבנה שלו מנוגד לכללי התארגנות של מפעלי תעשיה מודרניים. מושב מבוסס על ייצור ביחידות משפחתיות ורק השירותים הכלכליים, החברתיים והמוניציפליים מבוצעים במשותף במסגרת האגודה. האגודה במושב נתפשת כמשהו שרק „מוציא כסף", ולא גם „מרוויח כסף". לשם כך יש צורך במהפך רציני בתפישה המושבית המסורתית. התעשייה אמורה להיות מושתתת על מפעלים עתירי־ידע והדורשים מחקר ופיתוח מתמידים, רמת ניהול גבוהה, מערכת שיווק אגרסיבית ומערך פיננסי. דברים, שלדעת איילנד המשפחה הבודדת, ללא רקע, מסורת וידע מקצועיים. לא תוכל להתמודד אתם. לכן הוא סבור כי הנושא הינו משימה תנועתית לא קלה. אך הכרחית — אם רוצים בהמשך קיומם של המושבים.

החקלאות מיצתה את עצמה

המטרות של תל"ם הן תעסוקה, פרנסה, שמירת העוצמה הכלכלית של המושב ופיתוחה ויצירת תשתית לקליטת דור ההמשך, שאינו רוצה או שאין לו מקום בייצור חקלאי. איילנד סבור, כי יש להפריד בין תעסוקה לפרנסה. התעסוקה צריכה להיות במושב עצמו, כי התהליך של תעסוקה בחוץ מסוכן לקיום המושב.

לדברי איילנד, התהליך המתמיד של התקדמות הטכנולוגית והגדלת פריון הייצור יוצר כורח של ריכוז הייצור ביחידות גדולות. פעם די היה בחמש פרות כדי לפרנס משפחה, שגידלה גם את הירק למספוא. את התערובת לבעלי־החיים הכין כל מושבניק בעצמו. היום במשק־חלב במושב 80 פרות, והכיוון הוא הקמת „פארק־רפתות" בו ירוכזו רפתות כל המושב עם שירותים משותפים וזהי המגמה גם בלולים מכוקרי אקלים. בתנאים הנוכחיים והעתידיים, החקלאות יכולה לתת מקסימום שכר עבודה וכיסוי הוצאות וההון. הוא מציין גם את מיגבלות השוק המקומי. כן דרושים פחות חקלאים כדי לספק את הצרכים, ולכן פחות ופחות חברים שיתפרנסו מחקלאות. למצב זה נוספו קשיי הסחר ביצוא החקלאי, שיתרבו ויילכו עם הצטרפות ספרד ופורטוגל לשוק המשותף. גם היצוא החקלאי. הולך ומתרחק מיכולת ההתמודדות של המשק המשפחתי המושבי.

לדעת איילנד, המפעל המושבי צריך להיות בבעלות האגודה, או שותפות של מספר אגודות מושביות או ארגון איזורי. הדגש של תל"ם הוא להימנע ממפעל בבעלותם של בודדים או קבוצות במושב. אין לתל"ם הסתייגויות משותפות עם גורם לא־מושבי. אם הוא תורם ידע, שיווק או הון, בתנאי שתישמר השליטה בידי המושב. במקרים אלה המיכנה של המפעל והקרקע עליו ייבנה צריך להישאר בבעלות המושב, שיוחכר ולא ממנו לחברה המשותפת עם הגורם החיצוני, כדי למנוע אחיזה של גורם זר בקרקע. תל"ם ממליצה על הקמת גוף משפטי נפרד הדרוש לצרכים מינהליים וגם לשם העסקת עובדים מקצועיים מחוץ למושב, שתנאי עבודתם יהיו חריגים ושונים מהשותפים. היינו חברי המושב. גם הראשונות של המפעל קשה יהיה להם מהעסקת עובדי־חוץ. תל"ם קבעה, כי זה המושב העובדים במפעל ייהנו מתנאי זה המקובלים כענף ויהיו שותפים בחלוקת הרווח היא ערך חברתי וכלי לגבוה המוטיבציה.

מעוניינים במפעלים קומפקטיים

איילנד מדגיש, כי משטר העבודה של עובדים והניהול צריכים להיות מכוונים למטרה אחת — הצלחת המפעל. אסור להפך במפעל גורם לפתרון בעיות סוציאליות. גם תימנע הסכנה שהמפעל והמשותף יהיו למקום מקלט.

תל"ם עוסקת בחיפוש מאגר פרוייקטים האמורים להיות מוצעים למושבים. אם איילנד. אך נמנעים להביא הצעה למושבים שמתמלאים שלושה תנאים: המושב קיבל החלטה באספת חברים להקים מפעל נגדיר האגודה: המושב מינה צוות היגוי שילווה בדיקת הפרוייקטים שתל"ם מציעה: מוכנה לצוות או אדם שיעבור „פול טיים" כי כשהוא מצוייר בתקציב ואמצעים גם להביא ייעוץ מקצועי מבחוץ ואם יש צורך לנסוע לחו"ל, לבדיקת הפרוייקט. תל"ם קבעה קריטריונים לבדיקת פרוייקטים. היא מעדיפה מפעלים שיעסיקו 12 עד 18 עובדים על פני מפעלים גדולים יותר; מעדיפה מפעל בעל טכנולוגיה המאפשרת תהליך רצוף ויש וכמוכן הקריטריון הקובע ביותר הוא התרומה הכלכלי מבחינת התרומה לעומה, של הרווח התשואה להון.

הדברים אינם רק תיאוריה — יש כבר מפעלים במושבים. שני מפעלים הוקמו בגליל. באבן־מנחם יש מפעל תעשייה לפלסטיקה ובמושב עבדון מפעל מתכת. ברמת הגולן, במושב לפידות, מפעל תעשיה ובמושב רמות מפעל נופש ולונה גלן. במושב יורעאל כתענכים הוקם בינתיים מפעל. במושב רמון, במרכז הארץ, בעין־זוהר, מפעל אלקטרוניקה ובבית־חירות מפעל בערבה הוקמו שני פרוייקטים, במושב יהב לתיירות ומפעל למזון ותרמוקנסיה באזור ירושלים יש מפעל תיירותי משותף למספר מושבים. מלבד אלה נבדקים עוד פרוייקטים. להערכת איילנד, שבסוף יהיו פעילים 20 מפעלים ביוזמת תל"ם.

חיים מרגלית

למצוא חן בעיני כולם

שר האוצר לשעבר יורם ארידור יצא בימים אלה במאמר חוצץ בנגד הטלת מיסוי על הון ורכוש. בין היתר מברך שר האוצר לשעבר את הפקידות הממשלתית, שלדעתו מסכלת במכוון את ההחלטות הפוליטיות של הממשלה. יש בכך משום רמיזה לכיוון לא כל־כך דמוקרטי וספק רב אם שר אוצר לשעבר צריך לתת עצות מסוג זה לפקידות האוצר. גם אם אינו מסכים למדיניות מבוצעת.

קרוב לוודאי שהציבור, ככלל וכפרטים, אינו אוהב לשלם מסים מסוג כלשהו. לכן בעל עמדה נגד מסים עשוי לזכות בפופולריות. למעשה, הברירה היא בדרך כלל בין פחות תשלום מס תמורת פחות שירותים, או חלוקת נטל המסים בין כלל האזרחים. הנימוק היחיד שעשוי להצריך כיום עמדה נגד מיסוי נוסף היא, שהוא לא ישמש לסתימת הגרעון אלא ייאפשר לממשלה להגדיל את הוצאותיה הכוללות.

אולם ארידור יוצא כאמור נגד מסי ההון והרכוש בלבד. בטענה שמיסוי רכוש הוא מיסוי החסכון. יש כאן ערבוב מושגים בין חסכון לרכוש ובין חסכון להשקעות. בדרך כלל רכוש נותן פירות או הנאה מהרכוש, והשקעות נעשות לשם הפקת רווחים. מבחינת המינוח הכלכלי של מדידת המקורות והשימושים, החסכון שווה להשקעות. אך גם ארידור לא ימצא זאת כנימוק מספיק לביטול המיסוי על פירות ההשקעות, ובל נשכח — היה גם מס על מימוש רווחים בבורסה.

מסמר האלמנות בדירות פאר קטן ביותר

המס הצודק ביותר על הרכוש הוא מס על שווי ההנאה או שווי ההכנסה ממנו, לאחר שנותנים פטור על רמה נמוכה ממוצעת מסויימת. לכן קיימת הצדקה עקרונית למיסוי ההנאה משווי דיור מעל לרמה ממוצעת מקובלת. השימוש בנימוק של „אלמנות ויתומים" כנפגעים מהמס הוא לרוב דמאגוגי ובדרך כלל מאחורי האלמנות מסתתרות שכבות לא כל־כך מסכנות. קרוב לוודאי שמספר האלמנות בקרב מחזיקי דירות הפאר קטן מ־40,000. במידה שישנן כאלה, ניתן להמליץ להן לעבור לרמת דיור צנועה יותר, שתאפשר להן רמת חיים כוללת גבוהה יותר.

גם הנימוק של קשיים מינהליים בגביית מס מסויים אינו יכול לשמש נימוק כאשר המס הוא צודק. ארידור, בתקופת כהונתו, ביטל מס צודק כמו מס הירושה, בתואנה כי חוק המס שהיה קיים אינו יעיל כלפי העשירים ופוגע בעיקר בשכבות הביניים. איש לא הפריע לארידור לשנות את החוק, כך שהעשירים לא יוכלו להתחמק ממנו ושכבות הביניים לא ייפגעו. הוא העדיף לבטל את המס במקום לשכללו, ובכך רק העביר את נטל המס מהעשירים לעניים. בסך הכל, „יש כאלה שמתביישים לצאת נגד מסים שבביכול מוטלים רק על העשירים", כותב ארידור. אולם התוצאה של העדר הבושה, וביטול סיטוני של סוגי מסים בתקופת כל ממשלות הליכוד, הביא לכך שנטל מס ההכנסה על שכר הגבייה לרמות כאלה המסכנות את כושר התחרות של המשק.

הטבות המס על הון הורחבו מעבר לכל יחס

הפטור שניתן להנאה מרכוש על דירה בודדת הורחב על דירה שנייה ושלישית, כאשר הדירה השנייה היא עסק לכל דבר. באמתלה של „קודש החסכון" הורחב הפטור ממסים גם על כל סוגי הריבית בהשקעות פיננסיות. מיסוי פירות החסכון אינו זהה למיסוי החסכון. ההכנסות מהשקעות פיננסיות או אחרות ראויות למיסוי, לפחות כמו ההכנסות מעסק, משלח־יד או שכר עבודה, אם לא יותר מכך. גם מס המשולם מתוך חסכון שנצבר אינו זהה למיסוי החסכון. במקרה זה יוקטן החסכון ולעומתו, מצד שני החוב הממשלתי הנושא ריבית כבדה, וזוהי לכל הדעות פעולה רצויה וחיובית לטווח ארוך.

הנימוקים של ארידור נגד מיסוי דירות מעל ל־120 מ"ר יכולים לשמש נימוקים למניעת עיוותים במס זה, אך לא כנגד עצם הטלת המס. לכן מוטב היה אילו ניצל את מומחיותו לגיבוש הצעה קונסטרוקטיבית שאין עימה עיוותים.

במצב התקציבי הנתון, כאשר קיים גרעון, ההצעות להטלת מסי רכוש והון מיועדות למנוע ביטול שירותי חינוך, בריאות ורווחה, או העברת מימון השירותים האלה על שכם המשתמשים בהם.

ביטול שירותי בריאות, או גביית תשלום עבורם, הם מס: ביטול שירותי רווחה הוא מס: גם ביטול סובסידיות הוא מס עקיף, המוטל בדרך כלל על העניים ביותר, או במקרה הטוב, במידה שווה על העניים, על שכבות הביניים ועל העשירים גם יחד.

האלטרנטיבה לביטול שירותים הוא מימון השירותים הציבוריים. ניתן לממן שירותים אלה רק באמצעות מיסוי, אלא אם כן רוצים לממן הוצאות שוטפות מתוך החסכון, דבר שאינו רצוי לטווח הארוך. במידה שיש לממן את השירותים באמצעות מיסוי, ניתן לבחור רק בין המסים הכלליים, כגון מס הכנסה ומע"מ, או מסים ספציפיים (כולל ביטול פטורים ממס שניתנו עד כה לפירות מהשקעות פיננסיות). האלטרנטיבה היא הדפסת כספים הכרוכה באינפלציה, שגם היא מס, אך מס המוטל באופן מקרי ולא צודק. מס ההכנסה כבר עלה אצלנו לגבולות בלתי סבירים. כתוצאה מהאידיאולוגיה של הליכוד שיש להתבסס על שני מסים בלבד, מס הכנסה ומע"מ, ולבטל שורה של מסים. האידיאולוגיה הזאת, אם כי היתה נוחה לעשירים — נכשלה. במע"מ בוטלה ההעלאה האחרונה מ־15% ל־17% תוך חודש. כיום משוכנעים, שיש לקרב את מס ההכנסה לשיעורים שהיו מקובלים בימי ועדת בן־שחר.

לכן, כאשר יש לבחור בין אלטרנטיבות, עדיף להטיל מס של 40 מיליון דולר על העשירים בעלי דירות פאר, מאשר לשלוח חולים כרוניים הביתה, מה עוד שרוב בעלי הדירות השיגו את דירותיהם מהכנסות פטורות מס או מהכנסות שהועלמו ממס.

ממגני הפופוליזם

על ארידור נמתחה ביקורת מכל הכיוונים בתקופת כהונתו בממשלה, בדרך כלל לא במקום הנכון. לא הי הפסול, למשל, בהקדמת מכירות של טלוויזיות צבעוניות לציבור הרחב במחיר של 3.5 דולר לכל דולר יבוא, במקום 4 דולר לכל דולר יבוא. בטווח קצר היה בכך אפילו מכשיר ספיגה, אולם מעשיו בביטול מס העובון ומסי רכוש מסויימים, עליהם לא זכה למבול של ביקורת, לבטח ראויים להיזכר בין צעדיו הראויים לכינוי פופוליזם. כינוי זה, כידוע, מבטא רצון למצוא חן בעיני כולם. מעוגה בגודל נתון אי־אפשר כל הזמן לחלק יותר לכולם. אפשר רק לקחת יותר מהעשירים ולתת יותר לעניים, או לקחת יותר מהעניים ואז יותר יותר לעשירים. אפשר כמובן, בזמן נתון, לקחת יותר מכולם, לשם הגדלת העוגה העתידית, אבל בעיות חלוקת העוגה לא נעלמות גם לאחר גידולה. אולם שאלה זו כלל לא עמדה ואינה עומדת כאשר העוגה לא גדלה כלל.

תרומת ממשלות הליכוד לכלכלה הלאומית היתה המחשבה כי אפשר לקחת פחות מהעשירים, ועם זאת לתת יותר לעניים, ובמקביל ניתן לממן גם התנחלויות בזבזניות ומלחמות מיותרות. עיקר הטענות השכיחות כלפי ארידור היו על הבזבוז שבמתן הטבות לעניים. עיקר טענותינו היו, שהוא לקח פחות מרי מהעשירים, וכמובן על חלקו באחריות הקולקטיבית בבזבוז המשאבים הלאומיים מקנה־מידה גדול על התנחלויות, שללא קשר לכל היבט אידיאולוגי מהוות נטל כלכלי עצום, ועל מלחמת לבנון, בה בוזבזו כ־4־3 מיליארד דולר ללא כל מטרה ו„מתוך ברירה".

לכן, למרות המאמץ שמקדיש ארידור להגנת תקופת כהונתו באוצר, הוא אינו מוכרח להגן גם על כל השגיאות, וביטול מסי הרכוש והעזובון לא היה בין הגדולות שבהן.

צבי טימור

המדד הנמוך גרם שפל עמוק

ירידות מרד נובמבר לחצי אותו, בניגוד לציפיות, הביאה לשפל עמוק בבורסה. בשוק המניות ירדו אתמול כל מדדי השערים, ללא יוצא מן הכלל. במניות ההסדר הגיע עודף ההיצע ל־1.75 מיליארד שקל. בשוק איגרות החוב בלט עודף ההיצע הגדול של 2.8 מיליארד שקל בסוג „ארמון". השפל מוסבר בהתחזרות ההנפקות החדשות של בנק ישראל.

הציבור השקיע אתמול 10 מיליארדי שקלים בקרנות הנאמנות, מזה 9 מיליארדי שקלים ב„סולידיות" ומיליארד שקל במתמחות במניות. בקרנות בנק הפועלים הושקעו אתמול 4 מיליארדי שקלים.

שער הדולר היציג ירד אתמול ב־0.19%. השערים היציגים של המטבעות המערב־אירופיים ירדו אתמול בחצי אחוז בממוצע. דולר נוסעים ירד ל־1,759.50 שקל. הדולר השחור נע בין 1,625 ל־1,640 שקל. הגידול בביקוש לדולר שחור, שהביא לעליית מחירו, מוסבר בהטלת עמלה בנקאי בשיעור פרומיל אחר לכל חודש על חשבונות הפת"ם.

בשוק המניות ירדו אתמול 193 שערים, לעומת 97 שעלו ו־121 שנשארו בלי שינוי, מהם 65 ירדו ב־5% ויותר ו־24 עלו ב־5% ויותר. היו 13 „מוכרים בלבד" ו־2 „קונים בלבד". המחזור בשוק המניות הסתכם ב־5.3 מיליארד שקל, מזה כ־1.8 במניות ההסדר. המניה הפעילה ביותר היתה של בנק הפועלים ע"ש, שהמחזור בה עלה ל־492 מיליון שקל.

ההיצע ההתחלתי במניות ההסדר התקרב ל־2 מיליארדי שקל. הביקוש ההתחלתי לחן הסתכם ברבע מיליארד שקל בלבד. התשואות השנתיות נעו בין 11.93 (אי די בי רג') ל־12.41% (בנק הפועלים ע"ש).

במניות הבנקים המסחריים שמחוץ להסדר עלתה רק ספנות 0.5 ב־0.8%. לעומתה ירדו ב־5%: ספנות 0.1 — 5.7, אוה"ח — 13.5, כללי מ"ר 1 — 10.6, בינלאומי — 6.2.

במניות התעשייה היו אתמול ירידות עד 8% בבנקים למשכנתאות, עד 7% במקרקעין, עד 6% במסחר ושירותים ועד 4% בהיפושי נפט. בסוגי המניות האחרות היו תנודות לשני הכיוונים, עד 7%.

בשוק אגרות החוב ירדו אתמול הצמודות למדד עד 0.7%. בצמודות ב־80% למרד נרשמו ירידות, שהגיעו עד 3.4%. בצמודות לדולר מסוג „ארמון" נרשמו רק ירידות, עד 2.9%. ב„רמון" נעו הירידות בין 0.4% ל־2%. המחזור בשוק האג"ח התקרב ל־6.3 מיליארד שקל, מזה 1.7 מיליארד שקל בצמודות ב־80% למדד בלבד.

במלווה קצר מועד נעו התשואות החודשיות בין 2.2% ל־2.9%, תוך מחזור של 2.8 מיליארד שקל.

★ „בחלת חברה להשקעות" מכרה את חלקה ב„גלובס פבלישר עתונות (1983)", המוציאה לאור של עתון הערב הכלכלי „גלובס". בתמורה קיבלה החברה את השקעתה הנומינלית ב„גלובס" ואת יתרת הלוואת הבעלים והערבויות. ההשקעה ב„גלובס פבלישר עתונות (1983)" הסתכמה ב־2,880,000 שקל.

★ „טבע תעשיות פרמצבטיות" הרוויחה 6.3 מיליון דולר בשנת 1984/85, לעומת 2.6 מיליארד דולר בשנת 1983/84. ב־6 החודשים אפריל־ספטמבר 1985 היה לה רווח לאחר מס של 2.2 מיליון דולר, לעומת 1.2 מיליון דולר בתקופה המקבילה אשתקד.

★ בנק המזרחי החליט לאפשר למחזיקי פקדונו מת"מ לשנה, או פיצויים לתקופות של 12,6,3 חודש, לשנות את הפקדון המקורי תוך זמן הפקדון למטבע אחר לפי שיקול דעתם, בלי שתקופת הפקדון המקורית ותנאיה המקוריים ישתנו. הסכום המינימאלי לעיסקה זוא 50,000 דולר, והתוכנית היא ללא עמלה והוצאות כלשהן.

אלחנן הורוביץ

[illegible]

מאיר חת פורש מהבורסה

חיים שטסל מועמד להחליפו. חת יחליף כנראה את אלי הורביץ כמנהל קונסרן „טבע". הורביץ עשוי להתמנות ליו"ר בל"ל, במקום ארנסט יפת

ד"ר מאיר חת, יו"ר מועצת המנהלים של הבורסה לא הגיש את מועמדותו לתקופת כהונה נוספת בתפקיד זה. ד"ר חת יפרוש מתפקידו כבר בימים הקרובים. ככל הנראה יחליף אותו בתפקיד יו"ר מועצת המנהלים של הבורסה, חיים שטסל, מי שהיה בעבר יו"ר מועצת המנהלים של „החברה לישראל" ושל „צים". שטסל הוא מועמד מומלץ של הד"ר חת וזוכה גם לתמיכת נציגי הבנקים בדירקטוריון הבורסה.

ד"ר חת סירב אמש להתייחס לפרשת פרישתו מהבורסה. נראה, כי ההודעה הרשמית על כך תימסר רק ביום חמישי למועצת המנהלים המצומצמת של הבורסה, בה אין עדיין נציגי ציבור.

גורמים שונים הסבירו את פרישתו של ד"ר חת מהבורסה במועד המתקרב של פרסום דו"ח ועדת החקירה הממלכתית לעניין מניות הבנקים. כזכור, היה ד"ר חת אחד האישים שהוזהרו כי הם עלולים להיפגע ממסקנות הוועדה. גירסה אחרת אומרת, כי ד"ר חת עתיד להחליף את אלי הורביץ, העומד בראש קונסרן „טבע".

אלי הורביץ הוזכר כמי שמועמד להחליף את ארנסט יפת בתפקיד יו"ר מועצה המנהלים של בנק לאומי. ההערכה היא, כי חילופים אלה ייעשו גם הם סמוך למועד פרסום דו"ח ועדת החקירה הממלכתית כלומר בחודש פברואר או מארס. ולפיכך החליט ד"ר חת לא להגיש את מועמדותו לתקופת כהונה נוספת.

ד"ר מאיר חת נמנה גם כיום עם מועצר המנהלים של „טבע", בהיותו אחד מבני משפחות המייסדים של הקונסרן. מלבד אלי הורביץ ומאיר חת, גם משה שמיר, נשיא חברת „רישי", נמנה עם משפחות המייסדים וגם הוא בעל תפקיד בכיר במועצת המנהלים של החברה.

אייל שגב

במסגרת עיסקת טיעון

מנהלי הבנקים התחייבו להתנהגות טובה

● כתבי האישום יבוטלו

מנהלי הבנקים יחוייבו לקיים בעתיד תרשומת בכל מפגש עבודה שיקיימו ביניהם — קובעת עיסקת הטיעון של הבנקאים עם הממונה על ההגבלים העסקיים.

בעקבות עיסקת טיעון זו הוחלט לא להגיש כתבי אישום נגד מנהלי הבנקים בגין התארגנות קרטלית לקביעת שערי הריבית במשק.

במגעים שותנהלו בין הצדדים, בתיווכו של השופט דוד בכור, נחלצו מנהלי הבנקים לקבל על עצמם שורה של כללי התנהגות, הקובעים בין היתר כי לא יהיה תיאום בין הבנקאים בנושאי קביעת שערי ריבית תפ"ס, בנושאי פסיבה ואקטיבה ובנושאי ריבית רביטורית ועריכית שמשלמים הלקוחות לבנקים עבור משיכות יתר. לעומת זאת. יורשו הבנקאים לקיים מפגשי התייעצויות משותפים עם הרשויות הממלכתיות, מבלי שהדבר ייחשב כעבירה על כללי ההגבלים העסקיים.

הכללים קובעים גם, כי בכל מקרה שנערך דיון בין ראשי הבנקים, בנושאים שאינם בעלי השלכה אופרטיבית, אין צורך בתרשומת. כן נקבע שבכל מקרה של חילוקי דעות בין הצדדים יהיה השופט דוד בכור הבורר היחיד בחילוקי הדעות.

א.ש.

זהירות — פקסימיליה

חברות הביטוח יגבירו את הפיקוח על השימוש במכשירי פקסימיליה להתקשרות בין החברות, במטרה למנוע אפשרות ניצול לרעה של שיטת התקשרות זו.

בחוזר ששלח איגוד חברות הביטוח למנהלים נאמר, כי „עם ריבוי השימוש במכשירי פקסימיליה בין מבטחים עומדנו על העובדה שהתקשרות הנעשית באמצעות מכשיר זה אינה מאפשרת לשני הצדדים — לשולח ולנמען — לזהות חד־משמעית את זהותו של הצד האחר (שני הצדדים אינם מקבלים אלא צילום של המסמך המועבר ועליו חתימתו או סימן זהותו של השולח).

„מאחר שמכשיר זה מנוצל ליצירת התקשרויות חוזיות בין מבטחים, מוצע לרכז באיגוד מידע כדבר זהותו עובדים או חתמים שהוסמכו על־ידי חברה לביטוח לייצגה במתן הצעות ביטוח ו/או קיבולן, כולל התנאים שבהן, באמצעות מכשיר הפקסימיליה.

„המידע שירוכז כאמור באיגוד יעמוד לרשות כל מבטח חבר האיגוד במענה לבקשתו".

חריגות בניצול מים ייזקפו למיכסות השנה הבאה

נציבות המים החליטה לאפשר לחקלאים למשוך מים על חשבון המיכסות בשנה הבאה. — נודע לכתבנו. עם זאת, המשיכות החריגות יקוצצו ממיכסות השנה הבאה, למרות תשלום קנסות על החריגות.

החקלאים טוענים, כי מחיר המים גבוה מאד, 10 סנט למטר מעוקב. בדרום הארץ ובנגב, שבגלל מיעוט הגשמים נאלצו לחרוג מהמיכסה, משלמים החקלאים 14 סנט כממוצע לממ"ק מים, מה שפוגע בכדאיות הגידולים החקלאיים.

עצירת הגשמים השפיעה על תכנון הגידולים החקלאיים השנה. קרוב לוודאי שגידולים עתירי־מים יצומצמו והרבר ישפיע ישירות על גורל היצוא החקלאי. החקלאים טוענים, כי אם הממשלה לא תבחן מחדש את מחירי המים, תיפגע החקלאות וגם היצוא החקלאי.

ד.מ.

מבזקים כלכליים

● ממינהל מקרקעי ישראל נמסר, כי מראשית 1986 יקוצר באופן משמעותי תהליך העברת זכויות חכירה בדירות מהוונות, הרשומות בלשכת מירשם מקרקעין (טאבו), ובכך יקוצר תהליך העברת דירות מיד ליד.

החל מ־1.1.86 ניתן יהיה להעביר זכויות חכירה בדירות מגורים מהוונות, הרשומות בטאבו ובנויות על קרקעות בבעלות מדינת ישראל ורשות הפיתוח, באמצעות פנייה ישירה ללשכת מירשם המקרקעין (טאבו), שם תבוצע ההעברה כלי פנייה למינהל מקרקעי ישראל, כפי שהיה נהוג עד כה. משרד המשפטים ומינהל מקרקעי ישראל הודיעו כי הכללים החדשים יחולו במקרים שבהם מדובר בהעברת זכות חכירה מהוונת בדירה הרשומה בפנקס הבתים המשותפים.

נמסר, כי הכללים הללו יחולו רק אם הרוכשים (מקבלי הזכויות) נושאים תעודת זהות ישראלית והבעלות רשומה ע"ש המדינה או רשות הפיתוח.

● התברה־הבת של בנק הפועלים בקנדה פרסמה את התוצאות העסקיות שלה לשנת 1985. הדו"חות הכספיים לשנה שהסתיימה בסוף אוקטובר 1985 משקפים שיפור ברווחיות לעומת השנה הקודמת, בהמשך למגמת ההתפתחות המאפיינת את פעילותה של החברה בארבע שנות קיומה. הרווח הנקי לפני מס של בנק הפועלים בקנדה הסתכם ב־764 אלף דולר קנדיים, לעומת רווח של 627 אלף דולר אשתקד, גידול של 21.8%. מאזן הבנק לסוף אוקטובר 1985 הסתכם ב־163 מיליון דולר קנדיים, לעומת 172 מיליון דולר אשתקד.

מפופ ומשם

מה חדש?

אלטון ג'ון נגד דיק ג'יימס: 1־0

מאת עופר ניר

לא הולך לו, לדיק ג'יימס וחברת התוצאה־לאור שלו. לאחר שהפסיד בתביעה שהגיש נגד ג'ורג' מייקל, בטענה שגנב את להיט הצמד „וואם" — „חג מולד אחרון" — משיר ישן של בארי גבילה, ספג מהלומה נוספת, כאשר הפסיד בתביעה שהגיש נגדו אלטון ג'ון. אלטון, יחד עם שותפו לכתיבה ברני טאופין, הביא מבית־המשפט שיורה על התרת

אלטון ג'ון – חוזה לכל החיים

חוזה שחתמו עם דיק ג'יימס והחברה שלו, עוד בסוף שנות ה־60. החוזה, לכל החיים, הבטיח לג'יימס זכויות לכל השירים שיכתבו, בתמורה, שולמו להם תמלוגים בסכומים זעירים. לטענת אלטון וטאופין, הפעיל עליהם ג'יימס לחצים רבים כדי שיסכימו לחתום על החוזה והם, שהיו במצוקה כספית, הסכימו. לדברי פרקליטם, הפסידו השניים מיליוני ליטות סטרלינג בגלל מניפולציות של דיק ג'יימס. נוסף להתרת החוזה, דרש אלטון שיחזירו לו סרטי הקלטה (מאסטר־טייפ) שהוקלטו והועברו לרשותו של ג'יימס. יצויין, כי התביעה מתייחסת לשירים שנכתבו והוקלטו רק בין השנים 1968־1975. המשפט, שהחל בחודש יוני השנה עורר עניין רב בקרב זמנים ומו"לים, בגלל ההשלכות שעשויות להיות לו על חוזים שייחתמו בעתיד בין כותבי שירים למוציאים־לאור.

כאמור, פסק בית־המשפט לזכותם של אלטון ג'ון וברני טאופין. זה לא החודש של דיק ג'יימס...

שוק התקליטים האמריקני: סיכום חצי־שנתי

לפני שבועות אחדים הבאנו את סיכום הרבע־השלישי של השנה בתעשיית התקליטים הבריטית. בארצות־הברית פורסמו לאחרונה נתונים מקבילים, על החצי הראשון של שנת 1985.

בסך־הכל נמכרו כ־300 מיליון (299,2 מיליון ליתר דיוק), יחידות־אודיו. הכוונה לתקליטים, תקליטונים, קאסטות וקומפקט־דיסק, תקליט־לייזר. תעשיית התקליטים של אמריקה עשתה עיסקאות בסך מיליארד תשע־מאות־שלושים־ואחד מיליון דולר (1.931 מיליון) צויינה ירידה ניכרת של כ־21 אחוזים במכירות תקליטים ומיני־אלבומים. לעומת זאת, חלה עלייה של חמישה אחוזים יותר במכירות קאסטות מוקלטות. השיפור במכירות תקליטי־הלייזר היה משמעותי יותר: נמכרו 7.5 מיליון תקליטים לעומת 3.1 בתקופה המקבילה, בשנה שעברה.

להיט שנבשל

לפני חודשים מעטים נעשה נסיון להחדיר לשוק עיתוני־הפופ הבריטי, מגאזין חדש בשם „היט" (להיט, מכה). את המגאזין הזה הוציאה חברת „איי.פי.סי", שבבעלותה גם עיתוני המוסיקה המעולים „מלודי מייקר" ו„ניו־מיוזיקל אקספרס". בראש המערכת העמידה החברה את פיל מקניל, שהיה סגן־עורך של „ניו מיוזיקל אקספרס" ואחר־כך יסד וערך את שבועון הפופ לנוער „נובמבר 1". התקוות היו גדולות, אבל המגאזין החדש לא החזיק מעמד בשוק הקשה ונסגר כעבור תשעה שבועות בלבד.

בנסיון לכבוש נתח בשוק הקוראים הצעירים, גילאי 19־15, יצאה „איי.פי. סי" במסע־פרסום גדול ויקר, שעלה לה כ־750 אלף לי"ש. הקוראים לא התלהבו. הסקרים הבטיחו מכירה של כ־190 אלף עותקים, כמות שהיתה מחזיקה את השבועון על פני המים. התוצאות בשטח היו שונות וכואבות. המגאזין לא הצליח לעבור את גבול 100 אלף העותקים ולפי נתונים לא רשמיים, נמכרו מדי שבוע 80־50 אלף עותקים. המממנים הבינו את הרמז וסגרו את העיתון, מעשה שלא לווה בדמעות על־ידי העיתונים האחרים ברשת, שממילא לא גילו אהדה רבה כלפי הבייבי החדש של החברה.

ועוד בעניין עיתוני־פופ ותפוצתם. סקר שנערך באנגליה לפני חודשים מעטים העלה את התוצאות הבאות: המגאזין הנמכר ביותר הוא „סמאש היטס", דו־שבועון עם הרבה מילים ללהיטים. אחריו „נאמבר 1" שהוזכרנו, „ניו מיוזיקל אקספרס", „סאונדס" (שבועון המתמחה בעיקר ברוק כבד), „קראנג'" (דו־שבועון, באותו עניין), „מלודי מייקר" ו„רקורד מירור", ששינה לאחרונה את שמו והוא נקרא כיום „אר. אמ'". אגב, במקום השני ברשימת המגאזינים רבי־המכר צריך לעמוד למעשה „רק בת 17", אלא שהוא אינו מגאזין של פופ „פרופר" ולכן, לא דירגנו אותו ברשימת.

מקבץ

● לאחר „בנד אייד" ו„פארמר אייד", אולי „אייד" חדש והפעם, למען חיות, או ליתר דיוק: מימון מאבק להפסקת ניסויים רפואיים אכזריים על חיות מעבדה. קפטן סנסיבל, כוכב פופ שמתגאה באהבתו לחיות, הבטיח את תמיכתו. יש לשער שכוכבי פופ אחרים יילכו בעקבותיו ויתרמו לנושא.

● התקליטון היחיד שנמכר השנה ביותר ממיליון עותקים בבריטניה הוא „כוחה של אהבה" בביצוע ג'ניפר ראש. גם ברשימת התקליטים המצליחים אחד בלבד שעבר את מיליון העותקים, וזהו „אין צורך במקטורן" של פיל קולינס.

● משהו על ההצלחה הבריטית במצעד המכירות האמריקני: מאז חודש ספטמבר ועד עתה, נרשמו 45 תקליטונים ו־30 תקליטים, בדירוג מאה הראשונים, המצליחים והנמכרים ביותר, בביצוע זמרים ולהקות בריטיות.

● תקליט־האוסף־הכפול „היטס 3", שיצא גם בארץ, זכה למסע־פירסום רציני בבריטניה, לא פחות משלושה עמודים בשבועון תעשיית התקליטים „מיוזיק ויק", כולל העמוד הראשון כולו. עניין של הרבה מאוד כסף. אבל ההשקעה, אפשר להמר בבטחון, תוחזר...

תקליטים

גשם של רוק כבד

מאת אפי שפריר

AC/DC – כל תקליט „זהב"

באחרונה, אנו עדים לתעוזה של חברות התקליטים. הן מוציאות תקליטים שסיכויי מכירתם אפסיים. והמדובר הוא בהוצאת תקליטים בהדפסה מקומית, בשני סיגנונות — הגל החדש האמנותי והרוק הכבד. אתרכז בנושא הקרוב לליבי — הרוק הכבד.

בתקופה של חודש וחצי הוציאו שלוש חברות תקליטים שבעה (!!) תקליטי רוק כבד בארץ. רוב הלהקות מוכרות לקהל הקונים, אך זה האחרון מפונק וקונה רק תקליטים מתוצרת חוץ.

נתחיל בביקורת לתקליטים שהוציאה חברת הד־ארצי.

ראט — נחשבת כלהקת הרוק הכבד מגל הלהקות האמריקניות שחדרו לשוק האנגלי. זוהי להקה צעירה מלוס אנג'לס שתקליטה השלישי — „חדירה לפרטיותך" — זכה להדפסה מקומית. התקליט מכיל המון קלישאות של הרוק הכבד ובעיקר מוסיקה להנאה (למי שאוהב רוק כבד, כמובן), ללא שום יומרות. תקליט בינוני.

AC/DC — להקה אוסטרלית ותיקה, שתקליטה „זבוב על הקיר" הוא האחד־עשר במספר. הלהקה נחשבת ללהקת עילית ברוק הכבד ויש לה מעריצים רבים בארץ. אין ללהקה בעיה להפוך כל תקליט שלה ל„זהב", מאחר שמספר מעריציה בעולם גדול מאוד. „זבוב על הקיר" הוא תקליט השומר על סיגנון הלהקה — רוק כבד מחוספס, בעל עוצמה בל תתואר. השינוי היחיד הוא בכך שהתקליט הופק על־ידי חברי הלהקה, ובכל הקטעים שבו יש אילתורי גיטארה מורכבים מבעבר. AC/DC היא להקה בעלת עבר, הווה וגם עתיד מפואר. מומלץ.

מוטלי קרו — זוהי הלהקה המדוברת ביותר בארה"ב בשנים האחרונות. חבריה דואגים להיות תמיד בטורי הרכילות, ולא בשל היותם יפי נפש. מוטלי קרו היא להקה המנסה בהצלחה לעלות על עיקבות ההצלחה של להקה אמריקנית אחרת — קיס. תקליטה — „תיאטרון הכאב" — מכיל את הלהיט „מעשנים ביחד", שזכה לגירסה עברית על־ידי להקת תיסלם. זהו תקליט מורכב יותר מתקליטיהם בעבר.

חברת פונוקול הוציאה גם היא שלושה תקליטים בהדפסה מקומית.

ראש — על תקליטה של ראש, „חלונות כוח", כתבתי בשבוע שעבר. אוסיף רק שהתקליט לא יכול להיות ברמה נמוכה, בגלל הסטאנדארטים הגבוהים של הלהקה. „חלונות כוח" הוא תקליט יוצא־דופן בתחום הרוק הכבד, אם בגלל מורכבות הטקסטים ואם בגלל התיחכום המוסיקאלי. מומלץ מאוד.

דיו — „לב קדוש" הוא תקליטה השלישי של הלהקה בראשותו של הזמר רוני ג'יימס דיו. זהו רוק כבד במיטבו. הכל מונח במקום. עוצמת התופים, אילתורי גיטארה מסובכים והעיקר, הקול הרועם של הזמר הנחשב מס' 1.

בתקליט זה, כמו בתקליטים הקודמים, הטקסטים הם משניים, חשובה המוסיקה — כוח, עוצמה, כאסח לאוזניים וכאב ראש לשכנים.

סיקציר (תמונה) — זוהי להקה הולנדית, ללא חשיבות גדולה לרוק הכבד העולמי. הלהקה ביקרה אותנו פעם ולא זכתה לפופולריות רבה. „בוגד" הוא תקליטה השני המודפס בארץ (!!). תקליט פשוט למדי, ללא שום יומרה מוסיקאלית.

חברת התקליטים החדשה, „הליקון", מתעתדת להוציא את תקליטה האחרון של להקת YST „ספירת נוכחות". זהו התקליט השמיני של הלהקה, השומרת על סיגנונה לאורך כל הדרך. השינוי היחיד בתקליט זה הוא כמה וכמה שירים המכוונים במיוחד להשמעות ברדיו. שירים לא כבדים במיוחד, בעלי פוטנציאל ללהיט בארה"ב. נקווה שיצליחו.

אז מי אמר שנזנחו את מעריצי הרוק הכבד בארץ? שיקום.

מה יצא?

מן „המכוניות" ועד „דפש מוד"

מאת עופר ניר

תקליטי־אוסף למיניהם, אוספי להיטים (סלטים) ותקליטים סמציטיים, של להקה או אמן זה או אחר, מוצאים להם שוק רחב כל ימות השנה. אבל לקראת סופה, המכירות מתגברות, שם חגי המולד, כאן חנוכה וזה עוזר למכירות.

בין הסלטים שיצאו לאחרונה בהדפסה ישראלית נזכיר את „להיטים מס' 3", תקליט־כפול מצויין עם להיטים גדולים, שיתוף־פעולה של החברות „סי.בי.אס" ו„רבליו.אי.איי" ואת „מקסימום 7", תקליט נוסף בסידרה הארוכה־מאוד של „החברה הכללית למוסיקה".

באותה חברה יצא אוסף של להקת „המכוניות" והוא כולל, לבד מלהיטים כמו „נהיגה", „קסם" ו„את עשויה לחשוב", גם שיר חדש ושמו „הלילה היא תבוא". חברת „סי.בי.אס" הוציאה אוסף של להקת „דפש מוד", התקליטונים שהוציאה הלהקה באנגליה מאז 1981, עדיין עם וינס קלארק המפורסם, ועד עתה. ביניהם „לראות אותך", „נער את המחלה", „לא יכול לקבל מספיק" ועוד.

שני תקליטים בסידרת „נייס פרייס" של „סי.בי.אס". ראשונה קייט בוש עם „לב ארי", תקליטה השני במספר, עם להיט גדול, „וואו". התקליט האחר של להקת „סגול כהה" והוא נקרא „כדור אש" (1971). מבצע ההרכב הקלאסי של הלהקה, אבל התקליט עצמו לא נחשב לאחד הטובים שלה, אלא תקליט בינוני שיצא בין „סגול כהה ברוק" לבין „ראש מכונה", הנחשבים מוצלחים במיוחד.

גרייס ג'ונס – עבד לקצב

תקליטים חדשים לארתה פרנקלין הוותיקה (החברה הכללית למוסיקה); גרייס ג'ונס — „עבד לקצב"; להקת „שגעון" — „משוגע לא משוגע"; רוג'ר דאלטרי סולו „תחת ירח וועם"; סולו גם למידג' יור מלהקת „אולטרווקס" — „המתנה", עם להיטו הגדול „לו הייתי". כל אלה בהוצאת „סי.בי.אס". חנוכה שמח. רק לא להכתים ביד שמנונית מן הסופגניות, את כל התקליטים החדשים הללו...

מקום

„פינגווין" — הראשון בחבורה

מאת אפי שפריר

בסידרת הכתבות על המועדונים בתל־אביב חזרתי על אותו נושא מרכזי — תרבות הופעות, מועדוני רוק חדשים, הבאת רוח חדשה בתחום המוסיקה בארץ. האמת היא, שהיו דברים מעולם. היו לנו מועדוני רוק בארץ בעבר (רמלה היתה מרכזם — בשנות השבעים), אך הם לא החזיקו מעמד ונסגרו. נוצרה ריקנות — וזה היה הבסיס להקמת המועדונים החדשים. „פינגווין" היה המועדון הראשון שהוקם בתל־אביב. במטרה להביא לעיר ולארץ רוח חדשה, קצת ממה שקורה באירופה.

במרתף קטן, בלב מרכז עסקים אפור, „פינגווין" הוא מועדון בסיגנון „הגל־החדש" לכל מרכיביו. מוסיקה אולטרא־מודרנית לריקודים, מושמעת על־ידי תקליטן הנחשב כבר־סמכא בסיגנון זה, באי המועדון מתהדרים בלבוש יוצא דופן, תיספורות ואיפורים מיוחדים. בעבר נחשב מועדון זה ל„הכי", היום נעלמה תדמיתו זו והגיל הממוצע של באיו הוא עשרים.

„פינגווין" פועל מתחילת 1982, בניהולם של שני שותפים. „פינגווין" הוא המועדון היחיד שלא שינה בעלים או מקום. בעבר הביאו בעליו להקות מחו"ל בתדירות גבוהה — „נימוסים רעים", „שריקבק", „מינימל קומפקט". „ביי־מובי" הן רק חלק מן הלהקות שביקרו בו — כולן בעלות אותו צביון מוסיקאלי גל־חדש. כיום הרצון לייבא להקות עדיין נשאר. אך הכיס — ריק. כדי לא לשנות לגמרי את תדמית ההופעות, ניתנת האפשרות ללהקות צעירות להופיע. המשך הופעתן תלוי במידת הפופולאריות שלהן בקרב באי המועדון. המועדון פתוח כארבעה ימים בשבוע ובימים טובים יכול להכיל כ־600 איש בצפיפות.

נתמנה כונס נכסים למפעל „טיב־טוב"

כונס נכסים מונה למפעל הסריגה החיפני „טיב טוב", על פי החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה.

השופט אליעזר דוד בר נענה ביום א' לבקשת עורך הדין יוסף ישורון, בא כח בנק דיסקונט בע"מ, ומינה את עורך הדין עופר אטיאס לכונס נכסים של המפעל, שעסק בייצור ושיווק של מוצרי הלבשה וסריגים. עו"ד ישורון טען, כי המפעל חייב לדיסקונט 580 מיליון שקל ולמרות הדרישות החוזרות ונישנות לא פרע את חובותיו לבנק.

לבקשה צורף תצהיר של בנק דיסקונט בחתימתו של צלנר, הקובע כי החברה הפסיקה את תשלום חובותיה לבנק וסגרה את שעריה.

השופט אליעזר דוד בר העניק לכונס הנכסים סמכויות מלאות לאסוף את רכוש החברה ולדאוג למימוש החוב. עורך הדין אטיאס נתבקש לדווח לבית המשפט תוך 40 יום על פעולותיו ולקבל אישור של בית המשפט לפעולות של מימוש הסדרים אחרים עם נושים. (עתים)

בית־לחם חוברה למרכזת הבין־לאומית

בית לחם חוברה אתמול למרכזת הטלפון הבינלאומית, כך ש־8,000 מנויי הטלפון בעיר יוכלו לחייג ישירות לחו"ל.

בטקס שנערך בלשכתו של ראש העירייה, חנך שר התקשורת אמנון רובינשטיין את החיוג הבינלאומי הישיר. השר אמר, כי הוחלט להקדים את חיבור בית לחם למרכזיה הבינלאומית לקראת חג המולד.

ראש עיריית בית לחם אליאס פריג' אמר, כי שר התקשורת הבטיח בביקורו בעיר לפני חודשים אחדים לשפר את רשת הטלפונים, ואכן השר עמד בהבטחתו. בחודשים האחרונים חוברו לחיוג הבינלאומי הישיר הערים שכם, עזה וחברון, ותוך תקופה קצרה יחוברו גם רמאללה ויריחו.

לשאלות עתונאים סרבו ראש עיריית בית לחם ושר התקשורת להתייחס לעניין משלחת האישים מהגדה לירדן, ששלטונות הבטחון מנעו את צאתה מהאיזור. (עתים)

הוענקו פרסים ל־17 מצטיינים במשרד התחבורה

עובד ציבור חיוני כשמש בחנוכיה, אשר לא הוקדש לו יום משלו ואינו זוכה להערכה מיוחדת, אך בלעדיו לא היו הנרות האחרים מאירים — זאת אמר היום שר התחבורה חיים קורפו בדברי ברכתו ל־17 עובדים מצטיינים של משרד התחבורה ורכבת ישראל בטקס שנערך לכבודם.

קורפו ציין בדבריו, כי בימים בהם המשק נאבק בקשיים כלכליים ואין מנוס מצמצומים וקיצוצים בכוח אדם בשירות הציבורי — הפתרון נמצא בהתייעלותם של העובדים הקיימים ובכך מושקע אמנם רוב המאמץ. העובדים המצטיינים, אמר השר, הם אות ומופת לעובדי הציבור כולם. השר העלה על נס את העובדה ששלושה מן העובדים המצטיינים הם עובדי משרד הרישוי — אות לכך שאגף הרישוי, למרות שהיה נתון השנה לביקוש רב־היקף למתן שירותים לציבור עשה זאת ביעילות על אף צמצום ניכר בכוח אדם.

השר ציין עוד כי יחידת התביעות של היועץ המשפטי של משרד התחבורה מקבלת זו השנה השנייה את פרס היחידה המצטיינת כהוקרה למאמצים ועבודה יעילה. (שעיה)

שמואלי: האוצר מעכב התמיכות למוסדות תרבות בניגוד לחוק

מאת כתבנו לענייני חינוך

מנכ"ל החינוך א. שמואלי האשים אתמול את משרד האוצר, כי הוא מעכב תשלומים למוסדות תרבות ואמנות בניגוד לחוק התקציב.

המנכ"ל אמר, כי פנה ליועץ המשפטי לממשלה ופרופ' זמיר אישר שהמודדים הנהוגים במשרד החינוך לתמיכות במוסדות תרבות ואמנות עונים על דרישות החוק. כתוצאה מהוראות האוצר עוכבו תשלומים לאגודת הסופרים, בית צבי, אמנות לעם, המימונה, מורשת יהודי בבל, מכון שור, גאות קודמים, בית התפוצות ועוד. במשרד החינוך אמרו כי הוראת שר האוצר איננה עניינית, וסמנים בה כנראה שיקולים זרים שלא ממין העניין.

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
מרחב תכנון מקומי
„הדרים", הוד־השרון
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה הדרים הופקד שינוי תכנית הנקרא „שינוי תכנית מתאר מקומית מס' הר/2/250" ביחד עם התשריט המצורף אליו.

עיקרי הוראות השינוי: קביעת שטחים לצרכי ציבור, מערכת דרכים, אזורים שונים והוראות בניה.

ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: ג' 6454 חלקה 48, הוד השרון, רחובות: בן גוריון וגורדון.

כל המעונין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל מעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך עפ"י סעיף 100 לחוק האמור, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.

תאריך: 8.12.85

ד. שיש
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז המרכז

טיפול רפואי חינם לחיילי צד"ל

צבא דרום לבנון החליט להעניק טיפול רפואי חינם, כולל טיפול שיניים, לכל חייליו, כדי לעודד את הגיוס לשורותיו ולשפר את תנאי השירות.

חיילי צד"ל יהיו פטורים מהמתנה בתור ויזכו לעדיפות ראשונה בבואם לקבל טיפול רפואי. חיילי צד"ל ברכו על יוזמה זו, למרות שמרישומי בית החולים במרג' עיון מסתבר, כי לפי שעה ממעטים חיילי צד"ל לנצל את ההטבה שניתנה להם. (עתים)

● כ־2000 בני נוער מכל רחבי הארץ השתתפו בשבוע חנוכה ב־5 מחנות, שנועדו להכשירם כפעילים קהילתיים בתנועה ההתנדבותית ביישוביהם.

מה ● מתי ● היכן

טלוויזיה

טלוויזיה לימודית

08.15 חשבון פקוט ד': פירוק לגורמים. 08.40 כלי טורות: ביניים 3. 09.00 אנגלית ה'. 09.20 מדעי הטבע הי"ה הלב. 10.10 אנגלית ו'. 10.30 הגיל הרך: רחוב סומסום. 11.00 צרפתית. 11.15 חשבון ה': תיבת נח. 11.30 גיאוגרפיה ד"ס: הרי געש. 12.00 ארץ מולדת: היציאה מן החומות. 12.25 ספרות (עליטורה): אדיפוס המלך — האדם והאל. 13.00 מוסיקה ע"י העשרה — המשולש המוסיקלי: ויוואלדי והוליל. 14.00 דייג אוהב דגים: תאור בריכות הדייג ששינו את נוף ארצנו. בתכנית מתוארים גם צמיחות החקלאות העברית, תהליך יצור מזון ושיטות חקלאות מדעיות ומשוכללות. 14.40 קיין אלק — חיי ילד אינדיאני בקנדה. 15.00 רחוב סומסום — העלייה של אננה היום נוכל לראות איך נפתרות כל מיני בעיות עם... נעליים. ולמי שמעוניין: איך מספרים בדיחה. 15.30 קשת וענן — ציון הלא תשאלי: המשורר מתאר את דמותו של רבי יהודה הלוי. הרקע ההיסטורי ואישיותו של גדול משוררי ציון מצטיירים מתוך יצירתו השירית המגוונת. 16.00 פרפר נחמד — אני וגופי: עפרה מציירת את דודו ואינה שוכחת שום פרט. עפרה מספרת את סיפור הרב שרצה לחזור לארץ הענקים: ילדים מראים לנו כיצד בוריות אפשר להפעיל את כל הגוף. 16.30 איוש — פרק 19: מזג אויר סוער (חלק ב') איוש מסייעת לנערים הרודפים אחרי הגנבים שגנבו את המתקן הסודי היוצר שינויים במזג האוויר. 17.00 ערב חדש — מגאזין בשידור חי, מנחה רפי רשף.

טלוויזיה כללית

17.30 הדבורה מאיה: הצמלים מצאו זבובית מעולפת ולוקחים אותה עימן. רק בהשפעת מאיה ווילי הן מסכימות לשחרר את הזבובים. 18.00 כאחד העיניין סדרה שבועית המעלה בעיות של תלמידי תיכון בדרך של פסיכודרמה ומשחקי תפקידים. מנחה: יעקב נאור. 18.32 סרטים מצוירים. 18.45 רוצה מתרוץ אב החרד לגורל בתו רוצה, שתפר את אירוסיה עם בחור שלקה במחלה ממארת, אך היא מסרבת. 19.00 מפגש בין תרבויות. פרק שישי: אפריקה ואירופה — תרומתה העיקרית של אפריקה היא מוסיקת המאה ה־20 — מוסיקה שמיזגה את התרבויות ונולדה במאה ה־19 בניו־אורליאנס. שעל גרות המוסיקה: הג'אז. (ערבית). 19.30 חדשות (עברית). 20.02 שלושה בדירה אחת — שם המשחק ג'ק טריפר הישר. אחרי שפעם אחת קראו לו שקרן, ג'ק מחליט להיות ישר עד להחריד. 20.30 כלבוטק. 21.00 מבט לחדשות. 21.40 מבט שני. 22.20 ימים של פרידה — דרמה בהפקת הבי־בי־סי. הנערות ג'ון ואבלין, חברות קרובות בכל נפש, מבלות יחדיו יומיים. שני ימים של פרידה לרגל עזיבתה של ג'ון ומשפחתה לניו־זילנד. 23.00 גלריה — תכנית דו־שבועית העוסקת באמנויות, בארץ ובעולם. מנחה: צבי גורן. 23.45 פסוקו של מקום. חדשות.

רדיו

קול המוסיקה

06.02 „צלילי בוקר" 07.07 „בוקר טוב" שומאן: נובלטה מס' 5, ברה מג'ור 07.30 „שחרית מוסיקלית": טלמן: קונצ'רטו בפה, לכלי־נשיפה ולכלי־קשת, מוצרט: קסטיון בסי במול מג'ור, ק' 99, שומאן: קרייזלריאנה, שוברט: רביעיה ברה מינור, לכלי־קשת, „המוות והעלמה". 09.30 „קונצרט בוקר": באך: קנטטה מס' 11, ראמו: סוויטה, הורוביץ: פנטסיה לבן־צאוליות, לגיטרה ותזי. דביסי: סונטה לחליל, ויולה ונבל, סזאר פרנק: „פסיכה", פואמה סימפונית לתזמורת ומקהלה. 11.07 „מגישים שיר". 12.05 „מוסיקה קצרית": כשמקבן נושא ואריציות ברה מג'ור למנדולינה ופורטפיאנו, ויואלדי: שלישיה ללאוטה וקונטינואו, ברה מג'ור, ק' פ' ע' באך: סונטה במי במול מג'ור, בטהובן: שעשוע לשני קרנות וכלי מיתרים במי במול מג'ור. 13.00 „קונצרט צהרים". 15.05 „מילון מוסיקלי" 15.08 „מבחר התקליטיה" 16.00 „קונצרט מנחה". 18.30 „אתנחתא" בשידור חוזר מ' הינדמית: „חיי מריה" — ו. 20.05 „ערב טוב": גרשווין: רפסודיה בנוסח בלוז, ליסט: אטיוד מס' 3, (בעקבות פגניני), „לה קאמפנלה". 20.27 „מגישים שיר" 20.30 „מאולמי הקונצרטים שלנו". 22.25 „מילון מוסיקלי" 22.30 „מעם ועוד" — פנדרצקי: דה נטורה סונוריס 00 23.2 „הרוסים באים": פלישת הבאלט הרוסי למערב.

רשת א'

07.30 „חוי שירים" — מזמנים ישנים ואהובים, 08.05 „חוגה", עם בני הגרל 08.06 „השיר לא תם" — שירים עבריים 09.30 „מגנש" — מגזין בשידור חי 10.30 „א־י — רדיו קל" 11.10 השידור היומי לבתי־הספר: „האוויר והאווירה במשפט", מאת רעיה גלטמן 11.30 „השכלה רעה לכל" — „קהילות ישראל", „הטעם בלויה" 12.05 „מעשי המחזר" 14.06 „לבת ולבן (ולכל המתעניין)" — תכנית לילדים א) „טוב לי בקבוץ", מאת ברורית וולס ב) „מוליקים של כסף" — מאת מרי מייסט רודג' ג) „מעשה בלולי ה..." — מאת דבורה עומר, „לילדים הגדולים": „חתול בשק" — „לקוטים". 15.25 „השכלה רעה לכל" — „מרובאר" — שעורים בערבית. 16.05 „ספר הדשן" 16.05 „ספר מוליק" 17.12 „מגישים שיר" 17.20 „האוניברסיטה המשודרת": „מגלות לקוממיות", 18.06 „מינות ערבי" 18.47 „פרקי היום בתנ"ך" 19.05 „שער..."

רשת ב'

08.05 „סעו לשלום" 09.05 „ביקור בית", עם רבקה מיכאלי 10.10 „כל צבעי הקשת" — מגוון יומי 12.10 „גל פתוח" — חדשות ופומבים 13.00 „בחצי היום" 14.06 „יש ענין", עם גבי גזית 15.10 „סעו לשלום" — מנחה: גדעון הוד 16.05 „שירים ושעורים" 17.10 „יומן כלכלה" 17.30 „על מספרים ואנשים" — מגוון המשק והחברה. 18.06 „אצבע על הדופק" — שבועון בעניני בריאות ורפואה. 18.45 היום בספורט — „היום הזה". 19.35 „עולם חדש" — מגזין חדשותי לעניני האדם וסביבתו. 20.05 פרקי חזנות „כבקשתך" — מומטו שיר 22.05 „עוד פעם אחת", העמעם: „מילים שמגסות לנעת" — „צפור אחרות קסם" — מחזה למשוררת ולדה. 23.05 „קפה ראשון" — הירונים מגונים עם שמוליק רוזן.

רשת ג'

14.06 „לי ולך — שיר וברכה". 15.05 „חדש, חריש ומחודש", עם שוש עטרי. 16.05 „מוסיקה לענין". 17.05 „הצגה יומית", עם יגאל רביד. 18.06 „מקום בצמרת" — מצעד הפזמונים הישראליים. 21.05 „ארום עתיק" — שירים שלא נס ליחם. 23.05 „פניני ג'אז".

גלי צה"ל

06.00 כאומן מילולי — פינתו של אבשלום קור 06.10 צלילי בוקר — שירים עבריים 06.30 אוניברסיטה משודרת: גיאולוגיה: עולם של תצפיות ומסקנות. מרצה: פרופ' עמנואל מזור 07.07 שבע אפס שבע — עם איתן ליפשיץ 08.05 בוקר טוב ישראל — שעת אקטואליה יומית 09.05 נכון לעכשיו, עם רפי רשף 11.05 טעם של פעם, עם אורלי יניב 12.05 להיט לתאבון 13.05 בסגנון ישראלי, עם אלי ישראלי 15.05 פסק זמן 15.45 „אלף הימים" — סידרה מחיי הצבא. פרק 113 „הגשר". 16.05 ארבע אחרי הצהריים — שירים עבריים 16.55 כאומן מילולי — פינתו של אבשלום קור 17.00 יומן גלי־צה"ל 17.30 כוונת — מגאזין גלי־צה"ל לעניני צבא ובטחון 17.50 יומן ספורט 18.05 שעה קלה על כלכלה 18.35 כוכב הערב. 19.05 „רדיו רדיו", עם יואב קוטנר 20.05 „לא רק רוק" 21.00 מבט לחדשות 21.30 אוניברסיטה משודרת: גיאולוגיה — עולם של תצפיות ומסקנות (ש.ח.) 22.05 על הדבש ועל העוקץ — שירים שהוהרה אוהבים 23.05 אהבה קלאסית, עם פנחס עידן 00.05 ציפורי לילה, עם יובל מסקין 02.05 לא רוצים לישון 05.05 צלילי בוקר.

קולנוע

תל־אביב
אורלי: חורה לעתיד — 4.30, 7.15, 9.30
אסתר: שוטר עם כבוד — 4.30, 7.15, 9.30
בית ליסין: אפוקליפסה עכשיו — 23.00
בן־יהודה: הבז והזאב השלג — 4.10, 7.00, 9.10
גורדון: אגדה ובכורה — 6.00, 7.30, 9.10
גת: אנס הברבורים — 4.30, 7.15, 9.10
דקל: האיש בעל הנעל האדומה — 7.15, 9.10
דרייב־אין:
עליסה בארץ הפלאות — 5.30
הכובה הגדול — 7.15, 9.30
הרצון התאווה — 12.00
זמיר: המטרה אמריקה — 4.30, 7.15, 9.10
מוזיאון ת"א: לריקוד עם זר
— 4.30, 7.15, 9.30
סינמה 1: תהילה — 4.30, 7.15, 9.30
סינמה 2: קולונל רדל — 6.00, 9.00
פאר: רכבת תחתית — 4.30, 7.15, 9.30
פאריס: בירדי — 7.15, 9.30
בית החיות — 11.45
רב־חן:
חן 1: הנונים — 5.00, 7.20
רומן על בטוח — 9.45
חן 2: חברי הדרקון אליוט — 5.00, 7.15
הנונים — 9.45
חן 3: קאל — 7.30, 9.40
חברי הדרקון אליוט — 5.00
חן 4: הנוקם — 7.30, 9.45
פנטסיה — 11.00, 2.00, 5.00
חן 5: ביה"ס לאסירים מתחילים — 7.25, 9.40
בחורה לארץ עוץ — 11.00, 2.00, 5.00
צוותא: „תנגע" „כמו חלום"
שוקי: שושנת קהיר הסגולה
תכלת: אהבתו של סוואן — 4.30, 7.15, 9.30
תל־אביב: מכרות המלך שלמה — 4.30, 7.15, 9.30
לימור ורשה: כבודו של פריצי — 4.30, 7.00, 9.30

רמת־גן וגבעתיים
אלאוים: הנונים — 5.30, 7.00, 9.30
לילי: כבודו של פריצי — 7.00, 9.30
בעקבות האוצר הרומנטי — 4.30
ארמון: המשלם — 5.00, 7.15, 9.40
רב־גן:
גן 1: שוטר עם כבוד — 7.25, 9.45
חברי הדרקון אליוט — 5.00
גן 2: בירדי — 7.20, 9.50
ליירי גץ — 5.00
גן 3: יער האזמרגד — 7.20, 9.40
שלגיה ושבעת הגמדים — 5.00
גן 4: אהבתו של סוואן — 7.25, 9.45
בחורה לארץ עוץ — 5.00

ירושלים
אדיסון: מכרות המלך שלמה — 4.30, 7.00, 9.00
אורנע: הנונים — 4.30, 6.45, 9.00
בית אגרון:
איש המרתון — 21.30
נרעון — 24.00
בנייני האומה: ראסטי ג'יימס — 7.00, 9.00
הבירה: הכבוד של פריצי — 4.15, 6.45, 9.15
הבירה: המטרה אמריקה — 4.30, 7.00, 9.00
אוריגיל: רומן על בטוח — 7.00, 9.00
תינוק מחר במשפחה — 3.00, 5.00
סמדר: רון ג'ובאני — 6.45, 9.15
סינמה 1 (קרית יובל): הג'ינג'ה — 4.30, 7.00, 9.00
אורנע: הנונים — 4.30, 7.00, 9.00
מיגדל: שושנת קהיר הסגולה — 7.15, 9.15

חיפה
ארמון: שוטר עם כבוד — 4.30, 6.45, 9.00
אורה: כבודו של פריצי — 6.45, 9.15
קומטט נעליים — 4.30
אמפי: הג'ינג'ה האמריקאי — 4.30, 7.00, 9.15
אורלי: הנונים — 4.30, 6.45, 9.15
חן: רמבו — 4.30, 6.45, 9.00
עצמון: מכרות המלך שלמה — 4.30, 7.00, 9.00
פאר: המוטלם — 4.30, 6.45, 9.00
רון: המטרה אמריקה — 4.00, 6.45, 9.00
קרן אור המתחדש: רכבת תחתית — 4.10, 7.15, 9.15
שביט: שושנת קהיר הסגולה — 7.00, 9.00

נתניה
שרון: שוטר עם כבוד — 7.00, 9.15
ספורית: גשר צר מאוד — 7.00, 9.15
אסתר: המטרה אמריקה — 7.00, 9.15

חולון
סביון: מכרות המלך שלמה — 4.30, 7.15, 9.30
מגדל: פנטסיה — 4.30, 7.00, 9.30
ארמון המוזיאון: מוטלם — 5.00, 7.15, 9.30

בת־ים
עצמאות: מכרות המלך שלמה — 4.30, 7.15, 9.30

הרצליה
היכל: המטרה אמריקה — 4.30, 7.15, 9.30
מלון דניאל: העד — 15.19, 21.30

באר־שבע
קרן: הג'ינג'ה האמריקאי — 7.15, 9.30

חדרה
חוף חדרה: מסיבת רווקים — 7.00, 9.15

תיאטרון

תיאטרוני ישראל
היום, יום ג', 17.12
תיאטרון הבימה:
נמר חברבורות — 20.30
פירוד זמני — 20.30
עוולה — בבימרתף: 18.30
התיאטרון הקאמרי
דיבש פרא — הכרטיסים נמכרו
כולם רוצים לחיות — בנצרת

צוותא
לתרבות מתקדמת
יום ג', 17.12 בשעה 21.00
תנ"ך עכשיו עם מאיר שלו

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים: הלוי — בלפור 9.
חולון: ד"ר חורי — סוקולוב 70.
ירושלים: אורה — המלך ג'ורג' 27.
נתניה: גבע — שער הגיא 14.
פתח־תקוה: קופ"ח כללית — חיים עוזר.
רמת־גן: רמת־יצחק — שד' ירושלים 96.
תל־אביב: יהודה המכבי — יהודה המכבי 142; קופ"ח כללית — אמסטרדם 7.
חיפה: הדר — הנביאים 21.

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז
● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב — בימים ב', ד', ו' — כירורגיה ופנימית ילדים — כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב — בימים א', ג', ה', שבת — כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון — כל המחלקות כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא — כל המחלקות — כל השבוע.

נתניה
● ביה"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים — כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים
● הדסה ע"כ — ילדים, עיניים, א.א.ג.
● ביקור חולים — פנימית, נשים.
● שערי צדק — כירורגית, אורטופדית.

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשינים שליד ההסתדרות לרפואת שינים בישראל
בתל־אביב — בימים א'—ה' בין השעות: 21.00—23.00. בלילות שבת וערבי חג בין השעות: 18.00—24.00. בשבתות ובחגים בין השעות: 15.00—21.00.
הכתובת: רחוב בר־כוכבא 49, טל' 284649.
בחיפה: רחוב הנטן 26, קומה ג', טל' 523366, פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00—09.00. אחרי חצות בתשלום שלפני בלבד.
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המעלית) קומה א', טל' 285022, 294869.

מרכז סיוע לקורבנות אונס
[illegible] בימים א'—ה' בשעות 17.00—21.00.

עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02-669911
ער"ן תל־אביב — טל' 03-261111
ער"ן חיפה — טל' 04-538888
ער"ן באר־שבע — טל' 057-41111
ער"ן נתניה — טל' 053-35612
[illegible]
מוקד ת"א למקרים דחופים — טל' 106.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101; רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 781111; לוד־רמלה — טל' 08-221022; עפולה — טל' 065-91334.

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טל' 100; באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — טל' 100; אילת — 2444; חדרה — 22444.

מוקד קופ"ח כללית

הוטקר. יממה מידע טלפוני בימים א'—ה' 20.00—08.00, בימי ו' 15.00—08.00. טלפונים: 03-433300, 03-433500.

רכבות

מתל־אביב לירושלים: מת"א דרום בימים א'—ה' 16.00. מבני ברק 8:18.
לחיפה: בימים א'—ה' 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00.
לנהריה: בימים א'—ה' 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00, 15.00.

מירושלים לתל־אביב דרום:
בימים א'—ה' 7.30.
בימי ו' וערבי חג: 7.30.
לבני־ברק ולחיפה:
בימים א'—ה' 16.00.
בימי ו' וערבי חג: 11.30.

מחיפה בת־גלים:
לירושלים — א'—ו' 7.00.
לתל־אביב — א'—ה' 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30.
מנהריה לחיפה לתל־אביב: 6.35, 9.00, 10.40, 14.35, 16.35.
לירושלים: 5.35, 18.38.

לאחר נצחון מכבי בדרבי החיפני על הפועל 78:99

חצי ליגה בסכנת נשירה

כל התחתית נוצחה: אליצור קרית־אונו מול הפועל ת"א 103:98, מכבי ר"ג מול בית"ר ת"א 97:83, הגליל העליון מול הפועל חולון 76:69 והפועל ר"ג נגד אליצור נתניה 112:102

● כדורסל

נצחונה הגבוה של מכבי חיפה בדרבי אמש על הפועל חיפה 78:99, סיבך את טבלת הליגה הלאומית בכדורסל בתום המחזור ה־14. מחצית מקבוצות הליגה יצטרכו להיאבק נגד נשירת אחת מהן. אמש ירדה לקרקעית קבוצת אליצור קרית־אונו לאחר שניהלה "לחימה עיקשת" מול הפועל ת"א — 103:98.

לבד ממכבי חיפה נוצחו כל קבוצות התחתית. נוסף להפועל חיפה ואליצור קרית־אונו הפסידו גם הפועל רמת־גן לאליצור נתניה — 112:102; מכבי רמת־גן נגד בית"ר ת"א — 97:83 והפועל הגליל־העליון הפסידה באולמה להפועל חולון — 76:69.

מכבי ת"א היתה חופשית.

הדרבי בחיפה שוב של מכבי

מכבי חיפה — הפועל חיפה (37:47) 78:99

כמיטב המסורת במשחקי הדרבי של עיר הכרמל ב־3 השנים האחרונות זכתה גם אמש מכבי בנצחון שביעי ברציפות בדרבי העירוני. הפעם הברו המכבים בקלות יחסית, על הפועל 78:99 (47:47).

נצחון מכבי חיפה קטע שרשרת של 6 הפסדים והנחיל הפסד ליריבתה לאחר שלושה נצחונות רצופים.

סודה של מכבי היה ברוח הלחימה, באחוז דיוק מדהים של קלעיה ארי רוזנברג (והטוב במגרש), דורון שפע, ערי גורדון ויעקב דוד שקלעו 10 סלי שלוש נקודות לעומת 3 של הפועל.

מכבי היתה מצויינת בהגנה, היא שיחקה עם 4 שומרים אזורית ושומר אישי אחד. לאורך כל המשחק נצמדו רוזנברג, שפע או דוד לג'ונתן דלזל וניטרלו אותו לחלוטין. בשבוע שעברה קלע דלזל 42 נקודות ושמונה סלי שלוש נקודות. אתמול הסתפק ב־11 נקודות ובשני סלי שדה בלבד — הראשון בדקה ה־27.

גם חבריו לקבוצה נקלעו ליום חלש למעט דקות מסויימות של שביט וקסקי.

מכבי הוליכה למן הפתיחה — 0:8 — ולא איפשרה להפועל להוליך אפילו פעם אחת. רק בדקה ה־18 השיגה הפועל שיוויון — 18:18 — אולם מכבי ברחה ל־26:43 בדקה ה־17.

לאחר ההפסקה הצליחה הפועל לצמק ל־56:61 ו־62:68 (33) אך כשבאוויר ריחף מהפך התעלו שוב רוזנברג שפע וגורדון, בתוספת משחק הגנה משובח של פיסלס, ושני סלים חשובים של באטס כדי להגדיל את היתרון ל־62:75, 64:85 ו־71:95 (הפרש שיא) דקה וחצי לסיום.

כאן החליף אוהנלון את כל כוכביו וחמשת שחקני הספסל שמרו על היתרון — 78:99 בסיום.

3200 הצופים גדשו כל פינה בהיכל בתפוסת שיא שלא זכורה בשנים האחרונות.

דורון שפע

שפטו מעולה, דוד רגן וראובן ווריזבניק.

● למכבי חיפה קלעו: שפע 26, א. רוזנברג 22, גורדון 21, באטאס 11, י. דוד 7, פיסלס 6 ושטיירנהאואור 6.

● להפועל חיפה קלעו: קומבס 21, פרדמן 12, קבקי 12, שביט 11, אוסיר 6 ונחמיאס 5.

יוסף גלזר

כשווילי קולע 4 נקודות

הפועל תל־אביב — אליצור קרית אונו 98:103 (43:57)

בדקה ה־21 הוליכה הפועל תל־אביב 43:63 מול אליצור קרית אונו. בדקה ה־37, 92:94. בסיום 98:103.

אליצור קרית־אונו יכולה לתלות את האשם בהפסד בשחקן אחד: ג'ון וויילי, וויילי, מלך הסלים של הקבוצה ומקום שני בטבלת הקולעים, קלע במשחק כולו 4 נקודות בלבד; זה מסביר הכל.

הפועל תל־אביב, לאחר מחצית ראשונה משכנעת בראשותם של עופר יעקבי וג'ק צימרמן שצלפו היטב, נעלמה לאחר שתי דקות במחצית השניה. ארל וויליאמס סבל מ"קצר" עם חברו מייק לארגי והשיא היה דקה וחצי לפני הסיום כשהשליך את הכדור בעוצמה לעברו של לארגי. למזלו של לארגי פגע הכדור בשעון 30 השניות.

אליצור קרית אונו שביססה את משחקה על שמירה איזורית לוחצת לא היטיבה לשחק במחצית הראשונה. במחצית השניה ניעורה הקבוצה בזכות חיים מרקוביץ שריכז וקלע 20 נקודות וחנן קרן המצויין שלברו מקליעות מרחק מרשימות הצליח להביא לכמעט מהפך במשחק. רק כושר מצויין של עופר יעקבי שקלע במצב 92:94 5 נקודות רצופות מנע הפתעה.

אליצור קרית אונו פתחה את המשחק היטב והוליכה 8:13 בדקה ה־6. עד לדקה ה־11 היה משחק שקול ורק משחק הגנה מצויין של וויליאמס, שקלט במשחק 15 כדורים חוזרים, וצליפות של לארגי, יעקבי וצימרמן הביאו לקבוצה יתרון 43:57 במחצית.

המחצית השניה היתה שייכת לחנן קרן שצימק את התוצאה אך לא יותר מזה.

שפטו חלש אהרון בר ומשה וולף, לעיני 1200 צופים, בקרית אונו.

● להפועל קלעו: וויליאמס 25, יעקבי 22, לארגי 22, צימרמן 20, מרסר 12 ופרישמן 2.

● לקרית אונו קלעו: קרן 26, ואלאס 24, מרקוביץ 20, רביד 6, אגמי 6, גורן 6, קריין 4, וויילי 4 ומגידו 2.

יצחק ויסהוף

הגליל הצליח רק לצמק

הפועל חולון — הפועל הגליל־העליון 69:76 (30:47)

יכולת מעולה של כדורסלני הפועל חולון ויתרון בן 17 נקודות בהפסקה (30:47), כמעט שלא הספיק לקבוצה במשחקה אמש בכפר־גלעדי. שחקני הפועל הגליל־העליון צימקו בדקה ה־38 ל־69:71 אך אז נעצרו והאורחים מחולון הגנו נצחון חשוב — 69:76.

שתי מחציות שונות לחלוטין היו בכפר־גלעדי. במחצית הראשונה הבריקה חולון בהציגה משחק מעולה תוך ניצול חולשה מדהימה של שחקני הגליל. ישראל אלימלך הצליח לשתק את שמואל זיסמן, בעוד שג'ון קופר וקליף פונדקסטר שלטו מתחת לסלים. הגליל פתחה — 2:6 בדקה ה־3, אך חולון הפכה ובדקה ה־15 הוליכה — 25:35, ובמחצית — 30:47.

מהדקה ה־24 כאשר אלימלך הוחלף בליאור שטרן עברה היוזמה לשחקני הגליל, שהחלו לצמצם. זאת על־אף שהחולוני חיים זלוטיקמן היטיב לשמור על כוכב הגליל, כרד ליף. חולון איבדה את עשתונותיה ובדקה ה־32 צומצמה התוצאה ל־55:62. הגליל המשיכה במתקפה, והפער קטן עד כדי 63:66 בדקה ה־36 וזיסמן הוריד ל־69:71 בדקה ה־38. שלוש החטאות מרגיזות של ארז חון, וחולון התאוששה וניצחה — 69:76.

הרמן ורמות היטיבו לשפוט. 1200 צופים חזו במשחק בכפר גלעדי.

● להפועל חולון קלעו: קופר 25, פונדקסטר 22; בורמור 12; זלוטיקמן 10, אלימלך 8 ובוגין 2.

● להפועל הגליל־העליון קלעו: ליף 19; זיסמן 15; בראון 15; חזן 11 וסימס 9.

קלע 46 נקודות ונותר מתוסכל

אליצור נתניה — הפועל ר"ג 102:112 (51:54)

שלושים דקות מתחו אמש שחקני הפועל רמת־גן את אליצור נתניה. בדקה זו יצא הותיק אביגדור מוסקוביץ בעוון חמש עבירות, לאחר שהיטיב לשחק, ואת עבירתו האחרונה ביצע על ג'ימי הול, שהיה מאופק עד לדקה זו. עבירה זו סימנה את המפנה. הול קיבל מרץ ופתח את נברסון, סימס וחבריו לנצחון — 102:112.

הפועל רמת־גן שיחקה עד לדקה ה־30 משחק מבוקר ונבון ש"הרדים" את שחקני אליצור נתניה התוססים.

שחקני נתניה הוליכו ברוב שלבי המחצית הראשונה, אך מקפיים ביום נפלא (46 נקודות) ואביגדור מוסקוביץ לא איפשרו לנתנייתים לברוח.

שחקני רמת־גן הוליכו במחצית השניה — 68:77 (27) 71:79 ואז יצא מוסקוביץ, הול התעורר והנצחון היה שייך לאליצור נתניה.

שפטו לא מרשים נפתלי עובדיה ושי שטריקס, לעיני 400 צופים, במגרש האוניברסיטה בתל־אביב.

● לנתניה קלעו: נברמן 29, סימס 23, הול 21, קייר 18, פאל 14, ברכה 4 ורביב 2.

● להפועל ר"ג קלעו: מקפיים 46, בנט 22, מאונסיל 15, שלכטר 14 ומוסקוביץ 5.

אריה גיטלים

ג'ונס וחווז התעופפו לגבהים

בית"ר ת"א — מכבי רמת־גן 83:97 (48:52)

יכולת טובה של כדורסלני בית"ר תל־אביב, דוויט ג'ונס ומנחם חווז, 65 נקודות שקלעו יחדיו הביאו לקבוצתם נצחון חשוב על מכבי רמת־גן 83:97 (48:52).

המשחק, שלא התעלה לרמה גבוהה, גלש בדקות הסיום ועם השריקה חבט רונן גינזבורג מבית"ר באור גורן מרמת־גן.

מכבי רמת־גן איבדה את רכזה גיל שוורצמן שנפצע בפריצה לסל. הוא נפגע ע"י אבנר שם־טוב ושבר את רגלו שניות לפני סיום המחצית הראשונה.

בית"ר תל־אביב הוליכה 14:20 ו־24:31. בדקה ה־12 יצא גרג קורנליוס ממכבי ר"ג ב־5 עבירות דבר שפגע ביכולת קבוצתו בהמשך.

לאחר יתרון בית"רי 48:65 (23) הצליחו אור גורן וג'ים תומאס לצמק — 67:64 (30) אך הסיום היה שייך לחווז וג'ונס שהבטיחו את הנצחון.

שפטו צבי שגב ושמעון גוטליב, לעיני 150 צופים, באולם הפועל תל־אביב.

● לבית"ר ת"א קלעו: ג'ונס 31, חווז 31, גינזבורג 16, שם־טוב 11, הבאוורד 4 וסלינס 2.

● למכבי ר"ג קלעו: גורן 23, תומאס 19, רבלים 15, שוורצמן 6, קורנליוס 6, נאווי 6, נעמן 4, סמולר 3 ושירלצקי 1.

יוסי חכם

● מלך הסלים

1.	מאגי (מכבי ת"א)	392
2.	ואלאס (קרית־אונו)	363
3.	וויילי (קרית־אונו)	359
4.	שפע (מכבי חיפה)	326
5.	ליף (הגליל־העליון)	317

● מלך הנקודות

1.	ג'ק צימרמן (הפ. ת"א)	51
2.	דורון ג'מצ'י (מכבי ת"א)	49
3.	ג'ונתן דלזל (הפו. חיפה)	45
4.	ג'ון וויילי (קרית־אונו)	41
5.	חנן קרן (קרית־אונו)	35

● במחזור הבא

(חמישי, 19.12.85)

מכבי רמת־גן — אליצור קרית־אונו; הפועל ת"א — הפועל רמת־גן; אליצור נתניה — מכבי חיפה; הפועל חיפה — הפועל הגליל־העליון; מכבי ת"א — בית"ר ת"א. הפועל חולון — חופשית.

● טבלה לאומית

1.	מכבי ת"א	13	13	-	1081:1477	26
2.	אליצור נתניה	14	11	3	1259:1344	25
3.	הפועל ת"א	14	10	4	1318:1381	24
4.	הפועל חולון	14	9	5	1121:1277	23
5.	בית"ר ת"א	13	6	7	1200:1130	19
6.	גליל־עליון	13	5	8	1194:1189	18
7.	מכבי ר"ג	13	5	8	1278:1207	18
8.	הפועל חיפה	14	4	10	1202:1158	18
9.	מכבי חיפה	14	4	10	1274:1228	18
10.	הפועל ר"ג	14	4	10	1424:1196	18
11.	אל. קרית־אונו	14	4	10	1400:1314	18

קונסטנטינובסקי — מאמן יבנה

ליאון קונסטנטינובסקי הוא מאמנה החדש של קבוצת מכבי יבנה. אמש, עד שעה מאוחרת, נועד קונסטנטינובסקי עם ראשי הקבוצה לסיכום פרטים כספיים.

שלשום התפטר זאב ולצר מאימון יבנה בשל בעיות כספיות עם שחקני הקבוצה. לתמונה נכנס ראש המועצה המקומית, ח"כ מאיר שיטרית, שהבטיח סיוע. בד בבד נפגשה הנהלת הקבוצה עם השחקנים וסגרה נושאים כספיים. לאחר שיושרו ההדורים אלה ניאות קונסטנטינובסקי ליטול על עצמו את התפקיד.

קונסטנטינובסקי בן ה־39 אימן בעבר ביבנה והצעידה לעליה לליגה הלאומית. לפני שבוע התפטר מתפקידו כמאמן בית"ר תל־אביב בליגה הארצית.

ביפו מדברים על מחליף למשה ליאון

הנהלת מחלקת הכדורגל של מכבי יפו התכנסה אמש עד לשעה מאוחרת כדי לדון בבקשתו של מאמנה, משה ליאון, לפרוש מתפקידו.

היפואים אינם ממהרים להצביע על מחליפו של ליאון משום שבקרב חברי ההנהלה אין דיעה אחידה. חלק מצדד בהחזרתו של מרדכי שפיגלר לתפקיד ואולם שפיגלר יהיה מוכן לחזור רק כמנהל מקצועי כשלצידו יעבוד מאמן צעיר. במקרה כזה מועמד לקבל את התפקיד יהודה בן־אורדת שהיה עוזרו של משה ליאון.

גם שמותיהם של יעקב גרונדמן וזאב ולצר (שהתפטר ממכבי יבנה) הוזכרו. סיכוייו של ולצר עדיפים.

אמש התכנס חבר הנאמנים של מכבי יפו ובחר בנסים בנינון כיושב ראש הקבוצה. יצחק אסא ששימש כיושב ראש — נשיא האגודה.

נסים בנינון יבחר לעצמו, בתוך ימים ספורים, הנהלה חדשה לקבוצה.

● קבוצת בית"ר ירושלים תארח בשבת את הפועל תל־אביב באיצטדיון הלאומי ברמת־גן.

הוסר הגבס מלי ג'ונסון

מאת יצחק ויסהוף

לי ג'ונסון, כדורסלן הצייר של מכבי תל־אביב, הסיר אתמול את הגבס מידו וכבר אמש ערך אימון יחד עם שחקני מכבי תל־אביב באולם "בית הלוחם".

בצילום שערך הכדורסלן הענק הסתבר כי השבר בידו השמאלית לא התאחה בצורה מושלמת אולם רופאו הורה לו לתמוך את ידו בסד מיוחד שיחובר מהצד הפנימי של היד השמאלית.

הכדורסלן עצמו היה מאושר מהורדת הגבס והודיע כי יעשה מאמץ לחזור לכושרו הטוב במהירות.

הנוער גבר על אור יהודה

מאת ראובן חנניה

נבחרת הנוער של ישראל בכדורגל גברה אתמול אחה"צ במשחק אימון על הפועל אור יהודה מליגה א' 1:2.

את השערים לישראל כבשו טל בראל בבעיטת עונשין מ־18 מטר ומשה אייזנברג בבעיטת עונשין מ־11 מטרים.

היום יישחק הנוער נגד מכבי השיקמה מליגה א'.

מנסדורף ניצח באוסטרליה

הטניסאי הישראלי עמוס מנסדורף, ניצח בסיבוב הראשון בטורניר באדלייד, אוסטרליה, את ההולנדי הוב ואן בוקל 7:6, 4:6, 1:6.

הארגנטיני רוברטו סאאר גבר על הבריטי ג'רמי בייטס 3:6, 6:7 וההולנדי מיכיל סחאפרס ניצח את המערב גרמני רוקי אוסטרטון 7:6, 3:6, 1:6.

פרישלר — סגן יו"ר התאחדות לספורט

מאת אשר גולדשלגר

מנחם פרישלר נבחר אתמול על ידי הנהלת התאחדות הספורט לתפקיד סגן יו"ר ההתאחדות לספורט. בנוסף יכהן כסגן נוסף ליו"ר מזכ"ל אליצור, זאב ברוורמן.

ממלא מקום יו"ר ההנהלה יהיה יצחק המאירי, איש מרכז מכבי.

הנהלת ההתאחדות לספורט קבעה אתמול את הרכב הוועדות הקבועות במסגרת ההתאחדות: תקנון, כספים וכדומה.

בנוסף לכך בחרה הוועדה לשתי ועדות חדשות שלא היו קיימות עד היום: ועדה לקביעת קריטריונים לתקציבי הענפים וועדה לבדיקת נושא העצמאות של האיגודים בהתאחדות לספורט.

הפועל חיפה הודחה מגביע הנשים בכדורסל

מאת יוסף חכם

הפתעה נרשמה אמש במשחקי שמינית גמר גביע המדינה לנשים בכדורסל כאשר קבוצת הפועל תל אביב גברה באולם רוממה בחיפה על פינאליסטית הגביע בשנים האחרונות, קבוצת הפועל חיפה, 64:56.

● באולם בכפר המכביה גברה קבוצת מכבי דרום־רמת חן על הפועל גליל תחתון 67:68 לאחר הארכה (58:58, 34:28) את סל הניצחון קלעה ורדית אגאי שבע שניות לפני הסיום. למכבי הירבו לקלוע: דוויטל ביטון 16, שרית וילברמן 15. לגליל תחתון: לימור שורש 24. שפטו טורס וגולדפרב.

● באולם הפועל ראשון לציון גברה מכבי תל אביב על אליצור ראשון לציון 50:71 (28:35). למכבי הירבו לקלוע: רונית ינצקי 16, אורלי קסטן 14 ומירב לביא 10. לראשון לציון: רניאלה גורדון 27. שפטו הרד ונעים.

● באולם בית הספר עלומים בקריית אונו גברה קבוצת אליצור המקומית על הפועל קישון 55:82 (29:35). המצטיינת במשחק היתה לורי אבירר. לקריית אונו הירבו לקלוע: יעל ינאי 15, רונית פורת 12, ולורי אבירר 10. להפועל קישון: בוניקה ליפניק 34. שפטו: צימרמן וריקי אלקלעי.

● באולם במעגן מיכאל קצרה קבוצת בני יהודה נצחון חוץ על הפועל מעגן מיכאל 55:74 (35:35). לבני יהודה הירבו לקלוע: עמית היל 20 ואורית ברבוט 12. למעגן מיכאל: נורית בנטור 15. שפטו: גולן ולוי.

● באולם בקיבוץ בית השיטה גברה קבוצת הפועל גבעת חיים על הפועל גלבוע/בית השיטה 60:68 (30:31). לגבעת חיים הירבתה לקלוע עלומה גורן 24.

● באולם ציינין בקריית אונו גברה מחזיקת הגביע אליצור תל אביב/קריית אונו על הפועל ירושלים 56:105 (31:43). המצטיינת במשחק היתה אורלי גרוסמן שקלעה 36 נקודות.

בעקבות הגרלת משחקי גמר הגביע העולמי במכסיקו 1986:

כולם שבעי רצון

לאחר שפורסמו תוצאות הגרלת משחקי הגביע העולמי בכדורגל הגיבו כמה מאמנים, פרשנים ונציגי ההתאחדויות השונות שיטלו חלק במשחקי גביע העולם, כי הם שבעי רצון.

פרשני התקשורת בסופיה אמרו, כי הם שבעי רצון שבולגריה תופיע בטכס פתיחת המשחקים, כשתתייצב מול איטליה, אלופת העולם. "לפחות מיליארד צופים יראו אותנו בפעולה. אמנם זו הגרלה קשה, שמולנו תתייצב פרט לאיטליה גם ארגנטינה, אך גם דרום־קוריאה "אינה קניה". [illegible]

ההגרלה [illegible] שבכיתה לא תופיע [illegible] מודרום אמריקה [illegible]

הפתיעה ב־1982 בספרד, כשגברה על מערב גרמניה 2:1.

הנרי מישל, מאמן נבחרת צרפת הגיב על ההגרלה, שהיא מעידה יריבות חזקות מאשר חלשות, וכי לדעתו ברית־המועצות היא הנבחרת המסוכנת ביותר עבור נבחרתו.

אנצו בירזוט, מאמן נבחרת איטליה, היה מעודד כי בבית לא תופיע נציגה מדרום־אמריקה, משום שלדעתו, ארגנטינה היא הנבחרת המסוכנת ביותר. "הכל חושבים כי הבית שלנו הוא קל, אבל לראבונה הוא קשה למדי".

[illegible]

האלופה נגד הטוענת לכתר

בת־ים תארח הערב את המעפיל בקרב הגדול של הליגה ● שלושת המחזורים האחרונים בסיבוב הראשון יקבעו כוון הצמרת והתחתית לקראת הפיניש בסיבוב השני ● סיכום־ביניים מורה על כוון מעניין

כדורעף עם אורי אפק

● כדורעף

משתמו שמונה מחזורים ונותרו שלושה לסיום הסיבוב הראשון בליגה הלאומית בכדורעף ולאור נרות חנוכה בשבוע־של־פגרה יכלו הקבוצות לתכנן דרכן לקראת ההמשך ולעשות חשבון־נפש.

כללית, עדיין לא קרה שום דבר מכריע. הסיבוב השני יכול לגרום לשינויים ומהפכים בכל חלקי הטבלה, ובעיקר בליגה כמו שלנו, בה נפגעים ונפצעים שחקני־מפתח בצורה מוגזמת: שרות מילואים קוטע תנופת יכולת של שחקנים וקבוצות באזורים רגישים צמודות מאוד. והעיקר — שיטת הניקוד לפיה גם המפסידה זוכה בנקודה, לעומת שתיים למנצחת.

מאבקים מבטיחים

מה צפוי לנו עד לסיום הסיבוב הראשון?

● הפועל בת־ים תפגוש בביתה גם את הפועל המעפיל (הערב), וגם את הפועל קרית־אתא, ותצפין לאילון, אם יחלימו כל שחקניה תוכל לסיים סיבוב ללא הפסד, אך לפניה סיבוב שני קשה לא פחות.

● כדורעפני האלופה מהפועל המעפיל נמצאים בשיאו של מאבק. עליהם לשחק בחוץ, גם נגד הפועל בת־ים וגם בנעמן עם הפועל עין־המפרץ/כפר־מסריק, לעומת משחק בית מול אליצור ת"א. האלופה תזדקק לריכוז מירבי ולמאמץ גדול.

● הפועל קרית־אתא תתגבר הערב ללא קושי על הפועל עין־שמר/ברקאי, אך בשני המחזורים האחרונים בסיבוב הראשון צפויים לה מאבקים מרתקים כשתארח את הפועל כפר־סבא ותצא למשחק־החוץ בבת־ים. מהקבוצה יידרשו התעלות ויכולת־שיא.

● להפועל כפר־סבא נותרו רק שני משחקים לסיום הסיבוב הראשון, לאחר שניצחה במשחק שהוקדם את הפועל חניתה/מטה אשר (0:3). עליה להתארח בקרית־אתא, במאבק שיקבע להיכן מועדות פניה. משחקה האחרון בסיבוב הראשון יהיה מול קבוצת־התחתית של הפועל עין־שמר/ברקאי.

● קבוצת הפועל עין־המפרץ/כפר־מסריק כבר מתמקדת לקראת מיפגש־הנעילה, בו תארח את הפועל המעפיל. אך אל לה לזלזל במיפגשיה עם הפועל שריד (הערב), ובעיקר במשחק־החוץ ברמת־אביב. התמודדויות אלה יקבעו אם פניה כלפי מעלה.

● כדורעפני אליצור ת"א מבקשים להיכלל בחלקה העליון של טבלת הליגה. הקבוצה יודעת כי תתקשה לנצח בחוץ את המעפיל, ולכן תשליך יהבה על שני מיפגשי־הבית עם רמת־אביב (הערב) וחניתה/מטה אשר.

● הפועל חניתה/מטה אשר תשתדל להקשות באולמה על הפועל בת־ים, אך משחקה החשוב יהיה נגד אליצור ת"א, שיבהיר אם הקבוצה תדורג בבית העליון או התחתון.

● מאמץ מרוכז תעשה הפועל שריד בשני משחקי־הנעילה של הסיבוב הראשון מול הפועל העוגן, באולמה, ונגד הפועל שער־העמקים, בחוץ. זאת כדי להבטיח סופית את הישארותה בליגה. הערב לא תמהר להרים ידים בנעמן נגד הפועל עין־המפרץ/כפר מסריק.

● לקבוצת הפועל רמת־אביב שלושה מחזורים קשים ביותר: הערב, דרבי־חוץ נגד אליצור ת"א; מאבק־בית עם הפועל עין־המפרץ/כפר־מסריק, ומשחק־תחתית בהעוגן.

● כדורעפני הפועל העוגן, הרואים העונה את הליגה מזווית, שטרם ראתה הקבוצה בעבר, יוכלו להגיע לחוף מבטחים אם יתעלו במשחקם הערב מול הפועל שער־העמקים, במשחקם בשבוע הבא בשריד וכשיפגשו במשחק־בית את הפועל רמת־אביב.

● הגיוני שקבוצת הפועל עין־שמר/ברקאי תרצה לתקוע יתד בעונתה הראשונה בלאומית. לכן, אל לה לעין־שמר להרים ידים. בשבוע הבא תארח את הפועל שער־העמקים, לאחר שתשוב הערב ממשחק קשה בקרית־אתא. משחקה האחרון בסיבוב הראשון יהיה בכפר־סבא.

● בספורט הכל אפשרי. בסיס־מה זו חייבת להתמקד קבוצת הפועל שער־העמקים, סוגרת הטבלה. לפניה שלושה משחקי־תחתית: הערב, בחוץ, נגד הפועל העוגן; בשבוע הבא, בחוץ, מול עין־שמר/ברקאי ובמחזור האחרון משחק־בית עם הפועל שריד. אם תפסיד בכל שלושת משחקיה יהיה מצבה קשה ביותר.

זרקור על המאמנים

לאחר יותר מ־10 שנות אימון בהם ראיתי אתכם מצידה השני של הרשת אני זוכה לעקוב אחרי המאמנים העונה ללא מתח. להחליף דברים לא כיריב־מתחרה, אלא כעמית שכותב ומנתח. ארשה לעצמי להפנות הפעם את הזרקור לעברכם:

● לשער־העמקים מאמן־שחקן חסר נסיון, אך בעל רצון, חיים בורג. הייתי מאחל לו לפתוח את הקריירה כמאמן־מאמן. מכל מקום, המשך והצלח. הכל עדיין לפניך.

● אהוד דקל משקיע רבות בעין־שמר/ברקאי. הוא חש כראש צורך בחיזוק ההתקפה, אך לא הצליח לתגבר את קבוצתו. אל יאוש, המשך ומישור.

● בהפועל העוגן עלה מעט המוראל אצל יוסי גלוסמן. הוא התחיל את העונה עם 4־2 שחקנים באימון, וכיום יש בידיו הכלים להשתפר, ואולי אף יקטוף פירות.

● ברמת־אביב העלה נפתלי ולדינגר את הקבוצה ללאומית, ידע לתגברה כראוי ויש להניח כי אכן היא בחוף־מבטחים, עם שאיפות לעתיד.

● בשריד עושה מוטי ויסברג את שנתו השנייה בלאומית. ניתן לומר שרכש נסיון והפך למאמן לאומי לכל דבר.

● על־אף שטרם רכש בטחון מגיע מיכה נבון למשחק קבוצתו, הפועל חניתה/מטה אשר, עם עבר ספורטיבי וכרטיס ביקור. אך הוא מאמן לכל דבר ומכיר את הקבוצה ככדורעפן שנים רבות. הוא כבר ידע, וגם יידע בעתיד, עונות טובות יותר מאשר השנה.

● המאמן הצעיר של אליצור ת"א, שוקי גרין, נהנה מניהול טוב ומרמה נאותה של שחקנים ותיקים. הוא טרם הפיק את מלוא התועלת מקבוצתו אך התמדתו תשתלם.

● מאמנה של הפועל עין־המפרץ/כפר־מסריק, שמאי עמית, עדיין חסר נסיון אך הוא צובר אותו ומשתפר יחד עם קבוצתו.

● אליהו רבינא כבר זכה עם הפועל כפר־סבא בגביע המדינה ובמקום שלישי, לפני שלוש עונות. העונה משקיע עבודה רבה כדי לזכות בהישגים נוספים.

● בהפועל קרית־אתא יש מאמן מתוצרת־בית, אורי שמירא, שיעשה הכל כדי להוליך את קרית־אתא למה שכבר זכתה בעבר ולא פחות מאשר הישגה בעונה החולפת — מקום שלישי.

● אין ספק, לחנן קרפובסקי, מאמן־הווה ושחקן־עבר בהפועל המעפיל, הישגים טובים יותר מאלה של שאר המאמנים. אך כיום הוא נמצא ברגע־של־אמת. אם יעלה בידיו, לאחר עזיבת כוכבו, אליעזר כנן, להוליך את קבוצתו לאליפות נוספת, יהיה זה הישג בלתי־רגיל. נחזיק אצבעות לשכט קרפובסקי.

● הפועל בת־ים קרובה העונה לכתר יותר מאשר אי־פעם, ולמאמנה דוד כפרי, אולי ותיק המאמנים בליגה, יהיה זה הישג יוצא־דופן מאחר שטרם זכה בתואר לאומי. אולי סוף סוף כתר לגברים של בת־ים?

הטבלה

1.	הפו. בת־ים	8	3:24	16
2.	הפו. כפר־סבא	9	6:23	16
3.	הפו. קרית־אתא	8	6:22	15
4.	הפו. המעפיל	8	7:20	14
5.	הפו. עין־המפרץ	8	11:19	14
6.	הפו. מטה אשר	9	16:18	14
7.	אליצור ת"א	8	13:16	13
8.	הפו. רמת־אביב	8	19:10	10
9.	הפועל שריד	8	20:9	10
10.	הפועל העוגן	8	22:6	9
11.	הפו. עין־שמר	8	14:3	8
12.	שער־העמקים	8	24:1	8

מה נראה הערב במחזור ה־9?

● הפועל קרית־אתא — הפועל עין־שמר/ברקאי (7.30; מיכאל סלע, אבי זלצברג): קרב קצוות עם יתרון גדול לקרית־אתא.

● הפועל בת־ים — הפועל המעפיל (7; גבי קראוס, אורנן קמלו): האלופה מול הטוענת לכתרה. בת־ים, בהרכב מלא, טובה יותר באולמה.

● אליצור ת"א — הפועל רמת־אביב (7; אריה מונק, אסא זינגר): בדרבי כל תוצאה אפשרית אך למארחת יתרון־מה.

● הפועל עין־המפרץ/כפר־מסריק — הפועל שריד (7; איזידור ברזוני, אריה פרקש): יכול להתפתח מאבק מעניין. שריד לא ניצחה בחוץ מאז המחזור הראשון.

● הפועל העוגן — הפועל שער־העמקים (7; מיקי וסמי ממרן): העוגן יודעת שאם לא הערב — אז מתי? לשער־העמקים אסור להתייאש.

● הפועל כפר־סבא — הפועל חניתה/מטה אשר. המשחק הוקדם. כפר־סבא ניצחה 0:3.

להבות/שמיר הפתיעה את נאות־מרדכי 1:2

● ליגות אזוריות

במשחק המרכזי במחזור התשיעי בליגה האזורית הגליל־העליון בכדורגל גברה קבוצת להבות־הבשן/שמיר על אלופת השנתיים האחרונות, נאות־מרדכי 1:2.

במשחק שנערך בלהבות־הבשן חזו 500 צופים. את השערים ללהבות/שמיר הבקיעו: גיורא ולך ומתנדב בשם קריסטיאן. לנאות־מרדכי: נמרוד מנקס.

להבות/שמיר שיחקה החל מהדקה ה־2 עם עשרה כדורגלנים לאחר ששחקנה אברהמי (40) הורחק בגלל פגיעה בשחקן יריב.

שאר התוצאות: עמיר — כפר־הנשיא 2:4, קצרין — דישון 0:3, קרית־שמונה — איילת־השחר 1:7, הגושרים — מרגליות 1:3, ראש־פינה — עין־זיוון 0:1.

צמרת הטבלה (אחרי תשעה מחזורים)

1.	להבות/שמיר	9	8:30	16
2.	נאות־מרדכי	8	14:45	12
3.	הגושרים	9	17:27	12
4.	קרית־שמונה	9	19:32	11
5.	ראש־פינה	9	16:21	11
6.	עמיר	9	18:24	10

צרופה ניצחה את רמות־מנשה בכדור־11 בדקה ה־88

במאבק צמרת, בליגה האזורית חוף־הכרמל/מגידו בכדורגל גברה צרופה, במחזור ה־10 על רמות־מנשה — 1:2, לאחר 0:1 במחצית.

יעקב סריהה העלה את צרופה ליתרון כבר בדקה ה־8; שלמה לוין השווה בדקה ה־85 בבעיטת־קרן ישירה, ואילו אלי גוטמן כבש את שער־הנצחון שתי דקות לסיום בבעיטת־11.

תוצאות נוספות: נוה־ים — הגליל־התחתון 2:15, גבע — תל־יוסף 1:6, מגדים — אלונים 6:2, גזית — גבעת־עוז 0:15, מעגן־מיכאל — החותרים 4:2.

צמרת הטבלה (לאחר 10 מחזורים)

1.	צרופה	7:43	17
2.	נוה־ים	18:38	17
3.	רמות־מנשה	16:34	15
4.	גליל־תחתון	19:32	14
5.	מגדים	24:26	10
6.	גזית	19:19	10

נשיא התאחדות הכדורגל האיטלקית, פדריקו סורדילו (מימין) מוסר את גביע העולם לנשיא פיפ"א, ד"ר ז'ואאו האוולאנג', לפני תחילת ההגרלה לקראת משחקי הגביע העולמי שייערכו במכסיקו ב־1986. איטליה זכתה בגביע ב־1982. (תצלום: אי.פי.)

לואיס קאנדו, בן ה־5, נכדו של נשיא הוועדה המארגנת של משחקי הגביע העולמי בכדורגל 1986 עורך את ההגרלה הראשונה למשחקים, שנערכה במכסיקו. מימין: ד"ר ז'ואאו האוולאנג' נשיא פיפ"א (צילום: איי.פי)

בעקבות הגרלת משחקי הגביע העולמי במקסיקו

דנמרק מסוגלת להפתיע בגוב־האריות בגביע העולמי

מאת שבח טלברט

תוצאות הגרלת משחקי הגביע העולמי בכדורגל, במקסיקו־סיטי, קבעו שלושם שהבית מספר 5 בו נכללות מערב־גרמניה, אורוגוואי, סקוטלנד ודנמרק, הוא המסקרן והקשה ביותר. אי־אפשר להצביע על שתי הנבחרות שיעלו לסיבוב השני.

דנמרק נכללה, משום מה, בקטיגוריה של "הנבחרות החלשות", אבל היא ללא ספק נבחרת מלוטשת ויעילה. היא הוכיחה זאת השנה במשחקים המוקדמים בגביע העולמי, כשתפסה את המקום הראשון בבית, בהקדימה את ברית־המועצות, אייר, שווייץ ונורבגיה. לכן מוזר כיצד שובצה עם הנבחרות הנחותות, ודוגמת דרום־קוריאה, עיראק, מרוקו, אלג'יריה וקנדה. הדבר נעשה, כנראה, בגלל הופעתה הראשונה בגמר אליפות העולם.

דנמרק היא נבחרת יוצאת־דופן. כמעט כל שחקניה דועים בשרות זרים, על־אף עובדה זו הם מבינים היטב איש את רעהו כאשר משתפים פעולה במשחקים בין־ארציים.

למערב־גרמניה, אלופת העולם ב־1954 וב־1974 והפיינליסטית ב־1966 וב־1982, לא יהיה קל לעבור על פני המשוכות הגבוהות בבית 5. לבד מדנמרק נמצאות בבית־הגרמני שתי נבחרות בעלות משחק מגוון. אורוגוואי, אלופת העולם ב־1930 וב־1950, שלא הופיעה ב־1982 בספרד, וגם לא ארבע שנים קודם לכן בארגנטינה, אך זכתה "בגביע העולמי הקטן", שנערך לפני שנתיים וחצי בארצה, בטורניר זה נטלו חלק נבחרות שזכו בגביעי העולם.

לסקוטלנד, על שלל שחקניה המצויינים, המופיעים בליגה האנגלית, "לא הלך" עד כה בחמשת הופעותיה הקודמות בגמר הגביע העולמי (1954, 1958, 1974, 1978 ו־1982).

בראזיל — תמיד בגמר

בראזיל, בעלת שלוש זכיות בגביע העולמי (1958, 1962 ו־1970), הפיינליסטית ב־1950 ושלישית ב־1938, היא היחידה שהופיעה בכל 12 שלבי הגמר עד כה. יריבותיה בבית 4 אינן מהמעולות: ספרד, אלג'יריה וצפון־אירלנד. "הרקורד" הטוב ביותר מבין שלוש יריבות בראזיל הוא זה של ספרד, שסיימה שלישית ב־1950. במקסיקו תהיה לספרד הופעה שביעית בשלב הגמר, בעוד שלצפון־אירלנד — הופעה שלישית ולאלג'יריה הופעה שנייה ברציפות.

לצרפת, אלופת אירופה (1984) ושלישית בגביע העולמי ב־1958, יהיו שתי יריבות רציניות בבית 3: ברית־המועצות, רביעית ב־1966 והונגריה, הפיינליסטית ב־1938 וב־1954. לנבחרת הרביעית, קנדה, תהיה זו הופעה ראשונה בגמר ולא תהווה גורם כלשהו.

בית 1 מעניין, שכן נמצאות בו שתי נבחרות שכבר הניפו אל־על את הגביע העולמי: איטליה, בעלת שלוש זכיות (1934, 1938 ו־1982) וארגנטינה, אלופת 1978. גם שתי האחרות אינן קוטלות קנים: בולגריה, שתתמודד עם איטליה ב־31 במאי במשחק־הפתיחה, היא נבחרת נוקשה ודרום־קוריאה השתפרה מאוד ועשוייה להקשות, ואולי להפתיע.

הייתי אומר, בניגוד לדעת רבים, שבית 2 הוא שקול למדיי. מקסיקו המארחת, בלגיה, שכנראה, תזכה בבכורה, פאראגוואי ועיראק, בהופעת־בכורה.

תנאים רגילים

בית מעניין הוא בית 6, בו ייערכו המשחקים בעיר מונטריי, היחידה השוכנת בגובה פני הים. דבר זה לא יקשה על ארבע הנבחרות הנכללות בו, בעוד שהשאר יצטרכו להתמודד גם עם תנאי הגובה של מקסיקו. המאבק על הבכורה יתנהל, קרוב לוודאי, בין אלופת 1966, אנגליה, ובין פולין השאפתנית, שלישית ב־1974 וב־1982. פולין היתה זו שהדיחה את אנגליה במוקדמות הגביע העולמי ב־1974. פורטוגל, המחדשת את הופעותיה בגמר אחרי 20 שנה, מקווה לחזור לימי הזוהר שלה, ב־1966 תפסה את המקום השלישי, בזכות כדורגלניה הגדולים ובראשם אוזביו, קולונה וטורס. גם למרוקו תהיה זו הופעה שנייה בגמר.

משחקי הגביע העולמי, או, אם תרצו, אליפות העולם, מהווים את אתגר השיא של כל המדינות, אלה שהגיעו לשלב האחרון מבקשות להצטיין, [illegible]

בראזיל מועמדת לזכיה בגביע

בראזיל מועמדת לזכיה בגביע העולמי ה־13 ביחס של 2־5 לפי שוק ההימורים בלונדון.

ארגנטינה מועמדת שניה ביחס של 4־11 לפני אורוגוואי 1־7 ומערב גרמניה 1־16.

דנמרק ביחס של 1־20 וסקוטלנד 1־66.

עיראק, דרום קוריאה, מרוקו, קנדה ואלג'יריה מועמדות ביחס של 1־500.

יוגוסלביה תחליף את דנמרק

מערב־גרמניה ביטלה את משחק המבחן עם דנמרק ב־12 במאי בבוכום, מכיוון שהגרלת משחקי גביע העולם בחודש יוני, זימנה את דנמרק בביתה. את מקומה של דנמרק תתפוס יוגוסלביה.

קשרה של באיירן מינכן, הדני סורן לרבי אמר: "זו הפתעה, הפתעה עילאית. אני במיוחד שאפתי לקיים משחק נגד מערב־גרמניה. אבל הפעם זה באמת קשה, מכיוון שאנו לא מכירים את סגנון משחקם של כדורגלני אורוגוואי וסקוטלנד".

קרני חלה — יחמיץ הבוקר את מרתון הכנרת

מאת יצחק אשל

541 רצים יזנקו הבוקר, ב־9, למירוץ מרתון הכנרת ה־9 הבינלאומי אשר עשוי להניב תוצאות טובות כתוצאה משני גורמים: רמה גבוהה של מספר רצים ומזג האוויר שהשתפר בצורה משמעותית.

אתמול ירד גשם שעות רבות במהלך היום, ועל פי החזאים יש סיכוי, גם היום לגשם קל שעשוי לסייע לרצים בריצה ארוכה ומפרכת זו.

אכזבה גדולה תהיה לישראל, כשהרץ הנודע יאיר קרני שעמד ליטול חלק במרתון חלה אתמול, ורק אמש הוברר סופית שמצב בריאותו והחום הגבוה שלו לא יאפשרו את השתתפותו. קרני התכונן במשך חודשים רבים למירוץ ואמור היה גם לקבוע הישג נאה ביותר.

על הבכורה הישראלית יאבקו איפוא שני רצים: אמיתי אלמוג ושלמה אוולאי. כל הרצים האורחים מחו"ל הגיעו אתמול בשעות הערב המוקדמות ואף קיימו לאורך המסלול אימונים קלים.

המדורג ראשון במירוץ הוא הסקוטי לינדזי רוברטסון לפני הנורבגי יאן אריק ולנוממן.

מבין הנשים לא הגיעה — עד אמש בשעה מאוחרת — הרצה מפולין והיא לא תקח חלק במירוץ. המדורגת ראשונה תהיה שרלוט זילברט מארה"ב לפני מול שלום מהפועל באר שבע.

מחו"ל הגיעו למירוץ כ־200 רצים מ־14 מדינות, בולטות במיוחד קבוצות גדולות של רצים ותיקים.

ב„עמיגור" דוחים המלצתו של פרס להעניק הדירות לדיירים

ביטול השיכון הציבורי יפגע קשה בעלייה

מאת רפאל גאון, כתבנו בדרום

אשר אוחיון יו"ר מועצת המנהלים, ומשה לנדאו המנהל הכללי של „עמיגור" טענו אתמול במסיבת עיתונאים באשקלון, כי „הנוער" את ראש הממשלה וכי המלצתו להעניק את 135 אלף הדירות שבבעלות חברות שיכון ציבוריות (עמידור ו„עמיגור") — חינם, נוגדת את האינטרס הציבורי לטווח רחוק.

הם טענו בין היתר, כי ביטול השיכון הציבורי יפגע קשה בעלייה שממילא קטנה גם עתה, מפני שלא לכל העולים יהיו הכספים לתשלום ראשוני ולתשלום המשכנתא. עוד אמרו דוברי „עמיגור", כי הבתים שיימסרו במתנה לא יטופלו כראוי על-ידי הדיירים ותוך זמן קצר הם יהפכו למשכנות עוני.

ראשי „עמיגור" טענו עוד, כי לו מומשה החלטת הממשלה ממאי 85', להעלות את שכר הדירה של דיירי השיכון הציבורי לכ-45 עד 50 דולר בממוצע בחודש — לעומת שני דולר (10 אלפים דיירים) 6 עד 7 דולר (18,500 דיירים) המשלמים 25 עד 30 דולר — היתה מצבה הכספי של „עמיגור" איתן, והיא לא היתה נזקקת לסיבסוד.

לחברת „עמיגור" כעת 32 אלף דירות, כ-100 אלף דירות לחברת „עמידור" להערכתם של דוברי „עמיגור" הענקת דירות אלה לדיירים בחינם מגיעה לסכום כולל של כשני מיליארד דולר, וזאת נוסף לפיצויים שיתבעו הדיירים אשר קנו דירותיהם מהחברות אלה במיטב כספם, אחרי שיתברר להם שאפשר היה לקבל אותן חינם.

טלקס

• אפשר לצפות ב„הליי" בעין בלתי מזויינת

„ביחד עם קבוצת חובבים עלינו על גג באחד הישובים שבשומרון וחזינו ללא סיוע מכשיר כלשהו בכוכב שביט „האליי" ברור ובמלוא הדרו" – אמר ד"ר תומאס גודמן, אחד המנהלים של הפלנטריום „הארץ" בתל-אביב. „האליי", עטוף בשכבת אבק, גז ופלזמה וקוטרו כ-7 קמ. כשאין עננים וביחוד לאחר הפסקת הגשמים, הוא נראה ברור ובהיר. אסטרונומים וחובבי כוכבים טוענים שאף הם ראו את הכוכב בבהירותו – בעין בלתי מזויינת.
זכריה הוורדי

• „מפ"ם ממלאת שליחות יהודית-ציונית ברחבי העולם"

בישיבת מזכירות הברית העולמית של מפ"ם נמסרו סקירות על ארועים מרכזיים, שנערכו בשבועות האחרונים ברחבי העולם.

חייני ברונשטיין, מזכיר הברית העולמית, ציין שבאירופה ממלאת מפ"ם שליחות יהודית-ציונית יהודית: מפ"ם והקבוץ הארצי מהווים למעשה את הקשר והגשר אל כוחות השמאל. הן בקרב הציבור היהודי והן בקשרים שלה עם המפלגות הסוציאליסטיות והקומוניסטיות. בפגישות שנערכו עם ראשי הקהילות והפדרציות הציוניות. ובשיחות עם הנציגים הרשמיים של מדינת ישראל בארצות השונות. הביעו הערכה מלאה למעמדה וכוון פעולתה של מפ"ם. נציגיה ושליחיה.

דב פודר, מסר על מעמד פתיחת חבית החדש „צוותא-ברנרד לזר" בפאריס. והארועים שהיו קשורים בו.

חיים לוצאטי, העריך את ביקורה של משלחת מפ"ם כאורחי המפלגה הקומוניסטית בלומברדיה, איטליה. הוא תיאר את הרקע הפוליטי של השיחות עם ראשי המפלגה הקומוניסטית. נערכו גם פגישות עם אישים מרכזיים של המפלגה הסוציאליסטית באיטליה.

ארי טפלא, רכז ההנהגה העליונה של „השומר הצעיר" ציין, שבסיורו בדרום אמריקה, הוא פגש תנועה פעילה מאוד, מעורבת בחיי הקהילה היהודית ומקיימת מערכת חינוכית מגוונת ומקיפה. (שע"ח)

• איבחון מוקדם של פיגור שכלי אצל תינוקות בבדיקת-דם

בדיקת דם הנעשית לתינוק בשבוע הראשון לאחר לידתו, תוך שימוש בטיפת דם אחת בלבד, יכולה למנוע פיגור שכלי מלידה, הנובע ממחסור בהורמון בלוטת התריס.

הסבר מלא בנושא זה יינתן באחת ההרצאות שישמעו בכינוס השנתי של האגודה הישראלית לאנדוקרינולוגיה, אשר ייערך בימים ח'-ו' במלון „אכדיה" בהרצליה.

פרטים על הכינוס נמסרו אתמול במסיבת עתונאים בבית סוקולוב בתל אביב. יו"ר האגודה פרופ' צבי לרון מבילינסון אמר, כי בכינוס ישתתפו 2 אורחים מחו"ל. אחד מהם הוא פרופסור באוניברסיטת ייל שירצה על טיפול חדיש בסוכרת אצל מבוגרים. האורח השני הוא פרופסור משוודיה, אשר ירצה על הורמון בין-סלתנטי של האדם. (עתי"ם)

התבצר ואיים לפוצץ בלוני גאז בביתו אם לא „ייעשה לו צדק"

מאת שלי יחימוביץ', כתבת „על המשמר"

מנחם ברזילי בן 35, אב לשלושה ילדים השוהים במוסדות התבצר אתמול בדירתו ואיים לפוצץ בלוני גז שהיו בדירה, אם לא „ייעשה לו משפט צדק" כדבריו.

אתמול בשעה 1:30 הסתגר האיש בביתו. פתח את בלון הגז, והדליק מטלית ספוגת נפט. שכן שהבחין במעשיו מיהר לכבות את האש והזעיק את המשטרה. האיש סירב להיענות להפצרות השוטרים שהגיעו למקום, ודרש לראות עיתונאי.

כתב „ידיעות אחרונות", צבי אלוש, שהגיע למקום, שוחח עם האיש, שביקש ממנו להתקשר עם בתו השוהה במוסד. כשהושיט לעיתונאי את מכשיר הטלפון זינקו לעברו השוטרים, תפשו את זרועו, הצמידו אותו בכוח לסורגי החלון ופרצו לדירה.

בדירה נמצא בלון גז פתוח ועליו ערימת קרשים. שכנים אמרו, כי מהיכרותם עם האיש הם בטוחים, כי היה מפוצץ את הדירה ללא ספק לולא פרצו אליה השוטרים.

האיש, תושב רחובות, מסוכסך זה תקופה ממושכת עם אשתו. בית הדין הרבני כפה עליו לתת גט, בעת שהתבצר אמר כי אין טעם לחייו. האיש נעצר והועבר להסתכלות פסיכיאטרית.

„אתה ערבי", אמרו פקחים ברחובות והיכו את הרוכל

מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר"

רוכל ערבי מרפיח הוכה אתמול בשוק העירוני ברחובות על-ידי שני פקחים ממחלקת התברואה העירונית.

„אם היתה לי סכין ביד, הייתי גם מקצץ אותך לחתיכות", אמר אחד הפקחים של עיריית רחובות לדוד כהן, מרכז סניף מפ"ם בעיר, שלדבריו ניסה למנוע מהפקח להוסיף להכות את הרוכל הערבי.

ג'מיל זועבי בן 24 מרפיח התחיל אתמול לעבוד כרוכל במכירת כעכים אצל הרצל סאקה ברוכן ללא רשיון שהקים סאקה. בתחילה ניסו למכור את הסחורה בתחנה המרכזית אך המשטרה פינתה אותם משם, אך הם הקימו את הרוכן מחדש בשוק העירוני שברח' בילו.

שני פקחים ממחלקת התברואה שהגיעו לשוק פנו מיד לג'מיל בקריאות גנאי: „אתה ערבי למה אתה באת הנה?" ולא לבעל העסק אשר עמד בקרבתו, לדברי כהן וסאקה.

הצעיר הנפחד ברח מן המקום, הפקחים רדפו אחריו הטילו אותו על גדר שיחים בקרבת השוק, קרעו את מעילו ובגדיו, והיכוהו. הצעיר נפצע בשפתו. מעסיקו ודוד כהן ניסו להפריד ביניהם כשכל הקהל צופה במתרחש ואינו מתערב. אך הדבר לא עלה בידם והפקחים לא הסכימו להסתפק רק בהגשת דו"ח נגדו. לאחר שהרביצו בו מכות הביאו אותו הפקחים לתחנת המשטרה ומרכז סניף מפ"ם שהוזמן במהלך התגרה למקום אומר, „הם לא הרביצו לו בגלל הרוכן תם מזמן שכחו מהרוכן ומהכעכים הם הרביצו לו כי הוא ערבי".

את תחנת המשטרה עזבו הפקחים בלא להגיש תלונה, אך זועבי ביקש להגיש תלונתו כנגד הפקחים. לאחר זמן מה שבו הפקחים לתחנת המשטרה וביקשו להגיש תלונה נגדית אף הם.

יחזקאל הרמלך ראש עיריית רחובות אמר בתגובה, כי קיימת בעיר מדיניות ברורה וחד-משמעית למניעת רוכלות בכל מחיר הפקחים לדבריו, תבעו מהאיש להפסיק למכור, הוא סירב, וגם ברח, ולכן תפשו אותו והחרימו את הסחורה". המדיניות הזאת מדגיש הרמלך „הינה כלפי כולם ולצערי הפעם פגע הדבר בערבי". אך אין לראות באירוע עניין גזעני ואני עומד מאחורי הפקחים ונותן להם את כל הגיבוי.

מפקד משטרת רחובות אישר כי הוגשו שתי תלונות וכי המשטרה חוקרת.

פרופ' אורבך

גדל והולך מחנה המשתמטים משירות בצה"ל „מחשש ביטול תורה"

מאת בצלאל עמיקם כתב על המשמר

פרופ' אפרים אורבך נשיא האקדמיה הישראלית, הביע אתמול באוזני ראש הממשלה שמעון פרס, תרעומת קשה על הציבור הגדל והולך של צעירים בריאים הרואים עצמם פטורים מהשירות הצבאי. אין הם משרתים בצבא מחמת החשש לביטול תורה, קבל אורבך, והראיה — הם מוצאים זמן להפגנות ולעצרות מחאה לרוב.

הפרשה מסתעפת: דקל יוזמן

(המשך מעמוד ראשון)

בעתיד". השר בר-לב אמר כי אין כל שיקולים זרים בעבודת אנשי המשטרה וכי יש לקוות שהגל העכור של התקפות חסרות שחר נגד אנשי המשטרה ייפסק.

כתב אישום נגד צור

אברהם צור, שהיה עוזר לסגן שר-החקלאות מיכאל דקל, דרש וקיבל מיזמים וסוחרי קרקעות ביו"ש סכומי כסף גדולים ביותר, שאת חלקם העביר לליכוד ולגופים הקשורים עמו — טענה זו כלולה בכתב האישום שהוגש אתמול נגד אבי צור, בבית המשפט המחוזי בתל-אביב. בד בבד עם כתב האישום, הגישו התובעות, עוה"ד רחל שביר ודורית שפירא מפרקליטות מחוז המרכז, בקשה לעצור את צור עד תום ההליכים המשפטיים נגדו. הסניגורים, עורכי-הדין זאב ולנר ואהרון סירר ביקשו לדחות את הדיון כדי לעיין בחומר הראיות. לאחר דיון קצר דחה השופט אריה סגלסון את הדיון בבקשה ל-22.12.85.

7 סעיפי אישום

כתב האישום משתרע על פני 5 עמודים וכולל 7 סעיפי-אישום. נאמר בו, כי אברהם צור היה בין התאריכים 16.8.81 — 31.10.84 עוזר לענייני התיישבות לסגן-השר מיכאל דקל. במסגרת תפקידו פעל צור לקידום נושאי ההתיישבות ביו"ש, נאמר בכתב האישום, ונהג להיפגש מדי יום עם יזמים וסוחרי קרקעות ולסייע להם בכל הקשור בקידום עיסקאות בקרקעות יו"ש. „בתוקף תפקידו היה צור בעל השפעה ומקורב לגורמים בכירים במשרדי הממשלה השונים וגופים שלטוניים בארץ וביו"ש," — טוענות התובעות.

להלן מפורטים בכתב האישום מעשים פליליים המיוחסים ע"י הפרקליטות לאבי צור כולל הפרת אמונים ע"י עובד ציבור, קבלת שוחד בעשרות מיליוני שקלים והדחה בחקירה.

שני אישורים כוזבים

התובעות מציינות, שעל מנת שאתר מסויים יעלה לדיון בוועדת השרים להתיישבות — שעל-פי אישורה הוקמו ישובים בא"י וביו"ש — צריכות להתבצע קודם לכן בדיקות מקצועיות שונות ע"י משרדי ממשלה, ביניהם משרדי השיכון, המשפטים והבטחון.

חרף זאת, טוענות התובעות, הוציא אבי צור ב-27.4.83 שני אישורים הכתובים על נייר מכתבים רשמי של סגן שר החקלאות דקל, בהם אישר הנאשם כי שני אתרים, שכונו ע"י היזם „לב השומרון — כרמים" ו„קלעים" — אושרו להקמת ישובים בבנייה פרטית ע"י ועדת השרים להתיישבות. „הנאשם ידע כי אישורים אלו אינם אמת — נאמר בכתב האישום — וכי לא נערכו הבדיקות המקצועיות הנדרשות לגבי שני „ישובים" אלו. הם לא עלו כלל לדיון בפני ועדת השרים" — טוענת התביעה.

אבי צור נתן את שני האישורים הללו לקבלן פרטי וע"י כך איפשר לו להפיצם בקרב הציבור הרחב ולמכור אדמות למאות קונים, שהאמינו כי הם קונים אדמות במקום שאושר להקמה ע"י הממשלה.

לקיחת שוחד

סעיפי אישום נוספים מייחסים לצור לקיחת שוחד בהיקף גדול. באחד מהם נטען, כי בחודשים אפריל-יולי 1984 פנה הנאשם למספר סוחרי-קרקעות ויזמים ביו"ש וביקש מהם כספים שונים למטרות שונות, תוך הבטחה שיסייע להם בקידום האינטרסים שלהם ביו"ש.

בחודשים מאי-יוני 1984 הוא פנה מלשכתו במשרד החקלאות, לסוחר הקרקעות שמואל עינב, וביקשו שיתן כספים כתרומה לליכוד או לגופים הקשורים עמו, וכי יעזור לקבל כספים מסוחרים אחרים המעוניינים ברכישת קרקעות וקידום ההתיישבות ביו"ש. השניים זימנו את ה„סוחרים" הללו למספר פגישות, מסופר בכתב האישום, והנאשם הבטיח לסייע בקידום ענייניהם.

סכומי הכסף שקיבל

במסגרת פגישות אלו ואחרות קיבל אבי צור בלשכתו את הסכומים הבאים: משמואל עינב — 3 מיליון שקל; מסוחר הקרקעות מיו"ש אחמד עודה — 12.5 מיליון שקל; מידי יצחק ינאי — 2.5 מיליון שקל; ומאלי ישראלי, בעל חברת „דלתא" — 12 מיליון שקלים.

התובעות טוענות עוד, כי הנאשם העביר את הכספים שקיבל מהסוחרים הללו, או חלק מהם, לגזברות מפלגת הליכוד או לגופים אחרים הקשורים בו.

סכומים נוספים

התביעה מפרטת מקרים נוספים של קבלת שוחד ע"י הנאשם 10,000 דולר מאחמד עודה, 2,000,000 שקלים נוספים שהועברו לו מאחמד עודה באמצעות סוחר הקרקעות אברהם שמאי, כסף זה ניתן ע"י עודה, לטענת התביעה, כדי שצור יסייע לו להשיג הקצבת מטבע חוץ מבנק ישראל, וכן להשגת רשיון לנשיאת נשק ועוד.

כן מייחסת הפרקליטות לצור קבלת ארון-מזנון שערכו 250,000 שקל ששולם ע"י אחמד עודה ושימוש במכונית ה„וולוו" של עודה במשך חודשיים ללא תמורה.

הסניגורים ציינו, כי קיבלו את כתב האישום לפני דקות ספורות בלבד, והם מבקשים דחייה קצרה של הדיון. הם מחו על כך שהתובעת סירבה למסור להם חלק מהראיות שבידי התביעה, ודרשו צו לגילוי ראיות.

שני עדי תביעה

שני עדי תביעה במשפטו של אבי צור הובאו אתמול לבית משפט השלום בתל-אביב והחשוד במתן שוחד. החוקר מטעם המשטרה מסר, כי החשודים שמואל עינב בן 36 מסביון ואלי ישראלי בן 27 מפתח תקווה, חשודים בכך שסמוך לבחירות של שנת 1984 העבירו סכומי כסף לצור, בעת ששימש עוזר סגן שר החקלאות. בתמורה, טען החוקר — דאג צור לקדם את האינטרסים שלהם בכל הקשור לעיסוקם בקרקעות ביו"ש ביישוב „אורנית". איש המשטרה הודיע כי החקירה לגביהם נסתיימה והשופט ראובן זיו הורה לשחררם בערבות של 10 מיליון שקלים כל אחד.

עוד נמסר אתמול כי בין העדים, שיוזמנו למשפט זה שני עסקנים בכירים ב„חירות": מנכ"ל שיכון ופיתוח דרור מור והפירסומאי דרור ארמון. (עתי"ם)

דמשק: לישראל

(המשך מעמוד ראשון)

הבטאונים הסורים הדגישו כי לישראל אין כל זכות לטוס מעל לבנון כי הטיסות הישראליות מעל לבנון מהוות פגיעה בתחום האווירי של לבנון.

כתבנו לענייני המזה"ת מעיר כי מהתבטאויות הסוריות קשה מאד להעריך אם הפרסום הישראלי הרתיע את הסורים. נראה כי אם יחולו שינויים כל שהם בערכות של הסורים הם יחולו רק לאחר שהנושא יירד מהכותרות.

בר-לב הציג שאלות לשריד בקשר לפרשת אלבין

מאת שלי יחימוביץ', כתבת „על המשמר"

„אין לרעיית שר-התיירות אברהם שריד כל חשבון בנק נפרד. והידיעה ששודרה על כך, בקשר לחקירת פרשת אלבין, התבססה על שמועות ולא על ידיעה" — אמר שר המשטרה, חיים בר-לב, במסיבת עתונאים בבאר שבע. בר-לב אמר כי שוחח עם השר שריד בנושא. „שאלתי את שריד והוא השיב לי, כי יש לו ולרעייתו חשבון בנק משותף וכי אין היא מחזיקה גם בחשבון נפרד. אין המשטרה יכולה להיות אחראית לפירסומים, כאילו יש לה חשבון נפרד, כשאין הדבר כך וכשהפרסומים לא יצאו מן המשטרה", אמר בר-לב.

הוא הטעים, כי שאלתו לשריד הוצגה, שלא כחלק מחקירה משטרתית. יחד עם זה הוסיף בר-לב, כי חקירת פרשת אלבין עדיין נמשכת וכי רבים טרם נחקרו בעניין זה. השר הטעים, כי רבים מן המוזמנים למשטרה, הוזמנו לצורך גביית עדות ולא כחשודים דווקא. במעורבות שלהם בפרשה זו או אחרת, הנחקרת עתה על ידי המשטרה.

בר-לב לא צופה הסלמה עם סוריה

מאת שלי יחימוביץ', כתבת „על המשמר"

שר-המשטרה חיים בר-לב, אמר אתמול כי אינו צופה הסלמה ביחסי ישראל סוריה על רקע התקריות האחרונות. „השכנה היחידה בגבול ישראל שיש לה מניעים לפתוח במלחמה היא אכן סוריה, אולם היא יודעת שמחיר יוזמה מלחמתית יהיה כזה שלא תוכל לעמוד בו", אמר בר-לב. „הסיטואציה היא אמנם די מתוחה, וכמובן שיכולים לקרות דברים שאיש לא מתכוון אליהם.

ארה"ב קוראת לישראל

(המשך מעמוד ראשון)

לצורך בטיסות הישראליות, אולם הם סרבו לתת להן גיבוי באופן פומבי.

„הבענו באורח מתמיד וברור את תמיכתנו בשמירת הריבונות הטריטוריאלית של לבנון", אמר רדמן. „ובאותה עת, אנו תומכים במאמצים להבטיח בטחון מלא לגבולה הצפוני של ישראל.

המשבר התייצב — טרם חלף

בתגובה על פרסומים בתקשורת האמריקנית שמסרו אתמול, כי המשבר שנוצר עם הזזת הטילים הסורים לגבול סוריה-לבנון, הסתיים למעשה, מסרו מקורות יודעי דבר בישראל, כי הערכה זו איננה מדוייקת.

המקורות הבכירים ציינו, כי המשבר התייצב על רמת מתיחות מסויימת אולם טרם חלף, התייצבות המצב תאפשר טיפול במשבר באמצעים מדיניים שונים עד אשר תושגנה תוצאות משביעות רצון מבחינתה של ישראל.

הרפואה הציבורית

(המשך מעמוד ראשון)

שהעדיפו רופא פרטי על שירותי קופת-החולים ובנובמבר היתה עליה נוספת הפעם של כ-6.4 אחוזים. לעומת זאת רופאי השיניים לא העלו התעריפים מעל למותר. רופאי השיניים עובדים זה כמה שנים בכפיפות למחירון מוסכם עבור סוגי טיפול. מחירון כזה אינו קיים במקרה של הרפואה הפרטית. מקורות במשרד התעשיה והמסחר אמרו לכתבנו שהמשרד מבצע פיקוח בכל הענפים במשק, כולל בשירותי רפואה פרטית. המקורות הוסיפו עוד כי לאור נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה תינתן תשומת-לב ראויה לתופעה של העלאת המחירים על-ידי רופאים פרטיים.

ההסתדרות הרפואית תזהיר

יו"ר ההסתדרות הרפואית בישראל ד"ר רם ישי, אמר לכתבנו שלפני כמה ימים פנה אליו מנכ"ל משרד הבריאות, דן מיכאלי, וציין בפניו שיתכן שרופאים פרטיים מעלים מחירים והופכים לעבריינים. ישי ציין שההסתדרות הרפואית תכלול אזהרה מתאימה לחברים באגרת הבאה שלה, אשר תישלח לרופאים בארץ. מעבר לכך, ציין היו"ר, אין הרבה מה לעשות על-ידי ההסתדרות הרפואית.

דובר משרד המשפטים האמריקני:

דמאניוק יועלה על מטוס לישראל בהקדם האפשרי

לאחר שבית-המשפט העליון של ארה"ב סירב לדון בערעור נגד הסגרת הפושע הנאצי, שזכה לכינוי „איוואן האיום"

וושינגטון — דובר משרד המשפטים האמריקני אמר אתמול כי פושע המלחמה הנאצי ג'ון דמאניוק יועלה על מטוס בדרכו לישראל בהקדם האפשרי, וזאת לאחר שבית-המשפט העליון של ארה"ב סלל אתמול את הדרך להסגרתו לישראל, בה יעמוד למשפט באשמת סיוע ברצח 900,000 יהודים במחנה הריכוז טרבלינקה בפולין.

בית-המשפט סירב לדון בערעור של הרגע האחרון נגד הסגרתו של דמאניוק, 65, יליד אוקראינה, שזכה לכינוי „איוואן האיום" בשל מעשי האכזריות שביצע במחנה המוות.

דמאניוק יהיה פושע המלחמה הנאצי הראשון שתסגיר ארה"ב לישראל, ויהיה זה המשפט הראשון שיתנהל בישראל על פשעי מלחמה מאז הוצא להורג אדולף אייכמן ב-1961.

דמאניוק צפוי לעונש מוות אם יורשע בישראל, המבקשת את הסגרתו זה יותר משנתיים.

בית-המשפט העליון דחה את הערעור שהגיש דמאניוק שחי מאז 1952 בקליבלנד וביקש רשות להישאר בארה"ב.

יחידה מיוחדת של משרד המשפטים האמריקני, המחפשת אחר פושעי מלחמה ונאצים שהגיעו שלא כחוק לארה"ב, מסרה כי מספר עדים הכירו את דמאניוק בתור „איוואן האיום", אחד השומרים האכזריים ביותר במחנה המוות טרבלינקה שבפולין.

כיום, הוא עצור במדינה מיסורי. הוא הכחיש את האשמות שהועלו נגדו וטען כי בשל „פעילותו האנטי קומוניסטית" מסר הק.ג.ב. מידע כוזב נגדו לשלטונות ארה"ב.

גם בריה"מ דרשה את הסגרתו, אולם שלטונות ארה"ב הודיעו, כי בקשת ההסגרה של מוסקווה הוגשה לאחר הבקשה של ישראל, ואי לכך יש לישראל זכות קדימה. (ע"צ, ע"ר)

נשיא עיראק במפתיע בקרמלין:

תנו לנו נשק סובייטי לקדם המתקפה האיראנית

מוסקווה. — נשיא עיראק, צאדאם חוסיין, קיים שיחות אתמול עם הנשיא הסובייטי, אנדריי גרומיקו, בתחילת ביקורו בבריה"מ, שלדברי דיפלומטים מכוון להשגת נשק סובייטי נוסף בשביל עיראק.

חוסיין הגיע באורח מפתיע ל„ביקור עבודה ידידותי", שהוא גם ביקורו הראשון בבריה"מ מאז דצמבר 1978. הביקור בא על רקע של החרפת המלחמה בין עיראק לאיראן ושמועות על מתקפה איראנית קרובה.

מקורות עיראקים במוסקווה אמרו, כי הוא עומד להיפגש עם המנהיג הסובייטי, מיכאיל גורבאצ'וב, היום.

דיפלומטים ממדינות המזה"ת אמרו כאן, כי חוסיין בא לממש התחייבויות סובייטיות להספקת נשק לעיראק ואולי גם לצורך השלמת עיסקת נשק, עליה דן בביקוריו הקודמים במוסקווה שר החוץ, טארק עזיז.

בריה"מ חתומה על הסכם ידידות עם עיראק מאז 1972. למרות זאת, היא נוקטת בעמדה של נייטראליות פומבית במלחמת איראן-עיראק.

דיפלומטים במוסקווה אמרו, כי הקרמלין מעוניין בשמירת קווים פתוחים עם איראן, בגלל חשיבותה האסטרטגית של מדינה זו מבחינתה של בריה"מ.

עוד אמרו דיפלומטים, כי חוסיין יבקש מן הקרמלין להביא לשינוי עמדתה של סוריה, אשר כידוע תומכת באיראן במלחמתה נגד עיראק. בהקשר זה ציינו דיפלומטים, כי בריה"מ, המעוניינת להגביר השפעתה במזה"ת, קיימה מגעים גם עם ישראל וכוננה יחסים דיפלומטיים עם כמה ממדינות המפרץ הפרסי, כמו עומאן והנסיכויות המאוחדות. (ע"ר)

טלקס

• נצחון לסוציאל-דמוקרטים בפורטוגל

ליסבון. – המפלגה הסוציאל-דמוקרטית בפורטוגל זכתה בנצחון מרשים בבחירות שהתקיימו לרשויות המקומיות בשלוש הערים הגדולות, ליסבון, אופורטו וקואימברה.

לאחר שהגיעו התוצאות הסופיות מכל הרשויות המקומיות להוציא 23, התברר כי הסוציאל-דמוקרטים קיבלו את השליטה ב-137 מתוך 305 ערים, ובכמה מהן תוך הקמת קואליציות עם מפלגות אחרות.

בליסבון הגדילו הסוציאל-דמוקרטים את הרוב שלהם וקיבלו כמעט 50 אחוז של הקולות, על אף ששיעור ההצבעה היה נמוך למדי. (ע"ר)

• מטען התפוצץ בוינה ליד בית יהודים

וינה. – מטען חומר נפץ התפוצץ ליד בית במרכז וינה, שם מתגוררות מספר משפחות יהודיות.

בפיצוץ, שאירע ביום א' בלילה, נגרם נזק ניכר לרכוש, אולם לא היו נפגעים – מסר דובר המשטרה אתמול.

מטען חומר הנפץ הונח על אדן-חלון בקומת הקרקע של הבית בשכונת ליאופולד. רובע יהודי בוינה. מספר מכוניות שחנו בסביבה ניזוקו בפיצוץ.. נאמר בהודעת המשטרה.

דיירי הבית מסרו לאחר מכן, כי בחודשים האחרונים הם הוטרדו על-ידי אלמונים, והוסיפו כי צלבי-קרס צויירו על אחד הקירות של הבית מספר פעמים. (ע"ר, ע"צ)

• מטוס בריטי איבד מאזני כנפיים

בוסטון. – מטוס חברת התעופה הבריטית מדגם בואינג 747 שהטיס 271 נוסעים מלונדון איבד חלק ממאזני הכנפיים שלו מעל לעיירה ליד בוסטון, לפני שנחת ללא תקלות בנמל-התעופה של עיר א.

דובר חברת „בריטיש איירוויס" מסר כי המאזנים שנפלו מן המטוס פגעו בנפילתם במכונית ובגג של בית בעיירה רוור במרחק 8 ק"מ צפונית מזרחית לנמל התעופה. איש לא נפגע.

שלטונות התעופה האמריקניים הורו מיד לקרקע את המטוס עד שתושלם החקירה בבדיקת סיבת היניתקותם של מאזני הכנפיים. (ע"ר)

• גאנדי חנך כור דגירה מהיר ראשון בהודו

הודו היתה אתמול למדינה המתפתחת הראשונה שברשותה טכנולוגיה גרעינית המתבססת על דגירה מהירה, עם חנוכת כור נסיוני בתחום זה על-ידי ראש הממשלה, רג'יב גאנדי.

„הודו התחייבה להשתמש באנרגיה האטומית למטרות שלום", הכריז גאנדי כאשר הפעיל את מתג הכור בעוצמה של 40 מגאווט בקאלפאקאם, 60 ק"מ דרומית מזרחית לנמל מאדראס.

הכור נחנך בנוכחותו של מנהל הסוכנות האטומית הבין-לאומית בווינה, האנס בליקס בנוכחות יו"ר ועדת האנרגיה האטומית של פאקיסטן, מוניר אחמד חאן. (ע"ר)

• מנהיג הסוציאל-דמוקרטים בגרמניה מפגין שרירים

אהלן, מערב-גרמניה. – מנהיג המפלגה הסוציאל-דמוקרטית בגרמניה-המערבית, יוהאנס ראו, פתח אתמול במסע פוליטי שמטרתו להפיל את הקנצלר הלמוט קוהל, ראש המפלגה הדמוקרטית-נוצרית, מן השלטון.

ראו יצא בהכרזה, כי הוא נאבק להקמתה של „חברה הוגנת" בגרמניה-המערבית. בנאום שנשא בעצרת מפלגתית, בה פתח את מסעו להיבחר לקנצלר גרמניה, בינואר 1987. הבטיח ראו, 54, נקיטת אמצעים מיידיים לצמצום האבטלה. הוא אמר, כי יפתח בדו-שיח ויציע פשרה לכל רבדי החברה בגרמניה. (ע"ר)

המשטרה הזמינה מבוקשים למסיבה: ועכשיו תרימו ידיים

וושינגטון. — יותר מ-100 עבריינים, שנמלטו משלטונות החוק, נעצרו על-ידי המשטרה לאחר שנפלו בפח והגיעו „למסיבה" בה הובטח כי יקבלו כרטיסים למשחקי כדורגל ללא תשלום.

בסך-הכל נלכדו בתחבולה זו 106 עבריינים, מתוך 3,000 עבריינים מבוקשים על-ידי שלטונות החוק בארה"ב. לכל אלה נשלחו הזמנות פיקטיביות, בהן הובטחו להם כרטיסי חינם למשחקי כדורגל אמריקני והשתתפות במסיבה בה ניתנים חינם מזון ומשקאות.

דובר המשטרה מסר, כי כל אלה גם הוזמנו למסיבה וכאשר הגיעו לאולם הם נתקבלו על-ידי מלצרים ומלצריות, שהיו שוטרים ושוטרות מחופשים. באולם נוגנה תזמורת, והוצגו סרטי וידיאו על משחקים גדולים. קצין משטרה אמריקני שהופיע עם תלבושת ערב חגיגית ועניבה הודה למוזמנים על שבאו למסיבה.

לאחר מכן אמר כי יש לו הפתעה מיוחדת בשבילם והיא, שהם עצורים ודרש מהם להרים ידיים.

המשטרה שלחה את ההזמנות האלה לכתובות האחרונות של עבריינים מבוקשים. בכתובות אלה העבריינים כבר לא התגוררו, אבל כאמור 106 מהם קיבלו את ההזמנות בכל זאת ובאו למסיבה. בין העבריינים היו רבים המבוקשים על-ידי המשטרה בגלל עבירות חמורות, כמו תקיפות ושימוש בסמים וסחר בהם.

שניים מבין העצורים מבוקשים באשמות רצח, מסרה המשטרה. (ע"ר)

מובארק מוכן לקיים שיחות עם קדאפי — גם בקהיר

כווית. — נשיא מצרים, חוסני מובארק, אמר בראיון לעיתון הכוויתי „אלסיאסה", כי הוא מקדם בברכה שיחות עם שליט לוב מועמר קדאפי.

„אנו נשמח לקבל פניו בקאהיר ולא נסרב להפגש עמו. מה שאנו רוצים מקדאפי הוא יחסים טובים", הוא אמר בראיון שהתפרסם אתמול.

עוד אמר מובארק, כי הודיע לשליחיו של לוב, כי הוא מוכן להיפגש עם קדאפי. „הסכמתי להיפגש עמו באחד המקומות על הגבול או במקום נייטראלי, או שיבוא לכאן (לקאהיר)", הוסיף.

הוא אמר, כי אין בעיות לגבי היחסים בין שתי המדינות ובין שני העמים. „ועלי להדגיש, שהעם המצרי איננו רגיל להרוג לובים".

בעת ובעונה אחת הדגיש מובארק, כי אין כל סיבה שמצרים תנטוש את הסכמי קמפ-דייויד שחתמה עם ישראל.

הוא סיפר, כי שליח לובי הבטיח למצרים חמישה מיליארד דולר, אם זו תבטל את הסכם השלום עם ישראל. הוא לא מסר פרטים נוספים בעניין זה.

בשאלה הפלשתינית אמר מובארק, כי „הכרה של אש"ף בהחלטת מועצת הבטחון 242 תסלול את הדרך לכינוס ועידת שלום בין-לאומית, אולם עדיין רחוקה הדרך בתהליך המז"ת". (ע"ר)

• הנשיא רונלד רייגן עשה אתמול מחווה יוצאת-דופן וביקר אישית בקונגרס, כדי לנסות ולהציל את תוכניתו לרפורמה פיסקלית ולהבטיח לעצמו את תמיכת אנשי מפלגתו הרפובליקאית אשר נטשוהו בשבוע שעבר.

• חיילי אירוח: כוח הרב-לאומי במדבר סיני התאבלו אתמול על 248 חברים שניספו בשבוע שעבר בהתרסקות מטוס בקנדה, בשעה שהיו בדרכם הביתה לחגיגת חג המולד.

• שר החוץ הסיני וו קסואקיאן, הגיע לדמשק אתמול.

ויליאם דולאן, 28, החליט לקפוץ אל מותו ממעקה בצד כביש מהיר בבוסטון. לאחר שנכשלו נסיונות השוטרים להניעו מהמעשה, תפס ברגליו הכבאי ולטר מאקגין, שניהם נפלו לתוך רשת שנמתחה 30 מ' מתחת למעקה – וניצלו. (צילום: איי.פי)

אוסף פריטים על ישראל יימכר בלונדון

מאת מאיר בליך, כתב „על המשמר" בבריטניה

לונדון. — ביום חמישי יימכרו 322 פריטים, אוסף של ספרים, אטלסים, מסמכים, תחריטים ומפות של ארץ ישראל, במכירה פומבית בקריסטי בלונדון.

את האוסף הביא לבית המכירות הפומבי בעליה, יעקב אביאל, שעמל על קיבוצו במשך 30 שנה. בין המסמכים המוצעים למכירה נמצא גם דו"ח ברית שלום, ולדברי אביאל, כבר שלושה גופים ביקשו לרוכשו. השלושה הם אוניברסיטת הירמוך מאירביד ושני סוחרים ערביים כאשר לדבריו אחד מהם מייצג את הארכיון הפלשתיני.

דו"ח ברית-שלום הוכן בידי ועדה שבראשה עמד מרדכי בנטוב, ובין חבריה היו גם מוסה אל-עלמי ופרופ' מאגנס. הוועדה, שהתכנסה ב-1941, הגישה את הדו"ח שלה לשלטונות המנדט, למשרד החוץ האמריקני ולחבר הלאומים.

הבלגים הצליחו לעצור מחוללי גל הטרור

מאת ארנון יפה, כתב „על המשמר" בצרפת

פאריס. — ארבעה טרוריסטים מקבוצת „התאים הקומוניסטיים הלאומנים", המטילים אימה בבלגיה, נעצרו בבריסל. זו פעם ראשונה שכוחות הבטחון הבלגיים מצליחים לשים ידם על קבוצת טרור זו, שהיתלה בהם בביצוע התנקשויות לאור היום.

אחד העצורים, פייר קארה, מתואר כמפקד או מוח קבוצת הטרור. הוא צרפתי שפעל בפאריס בארגון הטרור „פעולה ישירה" וברח לבלגיה. קארה זוהה בצילום טלוויזיה של קהל המתגודד לפני בנק אחרי פיגוע, הוא ושלושה מאנשיו נעצרו בדירתם, שבה גילו מחבוא נשק.

המעצר מאשר, כי הקבוצה אינה אלא שריד של „פעולה ישירה". הטרוריסטים הצרפתים פעלו כמעט בחופשיות בבלגיה בשל חולשת המשטרה. תוך שנה הם ביצעו 27 פיגועים. הם תקפו בנקים ומטרות של נאט"ו.

דרא"פ מאיימת בפעולת גמול על זימבאבווה

יוהנסבורג. — שר ההגנה של דרום-אפריקה, הגנרל מאגנוס מאלאן, איים אתמול בפעולות-תגמול צבאיות על זימבאבווה, בדומה לאלה שבוצעו באנגולה נגד אנשי גרילה מנאמיביה, בעקבות פיצוצי מוקשים שגרמו למספר הרוגים בצפון מחוז טראנסוואל, בקירבת זימבאבווה.

הקונגרס הלאומי האפריקני, המנהל מאבק מזויין ומחתרתי נגד השלטונות הלבנים של פרטוריה, קיבל עליו את האחריות לפיצוץ המוקשים, שאחד מהם גרם ביום ראשון בערב ל-6 הרוגים לבנים, ביניהם 4 ילדים, בכביש בקירבת מסינה.

מאלאן, שהפסיק את חופשתו כדי לבקר אתמול במקום הפיצוץ, מרחק 3 ק"מ מגבול זימבאבווה, דרש מהמדינות השכנות של דרום-אפריקה, וביחוד זימבאבווה, להטיל פיקוח על הטריטוריות שלהן ולמנוע בעד הקונגרס הלאומי האפריקני מלהשתמש בהן כקרש קפיצה לפעולות טרור נגד דרום-אפריקה.

השר הכריז, כי ארצו לא תיסבול פעולות כאלה, וכי אם יימשכו המיקושים, עלולה דרום-אפריקה לפשוט למדינות אלה, כפי שעשתה לגבי אנגולה כאשר אנשי גרילה של נאמיביה באו ממנה לפיגועים בדרום אפריקה. (ע"צ, ע"ר)

„אריק, יש לך בעייה עם פועלי הפלדה" — ושרון לא היה שם

200 פועלי קריית הפלדה במפרץ חיפה באו להפגין נגד שרון בירושלים — השר שכב חולה בביתו ● מוחים על היתרים ליבוא פלדה המקפחים פרנסתם ● איגוד לשכות המסחר: היבוא יוריד את המדד ב־0.08 אחוזים

מאת בצלאל עמיקם,
כתב „על המשמר"

„אריק, יש לך בעייה עם פועלי הפלדה" — הבריזו כ־200 פועלי קריית הפלדה שבמפרץ חיפה, שבאו אתמול לירושלים כדי להפגין מול לשכתו של שר־המסחר־והתעשייה, נוכח הסכנה הקיומית האורבת למפעלם.

לאכזבתם של המפגינים, נעדר השר שרון ממשרדו מפאת מחלה ואת העצומה בכתב שהכינו נאלצו להפקיד בידי מנכ"ל משרדו.

ההפגנה, שהתנהלה בסדר ובארגון, באה להתריע נגד היתרי יבוא הפלדה שמנפיק המשרד לסוחרים, בשעה שהמפעל מתמודד עם המיתון בשוק המקומי ועם צמצום היצוא עקב המחירים הנמוכים בשווקי העולם.

סוחרים ללא תעשייה

הסביר יהושע כץ, מזכיר מועצת פועלי עכו: „מפעל העירגול מובטל עשרה ימים בחודש. במקום שלוש משמרות אנו עובדים בשתיים ומייצרים 10 אחוזים מהתפוקה. איך במצב כזה נותנים היתרים ליבוא במחירי היצף? מדינת ישראל יכולה ליבא כל דבר. השאלה איך נחיה כאן. האם נגדל כאן רק יבואנים וסוחרים ללא תעשייה?"

דוד אזולאי, מזכיר ועד עובדי מפעל צינורות המזרח־התיכון, סיפר בכאב, כי שלושה רבעים מהמפעל כבר מושבתים. מספר העובדים צומצם במחצית ועוד היד נטויה. ברגע שיסגרו את מפעלי הפלדה — לא יהיה מה לעשות באיזור עכו.

הממשלה תגן

שעה ארוכה עמדו מאות העובדים מול בניין פלאס, משכנו של משרד־המסחר־והתעשייה, כשהם מכריזים: „אנחנו לא מתפרנסים מהמדינה — אנחנו מפרנסים אותה".

יהושע פורר, מנכ"ל המשרד, הסביר לנציגיהם, כי מדובר ביבוא של 5 אחוזים בלבד, ברמת מחירים נמוכה כרבע ממחיר השוק. הוא הבטיח, כי אין כוונה לפרוץ את היבוא וכי הממשלה תגן על תעשיית הפלדה.

המדד יורד

פתיחת השוק ליבוא ברזל בניין עשויה להוזיל את עלות הבנייה במשק בכאחוז אחד, דבר שעשוי להביא לחיסכון משקי של 23 מיליון דולר בשנה. במקביל, עשויה הוזלה זו להוריד באופן חד־פעמי את מדד המחירים לצרכן ב־0.08 אחוזים, ירידה שהיא שוות־ערך לכ־20 מיליון דולר נוספים כחובות הממשלה הצמודים למדד.

אלה הן מקצת מן המסקנות העולות מבדיקה נוספת שנערכה על ידי כלכלני איגוד לשכות המסחר, בעקבות התעוררות הוויכוח הציבורי בנושא פתיחת יבוא הברזל לארץ — הודיעו אתמול ראשי האיגוד.

40,000 ד' למועסק

יצויין, כי בבדיקות קודמות של כלכלני האיגוד הסתבר, כי המשק הישראלי תומך במפעלי הפלדה בסכום של למעלה מ־26 מיליון דולר כל שנה. תמיכה זו היא בנוסף להפסדי המשק כתוצאה מאיסור יצוא גרוטאות המיועדות לקריית הפלדה, להפסדי הממשלה מאי־גביית מיסים על היבוא וכתוצאה מתשלום עודף על מוצרים המיוצרים בקריית הפלדה, במקום לייבאם לארץ במחירים הזולים מעלות הפקתם.

המשמעות העולה מנתונים אלה היא, כי המשק הישראלי נושא בעלות של כ־40 אלף דולר למועסק בקריית הפלדה בשנה.

מימצאים אחרים שהועלו בבדיקה זו: מחיר הפלדה לזיון מבטון בארץ, גבוה פי 2 מהמחיר בחו"ל; איסור יצוא גרוטאות מונע הכנסות במט"ח בסדר־גודל של 6 מיליון דולר לשנה; מחיר הדולר הנסחר בייצור פלדה בארץ הוא כ־3,800 שקל לדולר, כלומר, פי 2.5 משיעורו הרשמי.

הפגנת פועלי קריית הפלדה מול משרד־המסחר־והתעשייה בירושלים. (צילום: אפי שריר; י.פ.פ.א.)

נשק פרטי בידי אזרחים — לא עוד תחום פרוץ

1000 אקדחים נגנבים בישראל מידי שנה – מסר המשנה למנכ"ל משרד־הפנים, יעקב מרקוביץ, במסיבת־עיתונאים שנערכה אתמול בירושלים, בעניין אמות־המידה החדשות לקבלת רשיונות לכלי־נשק.

מרקוביץ מסר, כי בידי הציבור נמצאים כ־188 אלף כלי־נשק ברישיון, מהם 148 אלף אקדחים ו־60 אלף כלי־נשק אחרים, המוחזקים במפעלים ומוסדות. זוהי עלייה של עשרה אחוזים לעומת מספרם של כלי־הנשק לפני שנתיים.

לדברי מרקוביץ, ריבוי כלי־הנשק שבידי הציבור מעורר דאגה מכמה סיבות: יותר אקדחים נגנבים מדירות ומכוניות ומגיעים ברוב המקרים לידיים עויינות או לפושעים. יש ריבוי באסונות, כגון התאבדויות או פציעות מפליטות כדורים. והאלימות הגואה בחברה גורמת לכך שממהרים להשתמש בנשק גם כאשר אין צורך בכך. גם הגידול בצריכת הסמים בארץ משפיע על שימוש בלתי־מבוקר בכלי־נשק.

לחלן מסר מרקוביץ, כי משרד־הפנים יחמיר את התנאים לקבלת רשיונות לנשק:

● החל מראשית 1986 יחוייבו מבקשי רישיון־נשק לעבור השתלמות של כמה שעות לשימוש באקדח, על חשבונם, זאת נוסף לאישורים הרגילים שיש להמציא ממשרד־הבריאות והמשטרה.

● ההשתלמות תיערך במועדוני קליעה ומטווחים מורשים, שיוסמכו לכך.

● אשר לרובי ציד: לא יינתנו עוד רשיונות לרובים כאלה לשם הגנה עצמית. אלא רק אם למבקש יש גם רישיון־צייד מטעם רשות שמורות הטבע. מי שאין לו רשיון־ציד יחוייב להפקיד את רובהו.

● רשיונות לרובה 0.22 („טוטו") יוצאו מעתה רק לשם אימוני קליעה ולא להגנה עצמית, ורק לחברים במועדון קליעה.

● רשיונות הנשק שזמן פקיעתם חל עתה, יחודשו מעכשיו אחת ל־3 שנים.

● הדובר מסר לחלן, כי סוכם בין משרד־הפנים למשמר האזרחי, שמתנדביו במשא"ז יוכלו לקבל נשק לטיולים פרטיים.

מרקוביץ ציין, כי החמרת הקריטריונים נעשתה בעצה אחת עם המשטרה, הצבא וגורמי הביטחון. מנהל החלקה לרישוי במשרד־הפנים, משה וייס, גילה, כי בימים אלה עורך משרדו מיבצע לאיתור כמה מאות בעלי נשק אישי, אשר בבדיקה מאוחרת עם משרד הבריאות נתגלה שיש להם בעיות נפשיות. משטרת ישראל העבירה באחרונה שמות של 500 בעלי עבר פלילי, שיחוייבו להחזיר את הנשק שברשותם.

וייס נוסף עוד, כי בעקבות מעשי הרצח ונסיונות־הרצח על־ידי מחבלים שאירעו בעת האחרונה, חל גידול עצום בבקשות לנשק. אך יותר מ־50 אחוז מן הבקשות נידחות בשל אי־התאמתם של המבקשים לקריטריונים שנקבעו במשרד־הפנים. (עתי"ם)

מנכ"ל מקורות: מוקדם להסיק שזו שנת בצורת

מאת בצלאל רובין,
כתבנו באילת
וכתב עת"ים בטבריה

„עדיין מוקדם להסיק שזו שנת בצורת" — אמר אתמול יחזקאל זכאי, מנכ"ל מקורות, במסיבת עיתונאים באילת.

לדבריו, ירד מפלס הכינרת ב־3 מטר וכל המאגרים ריקים ממים. המוביל הארצי, לעומת זאת, עובד במלוא עוצמתו.

ח"כ אברהם כץ־עוז, סגן שר החקלאות, שהשתתף באותה מסיבת עיתונאים, הוסיף שהחקלאים משקים עתה כמו בקיץ. לדבריו יש תקווה משום שבנגב טרם ירד גשם והחיטה עדיין לא נבטה. ביתר המקומות בארץ, הוסיף סגן השר, משקים את השדות והחקלאים מוציאים על השקייה זו כ־100 דולר לדונם.

זועקים לגשם

מאות רבנים, תלמידי ישיבות ותושבים מטבריה והאיזור, התכנסו אתמול בצהריים ליד קברי צדיקים בטבריה וקיימו תפילה וזעקה לירידת גשמים.

המתפללים תקעו בשופרות וקראו פרקי תהילים. רבים הגיעו לקברו של רבי חייא, שכוחו בהורדת גשם הוכח לפי המסורת משנת תקכ"ה. רבים מהמתפללים הודיעו, כי לא יעזבו את הקבר עד שיתקדרו השמיים ויירד גשם.

חוני המעגל

ראש עיריית טבריה, יגאל ביבי, השתתף באחת התפילות. גם בצפת וחצור הגלילית התקיימו תפילות גשם. מאות אברכים פקדו את קברו של חוני המעגל בחצור הגלילית.

באזורים שונים בגליל העליון ובעיקר בצפת, ירדו אמש כמויות קטנות של גשם.

יעקבי קורא להורדת שערי הריבית כדי לעזור למפעלים

מאת שלי יחימוביץ,
כתבת „על המשמר"

„יש להמשיך להוריד את שערי הריבית במשק, כדי למנוע התמוטטותם של מפעלים המצויים בחנק כלכלי", אמר אתמול שר־הכלכלה־והתיכנון, גד יעקבי, במסיבת עיתונאים שקיים בבאר־שבע.

יעקבי אמר, כי על הממשלה לערוך רפורמה כוללת במיסים, וכי להערכתו יש לפטור ממיסוי יוזמות של הרחבת ייצור קיים ושל השקעות בתעשייה. לדבריו, הצעה להנהגת מסלול נוסף לעידוד השקעות שהעלה בכנסת, אמורה בימים הקרובים לקבל אישור של ועדת הכספים.

„זהו מסלול חילופי המקובל כיום באמצעות רשות ההשקעות, על־פי חוק עידוד השקעות הון. הוא נועד עבור יזמים שיכולים לגייס מימאבים גדולים להשקעה, ובמהירות", אמר יעקבי.

לא תקציב נוסף

לפי הצעה זו, יקבלו יזמים כלכליים פטור מוחלט ממיסים במהלך עשר השנים הראשונות של המפעל באיזור פיתוח א', שש שנות פטור מלא ממיסים באיזור פיתוח ב', ושנתיים פטור במרכז הארץ.

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 16.12.85

	יחידה	בנקנוטים קניה	בנקנוטים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שערים יציגים
דולר אמריקני	1	1450.61	1515.89	1474.79	1493.20	1483.3
לירה שטרלינג	1	2080.25	2179.10	2117.51	2143.93	2133.0
מרק גרמני	1	574.25	601.54	584.54	591.83	588.32
פרנק צרפתי	1	185.74	197.05	191.48	193.87	192.50
גילדה הולנדי	1	510.10	534.34	519.24	525.71	522.22
פרנק שוויצרי	1	685.84	718.43	698.12	706.84	703.40
כתר שבדי	1	188.22	197.17	191.59	193.98	192.64
כתר נורווגי	1	188.54	197.50	191.91	194.31	193.02
כתר דני	1	158.52	166.05	161.35	163.36	162.30
מרק פיני	1	263.43	275.94	268.14	271.49	269.67
דולר קנדי	1	1039.71	1089.12	1058.34	1071.54	1065.4
דולר אוסטרלי	1	990.22	1043.29	1005.29	1017.84	1012.4
ראנד דר' אפריקני	1	473.72	557.71	550.63	557.71	—
פרנק בלגי	10	278.26	295.61	287.09	290.67	288.41
שילינג אוסטרי	10	817.52	856.36	832.16	842.54	837.08
לירה איטלקית	1,000	841.27	894.44	858.43	869.14	862.26
ין יפני	1,000	716.19	750.22	729.01	738.11	732.40

בצה"ל חוששים מעימות בין יוניפי"ל לבין צד"ל

מאת יהודה צור,
כתב „על המשמר"

גורמים בכירים בדרום־לבנון חוששים מהתלקחות בין צד"ל ליוניפי"ל, בעקבות מדיניות כוח האו"ם למנוע מחיילי צד"ל לפעול בכמה אזורים, לרבות שטחים הקרובים לגבול עם ישראל.

בין היתר, מדובר באיזור בשליטת הגדוד הנורווגי ביוניפי"ל, בגיזרת כלד רבין, ששה ק"מ ממארג'־עיון. יוניפי"ל מונע בכוח מצד"ל לפעול בשטח וקיים חשש שבקרוב תפקע סבלנותם של חיילי צד"ל ותתפתח תקרית־דמים.

גרעיני התנגדות

איזור נוסף הוא איזור שובה. בו משרתים חיילים נורווגים המונעים בכוח את פעולות צד"ל. מסתבר, שהמתיחות בין יוניפי"ל לצד"ל מנוצלת על־ידי מחבלים כדי להתכנס באותם שטחים ולהקים גרעיני התנגדות.

גורמים צבאיים ישראלים חוששים, שאם לא יתנו אנשי יוניפי"ל לצד"ל לפעול, יצטרך צה"ל לפעול בעצמו למגר חוליות מחבלים המתארגנות בשטח. עד עתה מקפידים יועצי צה"ל המשרתים ליד צד"ל, לייעץ בתוקף לצד"ל להימנע מעימותים עם יוניפי"ל, אולם קיים חשש שלאורך זמן, מדיניות יוניפי"ל — בעיקר של הגדוד הנורווגי — תגרום לתקרית בין כוח האו"ם לצבא דרום־לבנון.

נדחה הדיון בבג"ץ בעתירת שניים מ„מגורשי" השטחים

בית־המשפט הגבוה לצדק, דחה למועד מאוחר יותר את הדיון בעתירתם של שני תושבי יהודה ושומרון, שהמפקד הצבאי של האיזור הורה על גירושם בנימוק ששימשו כמפקדים בכירים של הארגונים „החזית העממית לשיחרור פלשתין" ו„החזית הדמוקרטית לשיחרור פלשתין" — ביהודה ושומרון.

השניים, עלי אבו הלל ומוחמד פראג'ה, עתרו לבג"ץ באמצעות עורכת־הדין לאה צמל, לאחר שהוועדה הצבאית שליד אלוף פיקוד המרכז החליטה לאשר את צווי־הגירוש. עו"ד צמל ביקשה מבית־המשפט הגבוה לצדק, להורות לגלות את החומר המודיעיני הסודי שבהסתמך עליו הוצאו צווי־הגירוש נגד השניים.

תעודת חיסיון

בא־כוח המדינה, עו"ד רנאטו יארק, התנגד והציג לבית־המשפט תעודת חיסיון חתומה על־ידי שר־הביטחון, המורה, כי המסמכים הם מסמכי מודיעין מסווגים.

שופטי בית־המשפט העליון, שלמה לוין, דב לוין ואליעזר גולדברג, הורו להעביר את המסמכים והחומר המודיעיני לשופט אחר בבית־המשפט העליון, כדי שזה יעיין בו ויחליט מה מן המסמכים ניתן לגלות למגורשים ולבאת־כוחם.

אות ניצחון

ביציאה מבית־המשפט העליון, למראה מצלמות הטלוויזיה, סירבו שני המגורשים לעלות לניידת שירות בתי־הסוהר. לאחר דין ודברים ממושך הסכימו השניים לעלות לבסוף על הניידת וסימנו אות ניצחון בידיהם.

נקבע, כי הדיון הבא בבית־המשפט העליון יתקיים לאחר שהשופט הרביעי יסיים לעיין בכל חומר הראיות.

(עתי"ם)

● המועצה לשימור אתרי ההתיישבות ההסטוריים, יחד עם מרכז השלטון המקומי, עורכים סקר מקיף של אתרי התיישבות בארץ, באמצעות אנשי אוניברסיטת תל־אביב.

ראשי הדרוזים מזהירים:

„קרע חמור" עם ישראל אם יופקע בית הקברות הדרוזי בפקיעין

יוצאים נגד ההחלטה לספח בית הקברות הדרוזי בפקיעין לשטח בית העלמין היהודי

מאת יהודה צור,
כתב „על המשמר"

על גופותינו יצטרכו לעבור כדי לממש את ההחלטה לספח את בית־הקברות הדרוזי בכפר־עי לבית־העלמין היהודי, אמרו אתמול חיילים משוחררים דרוזיים בפקיעין.

בימים האחרונים קיימת תסיסה בעקבות החלטת בית־המשפט המחוזי בחיפה המכירה למעשה בשטח של שלושה דונם ובו בית־קברות דרוזי, כחלק של בית־העלמין העתיק של יהודי פקיעין. אתמול התקיימה בפקיעין מסיבת עתונאים שבה נכחו רוב ראשי המועצות הדרוזיות בארץ מהכרמל והגליל, וכוהני דת אשר תבעו בתוקף שינוי החלטת בית־המשפט המחוזי תוך פשרה, שתאפשר השארות חלקת אדמה בידי הכפר.

באותה חלקת אדמה תוכנן כביש על תוואי דרך הקיימת מדורי דורות, כדי לסלול מוצא מזרחי לכפר.

קרע חמור

ד"ר סעב, ראש מועצת אבו־סנאן הנחשב למתון ומקורב למשרד הפנים דרש בתוקף הכרה ברגשות האזרחים הדרוזיים במדינה אשר החלטת בית־המשפט פוגעת בהם וגורמת להם עוול משווע.

כל ראשי המועצות שדיברו אמרו שהתסיסה הקיימת בקרב העדה הדרוזית בישראל עלולה לגרום קרע חמור עם מדינת־ישראל, אם לא תמצא פשרה שתחזיר את חלקת האדמה לרשות הכפר.

„הפקיעו מאתנו כבר 70 אחוז מאדמות הכפר ולא צעקנו, כי שלושת הדונם האלה הם בנפשנו" אמרו אתמול ראשי העדה הדרוזית בארץ בישיבה בפקיעין. בית־הקברות הינו מבנה בטון קטן־ממדים שהוקם בתחילת שנות השישים כקבר אחים לדרוזים בו הוטמנו חללי צה"ל, זקנים ובני מספר משפחות גדולות מן הכפר.

למרות שהכפר הגיש ערעור לבית־המשפט העליון על פסק־הדין שניתן בחיפה, מוכנים תושבי פקיעין ללכת לפשרה ולוותר על 11 דונם מהשטח כולו, כדי שלפחות שלושה מהם יישארו בידי פקיעין. דבר אשר יותיר בידי הדרוזים את בית־הקברות והאפשרות לסלול כביש מוצא מן הכפר. נודע שבישיבה כללית של מאות התושבים הדרוזים במקום הוחלט פה אחד למנוע בכל מחיר גם באלימות, אם יהיה צורך בכך, מימוש ההחלטה לספח את החלקה.

נאשם ברצח זוכה מחוסר הוכחות לאחר מעצר של שנה

הרצל אדרי שוחרר לפני 3 שנים לאחר פרשה דומה — נידון ל־12 שנות מאסר באשמת רצח — עירער ושוחרר

מאת שלי יחימוביץ,
כתבת „על המשמר"

הרכב של שלושה שופטים זיכה אתמול בבית המשפט המחוזי בבאר־שבע, את הרצל אדרי מירוחם, שהואשם ברצח אליאס ועקנין. אדרי ישב למעלה משנה במעצר, כחשוד וכנאשם בפשע. זוהי הפעם השנית שאדרי מזוכה מאשמת רצח. לפני שלוש שנים זוכה על־ידי בית המשפט העליון, לאחר שהורשע על־ידי המחוזי בהריגה.

בכתב האישום, מואשם אדרי כי ב־4.11.84 בשעות הערב נסע ברכבו יחד עם הנרצח, אליאס ועקנין, בהגיעו למכתש הגדול, עצר את רכבו, ירד ממנו יחד עם ועקנין, וירה בו בתת־מקלע עוזי תשע יריות. אדרי הואשם ברצח בדם קר.

בפסק־הדין שניתן אתמול, אמר אב בית־הדין, השופט גלעד גלעדי, כי גם אם היה בית המשפט מקבל את כל ראיות המשטרה בדבר הימצאות החשוד בזירת הרצח בשעת הרצח, אזי ניתן יהיה להגיע לכך שהנאשם היה בזירת הרצח, ותו לא. „לא היתה ראיה שהנאשם הסיע את הנרצח ולא היתה ראיה שנפגש איתו באותו יום. אין גם כל ראיה שהנאשם ירה במנוח, או שבכלל היה בידי הנאשם נשק. לא נמצאו על גופו ועל בגדיו שרידי ירי, למרות שנבדק לאחר מספר שעות... היינו מתגברים על קושי זה, אם היינו מוצאים שאפילו מישהו אחר ירה במנוח, או שהנאשם היה שותף. אבל גם דבר זה לא הוכח".

נוכחות אינה מספיקה

השופטים פסקו, תוך הבאת תקדימים שונים, — (משפט רוצחי ח"כ אבו רביע) כי נוכחות אדם במקום ביצוע עבירה אינה מספיקה להרשיעו בדין. כן נאמר, לא הוכח כל מניע של הנאשם לביצוע הרצח.

עוד קבעו השופטים, כי אם הנאשם משקר בשל מעורבותו בעבירה אחרת. „מן הנכון שבית המשפט יחזור וישקול בזהירות... שמא השקר, אף כי הוא גלוי, נובע מעילה שאין זיקה בינה לבין האשמה המסויימת בה דן בית־המשפט... בין העבריינים קיים קשר של שתיקה, והוכח שלא לגלות למשטרה או לבית המשפט מעורבות של אדם אחר שטרם נתפס. ייתכן שהנאשם פוחד לגלות את סיבת הימצאותו במקום, כי אינו רוצה לגלות מיהו הרוצח".

השופטים פריש, טומשוב, ר' גלעדי, זיכו, כאמור את הרצל אדרי מאשמת רצח, מחמת הספק. לפני שלוש שנים הואשם הרצל אדרי ברצח, והורשע על־ידי בית המשפט המחוזי בבאר־שבע בהריגה. ערעור שהוגש בבית המשפט העליון — התקבל, והוא זוכה. גם אז ישב אדרי תקופה ממושכת במעצר.

הטור השבועי

וותיקי התנועה ממליצים לבחור את הח' אוריאל אברהמוביץ לוועדה המרכזת.

בישיבת מרכז וותיקי התנועה, שהתקיימה לאחרונה פנה יו"ר המרכז הח' ירוחם משל לחברים לפעול למען בחירתו של הח' א. אברהמוביץ לוועדה המרכזת. הח' משה ברעם פנה באגרת אישית אל כל חברי הגוף הבוחר וציין את פעלו התנועתי הסתדרותי והצבורי, וציין חשיבות בחירתו כנציג הגימלאים בוועדה המרכזת.

תל־אביב —

מסיבות חג – במסגרת שבוע חנוכה התקיימו מסיבות ומפגשים לרגל 65 שנים ליום ההסתדרות, בהם השתתפו מאות גימלאים־יות. המסיבות התקיימו במועדוני הגימלאים הפזורים בכל חלקי העיר, בשכונת התקווה, שפירא, פלורנטין, יפו קרית־שלום, יד אליהו, רמת־הטייסים, רמת־אביב, דיזינגוף „בית מאשה".

המוקד לייעוץ רפואי – בבית „משען" רח' מנדלי 20 ת"א פתוח לגימלאים, פעמיים בשבוע ביום ב' וביום ד' בשעות לפני הצהריים.

כרטיסי הנחה – לתיאטראות לגימלאי תל־אביב ניתן להשיג בבית ברנר בחדר 215 בימים א־ג בשעות 8־10 בבקר.

תיקון השמטה – מרשימת חברי הוועד של גימלאי בית ברנר שפורסמה בשבוע שעבר הושמטו בטעות שמותיהם של חיה קרקובסקי ופנחס מלי שגם הם נבחרו.

יום עיון – לגימלאי הוועד הפועל ומוסדותיו התקיים ביום 10 בדצמבר ש.ז. בבי"ס לפעילי ההסתדרות השתתפו למעלה ממאה חברים. פתח והנחה הח' חנוך דון, אשר הקריא את מכתבו של מזכ"ל ההסתדרות שהבטיח השתתפותו ביום העיון ומסיבות בלתי צפויות, לא יכול היה להגיע. הח' משה בר־טל סקר בהרחבה את בעיות הגימלאים על כל סוגיהם וענה לשאלות ולדברי החברים. הח' שפי עליזה הסבירה את הבעיות מנקודת ראות האגף לבטחון סוציאלי.

ברכה לח' חיה סלוצקי –

בסיום יום העיון ברך הח' דון את החברה הוותיקה והפעילה חיה סלוצקי בהגיעה לגיל 90.

הנחות למנוי עתונים –

הח' שמואל פוטיק מהוועדה הכלכלית של הסתדרות הגימלאים מבקש להודיע לחברים שהושג הסדר לפיו יקבלו הגימלאים, הנחה במנוי שנתי (1986) על העתונים הבאים: על־המשמר 35%, דבר 30%, הארץ 20%.

מחוז חיפה –

קרית־מוצקין – מסיבת חנוכה רבת משתתפים (למעלה מ־300 חברים) התקיימה ביום ה' נר חמישי של חנוכה, בבית ההסתדרות במקום. למרות הצפיפות שררה אוירה חגיגית ושמחת החג ניכרה על פניהם של הסבים והסבתות. הח' לוליק דרורי פתחה והנחתה המסיבה. דברי ברכה השמיעו ראש העיר הח' שמחה־מילר, יו"ר המחוז הח' יוסף בלושטיין ומזכיר מועצת הפועלים הח' פרץ אלבוים. הח' שמעון אביזמר יו"ר המחלקה לתרבות וחברה לגימלאים ומועמד לוועדה המרכזת, מטעם מפלגת העבודה, הרצה בהרחבה על בעיות חברה ותרבות במדינה, ובהסתדרות „על האבות ועל הבנים" הרצאתו המאלפת נתקבלה בהערכה וחברים רבים איחלו לו הצלחה בהתמודדות על מקום בוועדה המרכזת.

באגף לרווחה –

הוועדה לטיפול בבתי אבות – נפגשה ודנה על הפעלת ועדי בתי אבות לפעול לעזרת חברים נזקקים ולפעולות יום יומית בשטחים שונים הדורשים תשומת לב והושטת יד עוזרת. נציגי הוועדים בכל מקום בנפרד נפגשו עם הנהלות המוסדות. האגף מתכנן להגיש תכניות פעולה גם למוסדות ציבוריים ופרטיים אחרים.

בארגון ותיקות נעמ"ת –

כ־50 חברות מאזור הדרום השתתפו ביום עיון ברחובות, פתחה והנחתה חיבה טבצניק; על ועידת נעמת דיווחה צפי שרי מאגף הארגון; ובשיחת חברות ערה נדונה שורה של בעיות אקטואליות.

נחתם הסכם לביטוח 50 אלף התלמידים בת"א

מאת חנה קים,
כתבת „על המשמר" בת"א

עיריית תל־אביב וועד ההורים המרכזי בתל־אביב חתמו שלשום על חוזה עם חברת הביטוח „כלל", המבטח את 50 אלף תלמידי מערכת החינוך בתל־אביב.

הביטוח הוא למשך שנה מ־1 לדצמבר 85, ל־24 שעות. יהנו ממנו תלמידי גני־הילדים, בתי־הספר היסודיים, חטיבות הביניים וכן בתי־הספר התיכוניים הרשומים בעירייה כשייכים לתל־אביב בלבד.

במסגרת חוזה הביטוח יכוסו התלמידים לראשונה למקרה של מות ונכות. במקרה מוות יקבלו הורי התלמיד־הנפטר 5000 דולר וכמקרה של 100 אחוזי נכות — 100 אלף דולר.

לדברי יו"ר ועד ההורים המרכזי בתל־אביב, משה מזרחי, יורחב הביטוח בשנה הבאה גם לנושא פגיעות בשיניים.

ועדת המעקב אישרה העלאה בגני טרום חובה

ועדת המעקב בנושא המחירים במשק אישרה עידכון של שכר הלימוד בגני טרום חובה לבני שלוש עד ארבע, שבבעלות ציבורית ופרטית. העידכון אושר לאחר שהתברר, כי שכר הלימוד שנקבע בעבר אינו מכסה את העלויות המינימליות בגנים.

אלה המחירים החדשים: בגנים הציבוריים יהיה, החל מחודש ינואר 1986, שכר הלימוד המכסימלי, 51 אלף שקל (ישנים) בחודש.

שכר הלימוד בדרגה הגבוהה ביותר יהיה 83 אלף שקלים (ישנים) בחודש, ובדרגה הנמוכה 62 אלף שקלים (ישנים) בחודש.

למחמוד יונס
בהבחרך כנציג מפ"ם
בוועדה המרכזת של ההסתדרות
מיטב האיחולים והברכות
עלה והצלח!
מחמוד ג'אבר ג'ברין
סעיד יונס

בפלילים

„בואי לבנות חיים חדשים עם נוכל צעיר ומבטיח"

חשוד בהונאה על רקע רומנטי, שלמה הדה, כבן 30 מתל־אביב, שוחרר ביום כ' בבית משפט השלום בתל־אביב בערבות של 400 אלף שקלים.

חוקר מיפלג הונאה מרדכי רוזנברג מסר, כי החשוד נשא אשה במרס אשתקד אולם בחודש אוקטובר עזב את ביתה לאחר שהוציא ממנה במירמה 5,000 דולר. הוא גם הפיץ המחאות שבהן זייף את חתימתה של האשה.

החוקר מסר, כי האשה והמשטרה ניסו לאתר את החשוד ואף להביאו לבית הדין הרבני בתוקף צו־הבאה שהשיגה האשה נגדו — אך לשווא.

בא־כוח המשטרה ציין, כי במהלך החקירה נודע, שעוד כאשר התגורר החשוד עם אשתו הוא פרסם מודעה ב„לאשה" ובה הציג עצמו כפנוי והציע לנשים גרושות לבנות עמו חיים חדשים. לדעת החוקר מניחים במשטרה, כי הוא הצליח בדרך זו להוליך שולל נשים נוספות.

עתה איתר החשוד והחוקר הסכים לשיחרורו בערבות. השופט ראובן זיו הורה לשחררו בערבות של 400 אלף שקלים. (עתי"ם)

תאונת דרכים גרמה לחשיפת הברחה מלבנון

הברחת סיגריות מלבנון נחשפה בעיקבות תאונת־דרכים שאירעה למבריחים.

2 צעירים, חיילים בצבא הקבע, נסעו ברכב שכור מסוג „סובארו", ובאיזור מושב דלתון התנגשו בטרקטור נהוג בידי נהג חסר־רשיון, בן 29. לרכב ה„סובארו" נגרם נזק כבד, אך הנוסעים בו לא נפגעו כלל ומשום־מה סרבו לערב את המשטרה בפרשה. רכב משטרה שעבר במקרה במקום הבחין בתאונה וגילה, כי השניים משליכים לשדה סמוך אלפי קופסאות סיגריות.

חקירה העלתה, כי מדובר בהברחה מלבנון. השניים, בני 23 ו־25, נעצרו להמשך החקירה. (עתי"ם)

נהג להכות את אמו ולגזול את קיצבתה

צעיר מרחובות מואשם בבית המשפט המחוזי בתל־אביב בהטלת אימה על אמו ואף הכאתה, משום שהיא מתקשה לעמוד בדרישותיו לספק לו כספים.

הנאשם, שמואל ערמי בן 20, מתגורר ביחד עם אמו ברחובות. הוא אינו עובד ואינו עוסק במאומה, נאמר בכתב האישום. את כל אמצעי מחייתו הוא דורש מאמו, המתפרנסת מקיצבת הביטוח הלאומי, וכשהיא מתקשה לעמוד בדרישותיו — הוא מכה אותה מכות נמרצות.

בכתב האישום מסופר, שב־15.4.85 בלילה דרש הנאשם כסף מאמו, ואיים שירצח אותה אם לא תיתן לו. המתלוננת ברחה מהבית אל בית שכניה למשך כל הלילה. התובעת עו"ד דורית שפירא, מפרקליטות מחוז המרכז טוענת, כי גם למחרת בלילה איים הנאשם על אמו, ואמר שאם לא תיתן לו כספים — שתסתלק מהבית. (עתי"ם)

20 מנות הרואין נשרו מהחלון לידי השוטרים

20 מנות הירואין הושלכו לחצר בניין ביפו, אשר הוקף אתמול על ידי כוחות משטרה על סמך חשד ששכנה בו תחנת־סמים.

חוקרי מיפלג הסמים הקיפו את הבניין, ברחוב עבודת ישראל ביפו, לאחר שהתעורר חשד, כי באחת הדירות מתנהלת תחנה למימכר סמים מסוכנים. השוטרים פרצו לדירה השוכנת בקומה ראשונה ואז הושלכו מן החלון החוצה 20 מנות הירואין בשקיות. אנשי משטרה שהיו בחצר תפסו את הסם. בדירה השכורה נעצרו שני בני מיעוטים, בני 21 ו־19 — אחים תושבי יפו, הנוכרים כסוחרי סמים בעיר מגוריהם. ברשות אחד מהם נתפסו 700 אלף שקלים, החשודים כפדיון מכירת סמים. (עתי"ם)

שוחרר ממעצר ביום שישי חזר לסורו ביום ראשון

מאת כתבנו בחולון

פורץ צעיר, בן 18, תושב חולון, ששוחרר ביום ששי האחרון ממעצרו, נפצע ביום ראשון אחר חצות בעת מאבק עם שוטרים שתפשו אותו „על חם" בחנות בגדים ברח' שנקר 39 חולון.

אזעקה אוטומאטית שהופעלה בחנות, הזעיקה את שוטרי ניידת הסיור של המשטרה. כאשר נכנסו לחנות דרך הדלת הפרוצה, לחנות החשוכה, נתקלו בחדרון סמוך בפורץ צעיר.

במאבק עימו נפצע הפורץ קלות ולאחר טיפול בבית־החולים תל־השומר הוא נכלא.

נאשם בהתרת נישואין בכפייה

תושב חיפה, ערערה, מואשם בהתרת נישואין על כורחה של אשתו — בניגוד למינהגי עדתו.

בכתב־האישום שהוגש לבית המשפט המחוזי בתל־אביב מסופר, כי [illegible] 3 פעמים [illegible] דין השרע [illegible] בנוכחות אשתו [illegible] בית הדין השרעי כי הוא מתיר את קשר הנישואין [illegible] עשה זאת על כורחה ובאין פסק דין סופי של בית המשפט או בית הדין המוסמך המתיר את האשה להתרת נישואיה. (עתי"ם)